

На основу члана 32. и члана 66. став 3. Закона о локалној самоуправи ("Сл. гласник РС" број 129/2007, 83/2014 - др. закон, 101/2016 - др. закон, 47/2018 и 111/2021 - др. закон) и члана 37. став 1. тачка 60) Статута града Ваљева („Сл. гласник града Ваљева“ бр. 5/2019), Скупштина града Ваљева на седници одржаној _____ 2026. године, донела је

ЗАКЉУЧАК

о усвајању Извештаја о раду Матичне библиотеке
„Љубомир Ненадовић“ Ваљево
за 2025. годину

1. Усваја се Извештај о раду Матичне библиотеке „Љубомир Ненадовић“ Ваљево за 2025. годину, усвојен одлуком Управног одбора Установе број 204 од 26.02.2026. године.
2. Закључак доставити Матичној библиотеци „Љубомир Ненадовић“ Ваљево.

СКУПШТИНА ГРАДА ВАЉЕВА
Број:020–15/2026-09

ПРЕДСЕДНИК
Скупштине града Ваљева
Др Слободан Гвозденовић

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

Правни основ за доношење наведеног закључка садржан је у члану 32. и члану 66. став 3. Закона о локалној самоуправи ("Сл.гласник РС" број 129/2007, 83/2014-др. закон, 101/2016-др. закон, 47/2018 и 111/2021-др.закон) и члану 37. став 1. тачка 60) Статута града Ваљева („Сл. гласник града Ваљева“ бр. 5/2019).

Чланом 32. Закона о локалној самоуправи прописане су надлежности Скупштине општине, у складу са законом, а чланом 66. став 3. истог закона прописано је да се одредбе овог закона које се односе на скупштину општине примењују и на градску скупштину.

Чланом 37. став 1. тачка 60) Статута града Ваљева прописано је да Скупштина града разматра и усваја годишње извештаје о раду јавних предузећа, установа и других јавних служби чији је оснивач или већински власник Град.

Делатност Матичне библиотеке „Љубомир Ненадовић“ Ваљево одвијала се на основу позитивних законских прописа одређених Законом о култури ("Сл.гласник РС" број 72/2009, 13/2016, 30/2016 – испр. 6/2020, 47/2021, 78/2021 и 76/2023), Законом о библиотечкој – информационој делатности ("Сл. гласник РС" бр. 52/2011 и 78/2021), Законом о старој и реткој библиотечкој грађи („Сл. гласник РС" број 52/11) и пратећих подзаконских аката. Послове у оквиру делатности Матичне библиотеке у складу са Законом и Програмом рада реализовало је 18 радника на неодређено време и 4 радника на одређено време, за које су зараде и остала лична примања обезбеђена у градском буџету.

У оквиру своје основне библиотечко-информационе делатности Библиотека располаже са фондом од 139.275 монографских публикација и 20.849 јединица периодичних публикација. Укупан број корисника услуга у вези са позајмицом у 2025. години је око 46.000, а од тога је 32.771 регистрованих корисника који долазе због услуге позајмице књига.

Културни програми у Библиотеци су одржани у планираном обиму од којих су најзначајније манифестације на републичком нивоу, „Љубини дани“, награда Десанка Максимовић, „ВООКа у Дворишту“, „Завичајни књижевни агапе“, радионице, програми за децу, као и појединачни програми.

Током 2025. године Матична библиотека је унапредила своју издавачку делатност, објављивањем 4 наслова публикација од којих су 2 периодичне публикације.

За делатност Матичне библиотеке у 2025. години издвојена су средства у укупном износу од 53.414.851,08 динара и то из буџета града 52.503.155,56 динара (од чега средства Министарства културе износе 1.290.512,64 динара и 358.419,96 динара пренетих неутрошених средстава трансфера од других нивоа власти) и 911.695,52 динара из осталих извора.

У складу са наведеним одредбама предлаже се доношење Закључка као у диспозитиву.

Обрађивач:
Одељење за друштвене делатности
Руководилац
Младен Ристић

Матична библиотека
„Љубомир Ненадовић“ Ваљево

У складу са чл. 78, Закона о култури (Сл. гл. РС, бр. 72/09,13/2016 и 30/2016) и чл.31, Статута Матичне библиотеке „Љубомир Ненадовић“ Ваљево, Управни одбор Матичне библиотеке „Љубомир Ненадовић“ Ваљево донео је

О Д Л У К У

- 1) Усваја се Извештај о раду Матичне библиотеке „Љубомир Ненадовић“ Ваљево за 2025. годину.
- 2) Извештај о раду Матичне библиотеке „Љубомир Ненадовић“ Ваљево – налази се у прилогу ове одлуке.

Председник Управног одбора
Матичне библиотеке

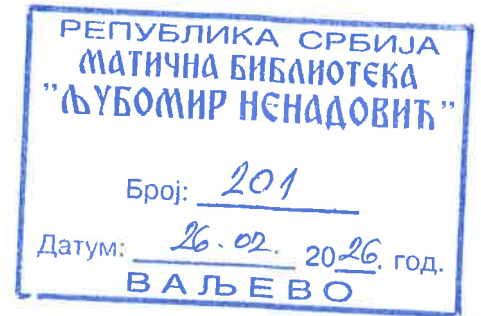
Александар Саватић

МАТИЧНА БИБЛИОТЕКА «ЉУБОМИР НЕНАДОВИЋ» ВАЉЕВО

14000 Ваљево, Војводе Мишића 35

**www.bibliotekavaljevo.rs
office@bibliotekavaljevo.rs**

**ИЗВЕШТАЈ О РАДУ
МАТИЧНЕ БИБЛИОТЕКЕ «ЉУБОМИР НЕНАДОВИЋ» ВАЉЕВО**

за 2025.

Фебруар 2026.

САДРЖАЈ

1. УВОДНЕ НАПОМЕНЕ	3
ОСНОВНИ ПОДАЦИ О УСТАНОВИ	3
ЗАКОНСКИ ОСНОВ	5
2. ДЕЛАТНОСТ УСТАНОВЕ	5
2.1 БИБЛИОТЕЧКО-ИНФОРМАЦИОНА ДЕЛАТНОСТ	5
2.2. ОБРАЗОВНА ДЕЛАТНОСТ	6
2.3. КУЛТУРНА ДЕЛАТНОСТ	7
2.4. ПОДАЦИ ЗА ИДЕНТИФИКАЦИЈУ	8
3. ПРИКАЗ РЕАЛИЗОВАНИХ АКТИВНОСТИ	9
3.1. МРЕЖА	10
3.2. ФОНД КЊИЖНЕ, НЕКЊИЖНЕ И ОСТАЛЕ ГРАЂЕ	11
3.2.1. <i>Стање фонда</i>	11
3.2.2. <i>Попуњавање фондова - набавка књига и периодике</i>	13
3.3. РАД СА КОРИСНИЦИМА И ФОНДОВИМА	25
3.4. COBISS (корпоративни онлајн библиографски систем)	36
3.5. СТАРА И РЕТКА БИБЛИОТЕЧКА ГРАЂА	38
3.6. МАТИЧНЕ ФУНКЦИЈЕ	39
3.7. КУЛТУРНИ ПРОГРАМИ И ДРУГЕ ПРОГРАМСКЕ АКТИВНОСТИ	42
3.7.1. <i>Културни програми за одрасле и децу</i>	42
3.7.2. <i>Библиотека организује и учествује као организатор или суорганизатор у значајним манифестацијама националног и међународног карактера, а које су углавном одржане у 2025.г.</i>	49
3.7.3. <i>Библиотека организује програме у оквиру градских и локалних манифестација у 2025.г.</i>	49
3.7.4. <i>Остале информативно-промотивне активности</i>	49
3.7.5. <i>Сарадња са медијима</i>	50
3.8. ДИГИТАЛИЗАЦИЈА	50
3.9. ИСТРАЖИВАЧКИ РАД	51
3.10. ИЗДАВАЧКА ДЕЛАТНОСТ	52
3.10.1. МОНОГРАФСКЕ ПУБЛИКАЦИЈЕ	52
3.10.2. ИНФОРМАТИВНО-ИЗДАВАЧКА ПРОДУКЦИЈА	53
3.10.3. КЊИЖЕВНЕ НАГРАДЕ И КОНКУРСИ	53
3.11. 68 МЕЂУНАРОДНИ САЈАМ КЊИГА	53
3.12. УЧЕШЋЕ У ОДБОРИМА И КОМИСИЈАМА	54
3.13. ПРОЈЕКТИ	54
3.13.1. <i>Пројекат „Пружање библиотечких услуга удаљеним корисницим – опремање возила за библиобус”</i>	54
3.13.2. <i>Набавка опреме за презентацију културног наслеђа</i>	55
3.13.3. <i>Пројекат „Women Writers Route”</i>	55
3.13.4. <i>Пројекат „Пољски књижевници у завичају...”</i>	55
3.13.5. <i>Пројекат ЕУТЕКА</i>	55
3.14. ПАРТНЕРСТВА	55
4. ПРОСТОР И ОПРЕМА	58
4.1. ПРОСТОР (ОБЈЕКТИ)	58
4.1.1. ИНИЦИЈАТИВА ЗА НОВУ ЗГРАДУ БИБЛИОТЕКЕ	58
4.2. ОПРЕМА	60
4.2.1. ТЕКУЋЕ ОДРЖАВАЊЕ И ОПРЕМАЊЕ ПРОСТ. КАПАЦИТЕТА	60
4.2.2. РАЧУНАРСКА И ДРУГА ТЕХНИЧКА ОПРЕМА	60
4.2.3. МОТОРНА ВОЗИЛА	61
5. ЗАШТИТА И БЕЗБЕДНОСТ НА РАДУ И ЗАШТИТА ИМОВИНЕ	62
5.1. ЗАШТИТА НА РАДУ	62
5.2. ОСИГУРАЊЕ ЗАПОСЛЕНИХ И ИМОВИНЕ	63
5.2.1. <i>Осигурање запослених</i>	63
5.2.2. <i>Осигурање имовине</i>	63
6. ОРГАНИЗАЦИЈА РАДА И КАДРОВИ	64
6.1. ОПШТЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ	64
6.2. КАДРОВСКА СТРУКТУРА	66
7. ПОСЕБНЕ МЕРЕ И РЕЗУЛТАТИ	68
7.1. ПОСЕБНИ РЕЗУЛТАТИ	68
8. ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЕШТАЈ	70
9. ЗАКЉУЧНА РАЗМАТРАЊА	71

1. УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

ОСНОВНИ ПОДАЦИ О УСТАНОВИ

Матична библиотека „Љубомир Ненадовић” Ваљево најстарија је установа у области културе у Ваљево. Основана је на иницијативу Клуба дванаесторице, 14. децембра 1868. године као Читаоница ваљевска, а министар унутрашњих дела дао је дозволу за њен рад 14. фебруара 1869. године. Била је трећа по величини и значају читаоница у тадашњој Србији. До Другог светског рата развија живу и разноврсну активност, те као таква постаје препознатљив део културе Ваљева и Србије. У то време, на предавањима и књижевним вечерима, учествовали су наши познати књижевници – Милош Црњански, Десанка Максимовић, Густав Крклец и др. Библиотека је током Другог светског рата уништена, а по његовом завршетку наставља свој рад и доживљава брз и свестран развој.

Данас је Библиотека институција која на основу Закона о библиотечно-информационој делатности обавља поверене послове, матичну функцију над 47 библиотека у Колубарском округу (општинске, школске и специјалне). Њен књижни фонд чини око 140.000 монографских публикација.

Библиотека поседује неколико легата, укупно 8 завичајних збирки на крају 2025. године. То су збирка књига, серијских публикација и намештаја професора Радослава Павловића, антропогеографа, у којој се налази 800 веома вредних књига, као и збирку књига добијених на поклон од Десанке Максимовић, коју чини 700 књига са посветама, које су песникињи поклањали бројни светски и домаћи писци, уметници, научници и државници.

Библиотека поседује и легате добијених на поклон од завичајних аутора или њихових наследника. То су збирка књига проф. др Слободана Ж. Марковића, добијена 2015. године од наследника; збирка књига професора Животе Филиповића, добијена од аутора почетком 2000. година; збирка књига, периодике, рукописа и друге ситне документационе грађе Здравка Ранковића, новинара и публицисте, добијена 2021.године од наследника; збирка књига, периодике, рукописа, документације и другог материјала Бранка Пиргића, књижевника и библиотекара, добијена од власника и породице у периоду 2021 – 2024. године; збирка књига, рукописа, намештаја и других предмета Миленка Радовића, књижевника, публицисте и некадашњег директора Библиотеке, добијена од оставиоца и наследника 2024. године; збирка књига, рукописа и предмета Драгана Орловића, књижевног критичара, писца и новинара, добијена од наследника 2025. године.

На основу Закона о старој и реткој библиотечној грађи („Сл. гласник РС” бр. 52/2011) и Решења о одређивању библиотека које обављају послове од општег интереса у заштити старе и ретке библиотечке грађе („Сл. гласник РС” бр.14/13), Библиотека се стара о овом културном наслеђу на територији Колубарског округа.

Библиотека има развијене службе у оквиру којих се обављају стручни библиотечки послови и то обрада грађе (књига, периодичних публикација и друге грађе), рад са корисницима, позајмица грађе и коришћење публикација у читаоницама, стручни послови на прикупљању и презентацији завичајне грађе и материјала, матичне функције на територији Колубарског округа, истраживачки послови, дигитализација и др. Од 2006.године Библиотека је чланица COBISS-а, библиотечно-информационог система за узајамну каталогизацију и до данас учествује у развоју ове базе на нивоу Србије.

Поред послова у вези са набавком и позајмицом грађе, Библиотека има развијену културну делатност и организује бројне програме и манифестације, значајне за Ваљево и целу Србију. Више од три деценије Библиотека је на ширем простору препознатљива по својим културним програмима и акцијама (летња

књижевна манифестација „Двориште” одржава се од 1987. године до данас, међународна манифестација „Песници словенских језика Десанки у част” организована је од 1984 – 1994. године, бројни научни скупови и округли столови о делу значајних завичајних стваралаца, као што су Милован Глишић, Десанка Максимовић, Радован Бели Марковић, Зоран Јоксимовић, Љубомир П. Ненадовић, Милован Ђ. Глишић, Сретен Кушаковић и о другим темама које су блиске завичајној тематици. Библиотека организује књижевне вечери, предавања, трибине, изложбе и друге скупове, а посебно место припада манифестацији „Љубини дани” и награди „Љубомир П. Ненадовић”, која се, често уз подршку Министарства културе и информисања Републике Србије, од 2014. године додељује за најбољу путописну књигу на српском језику, и која је постала културни догађај на нивоу Србије. Од 2022. године, у августу се одржава нови програмски циклус, „Завичајни књижевни агапе”, током кога се представљају ауторски и издавачки подухвати завичајног карактера. Уз подршку Министарства културе, 2016. године је осниван Музеј завичајних писаца, стална изложбена поставка посвећена књижевним великанима Србије и Ваљева. Ове манифестације су значајне по свом квалитету и културном доприносу и знак су препознавања Ваљева у културним круговима у Србији.

Издавачка делатност је стратешки позиционирана у раду Библиотека, по квалитету и квантитету, тако да од 2022. године бележимо запажену продукцију књига и другог штампаног материјала, у којој су бројне монографије, антологије, зборници са стручних скупова, каталози, белетристика, преводи, књиге за децу и друга издања сврстана у неколико едиција.

Библиотека континуирано ради на повећању броја чланова, организујући програме који подстичу читалачке навике, посебно за децу. Од 2010. године се организују програмски циклуси „Од читања се расте”, „Весела средa”, „Зимовање у библиотеци”, „Јелка жеља”. Од 2021. године Библиотека континуирано организује Сусрете литерарних секција основних школа Ваљева, „Од детета до поете”, од 2022. године акције „Април, месец књиге”, од 2023. године „Читалачки изазов” и Фестивал драмског стваралаштва деце „Десанка Максимовић”.

Библиотека је отворена установа која сарађује са другим институцијама и удружењима, из државног и тзв. „невладиног сектора”, са библиотекарима из других градова, најзначајнијим задужбинама (Вуковом задужбином, Задужбином Бранко Ћопић, Андрићевом и др), са Матицом српском, САНУ, Филолошким факултетом Универзитета у Београду, Филозофским факултетом у Новом Саду и Нишу, као и бројним установама на републичком и локалном нивоу и факултетима у Србији. Библиотека сарађује са струковним организацијама и удружењима, учествује на стручним и научним скуповима у циљу усавршавања и учествовања у процесу развоја библиотечко-информационе делатности на нивоу Србије (Библиотекарско друштво Србије, Заједница матичних библиотека Србије и др.)

Библиотека је представник града Ваљева у Задужбини Десанка Максимовић, који је њен оснивач, кроз рад у Управном одбору, а организује и свечану доделу награде Десанка Максимовић у Бранковини.

Библиотека је носилац Сретењског ордена првог реда (2025), Изузетне Вукове награде за изузетан допринос култури и образовању (2024), Ордена Светог Николаја Велимировића (2016), Ордена Светог Саве (2006), добитница је Сурепове награде, Награде града Ваљева и многих других признања.

ЗАКОНСКИ ОСНОВ

Рад Матичне библиотеке „Љубомир Ненадовић” Ваљево (у даљем тексту: Библиотека) одвија се на основу позитивних законских прописа одређених Законом о култури („Сл. гласник РС” бр. 72/09, 13/2016, 30/2016-испр., 6/2020, 47/2021, 78/2021 и 76/2023), Законом о библиотечко – информационој делатности („Сл. гласник РС” бр. 52/2011 и 78/2021 и 76/2023), Законом о старој и реткој библиотечној грађи („Сл. гласник РС” бр. 52/11), Законом о јавним службама („Сл. гласник РС” бр. 42/91, 71/94, 79/2005-др. закон, 81/2005-испр. др. закона, 83/2005-испр. др. закона и 83/2014-др. закон), Законом о културним добрима („Сл. гласник РС” бр. 71/94, 52/2011-др. закони, 99/2011-др. закон, 6/2020-др. закон, 35/2021-др. Закони, 129/2021-др. закон и 76/2023 - др. закон), Законом о обавезном примерку публикација („Сл. гласник РС” бр. 52/11 и 13/2016), Законом о издавању публикација („Сл. гласник РС” бр. 37/91, 53/93, 67/93, 48/94, 135/04 и 101/2005-др. закон) и пратећим подзаконским актима и упутствима; Статутом Матичне библиотеке „Љубомир Ненадовић” Ваљево и другим интерним актима, међународним стандардима ИФЛА-е (међународна библиотечка асоцијација) о селекцији, смештају, обради, коришћењу грађе и др.

Закон о културу („Сл. гласник РС”, бр. 72/09, 13/2016, 30/2016-испр., 6/2020, 47/2021, 78/2021 и 76/2023) прописује обавезу Матичне библиотеке „Љубомир Ненадовић” Ваљево да оснивачу поднесе Извештај о раду за претходну годину.

Извештај о раду Матичне библиотека „Љубомир Ненадовић” Ваљево за 2025. годину доставља се оснивачу, Граду Ваљево, преко Одељења за друштвене делатности, а и Народној библиотеци Србије и Министарству културе Републике Србије.

2. ДЕЛАТНОСТ УСТАНОВЕ

2.1. БИБЛИОТЕЧКО-ИНФОРМАЦИОНА ДЕЛАТНОСТ

Библиотечко-информациона делатности је законом дефинисана као **делатност од општег интереса за Републику Србију**¹.

Библиотека је јавна установа коју је основала локална самоуправа, односно, Град Ваљево, са циљем да обавља библиотечко-информативну делатност у складу са овлашћењима која проистичу из Закона о библиотечко-информационој делатности².

Библиотека је установа културе и основна јединица библиотечко-информационог система Колубарског округа. Она је матична библиотека за све јавне, школске и специјалне библиотеке у округу.

Библиотека је установа која остварује законима утврђене интересе, који су регулисани и Статутом Библиотеке, а то су :

- Библиотечко-информациона делатност (прикупља, обрађује, чува и даје на коришћење књиге, периодичне публикације и други библиотечко-информациони материјал; прикупља, обрађује и пружа информације које се односе на библиотечку грађу)

¹ „Закон о библиотечко-информационој делатности“ („Сл. гласник Републике Србије“ бр. 52/11 и 78/2021, чл. 2, став 1).

² „Закон о библиотечко-информационој делатности“ („Сл. гласник Републике Србије“ бр. 52/11 и 78/2021, чл. 14).

- Учествоје у свеукупном развоју библиотечно-информационе делатности у Републици Србији
- Рад на унапређењу библиотечке делатности у Колубарском округу
- Врши надзор законитости у раду библиотека у Колубарском округу
- Стара се о заштити старе и ретке библиотечке грађе у складу са повереним јавним овлашћењем и Законом о старој и реткој библиотечној грађи³
- Трајно чува, штити и презентује прикупљену завичајну грађу, књиге и некњижну грађу.
- Објављује књиге, периодичне публикације и другу некњижну грађу као издавач или суиздавач.

Библиотечно-информациона делатност припада сектору заштите културног наслеђа и у складу са овом делатношћу, континуирано се спроводе све програмске активности, у циљу остварења резултата и ефеката који су прописани стандардима.

2. 2. ОБРАЗОВНА ДЕЛАТНОСТ

Образовање и развој заједнице су у непосредној и посредној вези са квалитетом рада и динамиком развоја Библиотеке, која пружа подршку образовном систему и појединцима, у смислу формирања и унапређења књижних фондова, збирки и база за све категорије становништва: децу, запослене у установама образовања, ученике, студенте, стручњаке свих профила током специјалистичких и других облика усавршавања и образовања, истраживаче за потребе објављивања публикација и радова, пружа подршку допунском образовању током рада, преквалификација, стицања додатних компетенција и сл.

Образовну делатност чине активности у оквиру следећих целина:

- Библиотека је установа целоживотног образовања и подршка је свим образовним институцијама и појединцима, због чега континуирано ради на попуњавању књижног фонда публикацијама из свих стручних и научних области, формирању и унапређењу базе података и информација.
- На основу Закона о библиотечно-информационој делатности и поверених матичних послова, Библиотека обезбеђује услове за континуирано образовање и стручно усавршавање свих библиотечких радника у Колубарском округу, како оних који су запослени у јавним и специјалним библиотекама, тако и школских библиотекара.
- Библиотека организује предавања, обуке и семинаре за друге чланове заједнице, грађане, организације, удружења, привредне и друге правне субјекте, у циљу унапређења услова за квалитетније вршење послова из области библиотечно-информационе делатности, односно, излучивања књижне и некњижне грађе, коришћења фондова и база, као и коришћења других услуга Библиотеке.
- Библиотека обезбеђује и континуирано унапређује техничко-информационе капацитете. Читаонице са савременом ИКТ опремом омогућавају адекватне услове за учење, самостално или у групи, непосредно или преко интернета, бесплатан приступ интернету и сл.

³ „Законом о старој и реткој библиотечној грађи („Сл. гласник Републике Србије” бр. 52/11)

2. 3. КУЛТУРНА ДЕЛАТНОСТ

Трећа важна улога Библиотеке реализује се кроз њену културну делатност, која је веома развијена и заузима значајан простор у културном животу Ваљева и целог Колубарског округа и Србије.

- Библиотека организује велики број културних програма, међу којима се посебно издваја сегмент књижевних трибина, предавања и скупова. Библиотека организује манифестације републичког карактера, месечне програме и акције за одрасле, децу и друге категорије становништва, у циљу промоције књиге и читања, доприноса културној клими у заједници и креирању укуса публике.
- Библиотека организује научне и стручне скупове, подржавајући образовне и истраживачке токове у ужој и широј заједници. Резултати ових скупова се публикују и присутни су у фондovima образовних и културних институција.
- Издавачка делатност, као посебан сегмент културног деловања у заједници, заступљена је кроз самостално и партнерско објављивање публикација. Учешће Библиотеке је увек значајно у смислу избора тема, рада на издавању, графичком дизајну публикација и њиховој промоцији. Графичко-издавачка продукција штампаног информативно-пропагандног материјала о програмима и активностима Библиотеке, јединствена је у Ваљевском крају. Библиотека је установа која континуирано планира, осмишљава и реализује продукцију овог материјала сопственим ресурсима. Током сваке године објављује се значајна документарна и информативна грађа о свим културним дешавањима – плакати, програми, позивнице. Квалитет информативног материјала је на високом нивоу, континуирано се објављује (на месечном и програмском нивоу) и представља значајан архивски и документациони материјал о раду ове установе. Ова грађа представља део завичајне збирке ситног документационог материјала, који се трајно чува у завичајном одељењу, заједно са сличном грађом осталих завичајних издавача.
- Галеријска делатност у Музеју завичајних писаца обезбеђује различитост у погледу садржаја и публике која долази. Стална изложбена поставка привлачи пажњу грађана Ваљева, а и туриста. Поред ове поставке о ваљевским и српским књижевним великанима, током године се одржавају гостујуће изложбе које се смењују у периоду између октобра и маја.

2.4. ПОДАЦИ ЗА ИДЕНТИФИКАЦИЈУ

Назив установе: Матична библиотека “Љубомир Ненадовић” Ваљево

Порески идентификациони број: 100078723

Матични број: 07136021

Јединствени број корисника јавних средстава: 07761

Општина: Ваљево

Место: Ваљево

Адреса: Војводе Мишића 35

Текући рачун сопствених средстава: 840-67668-48

Текући рачун буџетски: 840-67664-60 код Управе за трезор Ваљево

Телефони: 014 291 120, 291 130, 291 131

Е-адреса: office@bibliotekavaljevo.rs; vabibli@yahoo.com

Веб адреса: www.bibliotekavaljevo.rs ; www.digitalna.bibliotekavaljevo.rs

Обвезник ПДВ-а: не

Шифра делатности: 9101

Одговорно лице: Виолета Милошевић, директор и виши дипл.библиотекар

Лице задужено за заштиту података о личности и приступ информацијама од јавног значаја: Оливера Миловановић, књижничар

Лице задужено за послове јавних набавки: Јосип Грачанин, систем-инж. информ.

Лице задужено за матичне послове: Ружица Дамњановић, виши дипл. библиотекар

Лице задужено за администрацију COBISS-а: Војислав Раичевић (2015 – 2020.) и Данијела Падејски, виши дипл. библиотекар (2020 –) и Оливера Миловановић, књижничар (2022 –).

Лице задужено за заштиту на раду: Мирјана Биговић, спец. струк. инж. заштите на раду

Лица задужена за прву помоћ: Маријана Тимотић и Иван Базрђан.

Лице задужено за противпожарну заштиту: Јосип Грачанин, референт за послове заштите од пожара са положеним стручним испитом.

Лице задужено за ванредне ситуације: Јосип Грачанин, систем–инж. информатичар и Ирена Карадаревић, дипл. библиотекар.

3. ПРИКАЗ РЕАЛИЗОВАНИХ АКТИВНОСТИ

У складу са Програмом рада и Финансијским планом, у Библиотеци су током 2025. године реализоване следеће активности:

- I) Активности у области основне, библиотечко-информационе делатности, и области заштите културног наслеђа (Програмска класификација 0003 – Унапређење презентације културног наслеђа – Фин. план за 2025)
- II) Активности у области обезбеђења услова за који су неопходни за обављање основне делатности (Програмска класификација 0001 – Функционисање локалне установе културе – Фин. план за 2025)

I

Активности у области реализације библиотечко-информационе делатности и заштите културног наслеђа су:

- редовно попуњавање фондова, набавка књига, периодичних публикација и друге библиотечко-информационе грађе;
- организован свакодневни рад са корисницима (дванаесточасовно радно време – две смене, шест дана у седмици);
- издавање књига и периодике, пружање информација о публикацијама из фонда Библиотеке и о грађи ван фонда, пружање информација о изворима информација неопходним за семинарске, матурске и друге истраживачке радове, и друге услуге на захтев корисника;
- међубиблиотечка позајмица;
- старање о фонду – смештај, физичка заштита публикација, хигијенска заштита и друге мере предвиђене законом;
- физичка обрада монографске и друге библиотечке грађе, вођење и чување инвентарних евиденција;
- стручна обрада библиотечке грађе и учешће у изградњи библиотечко-информационог система узајамне каталогизације са централним електронским каталогом;
- физичка и стручна обрада старе и ретке библиотечке грађе, унос у електронски регистар Библиотеке и централни електронским регистар;
- послови од интереса за Републику Србију у домену матичних функција на нивоу Колубарског округа;
- послови од интереса за Републику Србију у домену заштите старе и ретке библиотечке грађе на нивоу Колубарског округа;
- рад на формирању и унапређењу завичајне збирке и други послови везани за заштиту и презентацију завичајног културног наслеђа;
- културни програми и манифестације (са циљем промовисања књиге и читања и унапређења културне понуде);
- издавачка делатност;
- континуирано стручно усавршавање запослених у Библиотеци;
- организовање стручних семинара за библиотекарe из других библиотека (јавним, школским и стручним) у Колубарском округу у циљу њиховог континуираног стручног усавршавања;
- истраживачки рад;

Активности у области обезбеђења услова неопходних за обављање основне делатности:

1. Обезбеђење услова за рад запослених стручних и других радника, у смислу обезбеђења свих надокнада које запосленима припадају на основу закона (економске класификације: 411–плате, додаци и надокнаде, 412–социјални доприноси, 414–социјална давања запосленима, 415–надокнада трошкова запосленима, 416–награде запосленима, 422–трошкови путовања) ;
2. Обезбеђење услова за рад свих запослених радника и корисника у смислу функционисања свих инфраструктурних система који проузрокују сталне трошкове, који су законом прописани (ек. класификација 421 – стални трошкови);
3. Текуће одржавање и поправка опреме и имовине које је Библиотеци дата на коришћење (економска класификација 425 – текуће поправке и одржавање);
4. Набавка опреме и материјала за потребе функционисања установе и рад запослених (економска класификација 426 – материјал, 512–машине и опрема);
5. Набавка књига и периодичних публикација за рад са корисницима (економске класификације: 426–материјал, 515–нематеријална имовина);
6. Остале активности у смислу подршке функционалном и законитом раду установе.

3.1. МРЕЖА

Библиотека се, у складу са **Правилником о националним стандардима за обављање библиотечко-информационе делатности**, а у односу на број становника подручја које опслужује према **Попису становника, домаћинства и станова 2022. у Републици Србији**, сврстава у пету категорију јавних библиотека у Србији.

Према **Попису становника, домаћинства и станова у 2022.г. у Републици Србији**, на подручју града Ваљева постоје три насељена места у којима је, према стандардима потребно организовати органке, а то су Горња Грабовица, Попучке и Седлари.

Напомена о историјату књижница у Ваљеву*

Осамдесетих година двадесетог века, тачније крајем 1989.г. Библиотека је имала 51 активан огранак (књижнице) и то у: Дивчибарама, Горњем Таору, Миличиници, Горњим Лесковицама, Кланици, Рабровици, Беомужевићу, Јовањи, Стубу, Поћути, Голој Глави, Котешници, Бранковини, Голој Глави, Драчићу, Попучкама, Ваљевској Каменици, Горњој Грабовици, Попучкама, Ставама, Суводању, Бачевцима, Каменици, Совчу, Новом Насељу, Лелићу, Сушици...

У овим књижницама налазио се књижни фонд од 82.019 књига и опрема за смештај фонда (полице, столови и сл.). Од наведеног броја, 54.197 књига је било у власништву Библиотеке, а 27.882 у власништву наведених књижница.

Корени ове мреже почивали су на систему сеоских књижница, које су инсталиране још пре Другог светског рата.

Престанак рада ових огранака везује се за промене које су настале деведесетих година 20. века, али до данас није дошло до корекције у смислу обезбеђења услова да становништво које живи на овим подручјима добије могућност за равноправно коришћење права на информисање и коришћење других библиотечких услуга.

*Извор информација:

- Ваљевска библиотека 1868 – 2008: 140 година одрастања, 2008.

У Извештају о надзору над стручним радом Библиотеке, извршеним у децембру 2025. године, бр. 12-22/1, констатовано је да је проценат покривености насеља града мрежом јавних библиотека у обиму од 68,22%, што је далеко испод стандарда. Захваљујући Министарству културе, које је кроз своје конкурсе финансирало пројекте Библиотеке, у 2024. години је купљено комби-возило за библиобус, марке „Форд Транзит“, а у 2025. години је извршено његово опремање. Циљ пројеката је био стварање услова за пружање библиотечких услуга у приградским и сеоским насељима, односно, формирање мреже у 2026. години.

Закључак

- 1) Стратешки пројекат ревитализације библиотечке мреже на територији приградских и сеоских насеља потребно је у 2026. години спровести до краја. Након набавке возила, извршене техничке адаптације и опремања, потребно је формирати издвојен књижни фонд за ову делатност.**
- 2) Организовањем библиотечке мреже и пружање услуга удаљеним корисницима уз подршку библиобуса оствариће се вишедеценијски циљ и биће испуњени библиотечки стандарди.**

3.2. ФОНД КЊИЖНЕ, НЕКЊИЖНЕ И ОСТАЛЕ ГРАЂЕ

3.2.1. Стање фонда

1. Библиотека на крају 2025. располаже књижним фондом од **139.274** монографских публикација и око **20.849** јединица периодичних публикација, односно око 400 наслова, као и два наслова електронских периодичних публикација (за коришћење у читаоници). Фонд периодичних публикација је смештен у Позајмном одељењу за одрасле, Дечјем одељењу, Завичајном одељењу и Одељењу стручне књиге.
Наведени фонд, који је смештен у Одељењу периодичних публикација, редовно се пописује, а започета је и његова обрада. Други део чине завичајне периодичне публикације, смештене у Завичајном одељењу и одељењу посебних збирки, старе и ретке библиотечке грађе. Овај фонд има свој смештај, а у току је пописивање и обрада.
2. Завичајни фонд на крају 2025. године садржи 7.941 примерака монографских публикација. У завичајном фонд се налази и неколико легата, од којих су два пописана и обрађена. То су легат професора Радослава Павловића, антропогеографа од 767 вредних књига и специјална збирка Десанке Максимовић, коју чини 810 књига са посветама које су песникињи поклањали светски и домаћи писци, уметници, научници и државници. У завичајном фонду се налазе и легати, збирке књижне и некњижне грађе добијене на поклон од завичајних аутора, а који нису пописани и обрађени. То су: поклон збирка професора Животе Филиповића, проф. др Слободана Ж. Марковића (2014), Здравка Ранковића, публицисте и новинара (2023) и Бранка Пиргића, публицисте и библиотекара (2023). У току 2024. године договорен је и преузет легат Миленка Радовића (књиге, намештај и други предмети), професора и историчара књижевности, некадашњег директора Библиотеке. У 2025. години је преузет легата књига Драгана Орловића, књижевног критичара и писца, некадашњег уредника културе у листовима и Телевизији Београд.
У завичајном фонду се налазе и публикације са одредницом заштићен фонд, око 819 публикација, које су углавном добијене на поклон, а представљају ретке или јединствене примерке. Овај фонд је пописан и обрађен. Библиотека

поседује значајан некњижни фонд, збирке плаката, позивница, фотографија, каталога, завичајног карактера, који није пописан и обрађен.

3. Некњижну грађу која се налази у фонду Завичајног одељења, чине колекције од великог значаја за културу и историју Ваљева, Библиотеке и других институција и знаменитих личности. Обим грађе није у потпуности описан, али је у фази селекције и обраде. Обрадили смо фонд мултимедијалне грађе, као део некњижног фонда, у коме се налази грађа на CD-у и то у обиму од 113 примерка CD и DVD-а. Поред тога, поседујемо и електронску грађу – филмове, фотографије и дигиталне фотографије, штампану ситну документациону грађу и документациону грађу у електронском формату.
4. Корисницима су на располагању за коришћење неколико база:
 - COBISS, база која садржи преко 4.000.000 записа, односно, информација о публикацијама,
 - онлајн база „Службеног гласника” (1945 – 2024),
 - база аудио-књига за кориснике (садржи 234 аудио-књиге на дан извештавања),
 - база информација о раду Делегације Европске уније у процесу приступања Србије Европској унији.

Закључак

- 1) Библиотека располаже књижним фондом од 1,69 књига по становнику, што одговара стандарду.
- 2) Потребно је повећати обим набавке да би се достигао стандард који прописује набавку 7.500 примерака монографских публикација годишње, у складу са Правилником о националним стандардима за обављање библиотечко-информационе делатности у Републици Србији ("Службени гласник РС", број 39/2013).
- 3) Библиотека располаже великим и вредним фондом некњижне грађе, која се и даље прикупља и увећава, врши се селекција и чување, али је потребно што пре приступити њеној обради.
- 4) Библиотека континуирано ради на повећању броја база за кориснике, имајући у виду савремене трендове и захтеве корисника.

ЗАКОНСКИ ОСНОВ ЗА ФОРМИРАЊЕ И ПОПУЊАВАЊЕ ФОНДОВА КАО АКТИВНОСТИ У ОКВИРУ БИБЛИОТЕЧКО-ИНФОРМАЦИОНЕ ДЕЛАТНОСТИ

Оснивање библиотеке, финансирање и обезбеђење услова за обављање библиотечко-информационе делатности, једина је законом дефинисана обавеза локалне самоуправе у области културе.

„Јединица локалне самоуправе обавезна је да оснује јавну библиотеку као установу и да обезбеди све потребне услове за њен рад“

(Закон о библиотечко-информационој делатности, „Службени гласник Републике Србије“ бр. 52/11, чл. 14, став 1).

Потребни услови за рад библиотеке дефинисани су у Правилнику о националним стандардима за обављање библиотечко-информационе делатности, у којем је, поред осталог, дефинисано и питање услова и начина набавке књига за библиотеке и попуњавање књижних фондова и фондова периодике.

„Библиотечко-информациона делатност је делатност од општег интереса за Републику Србију“

(Закон о библиотечко-информационој делатности, „Службени гласник Републике Србије“ бр. 52/11, чл. 2, став 1).

3.2.2. Попуњавање фондова – набавка књига, периодике и некњижне грађе

Током 2025. књижни фонд је увећан за 3.875 монографских публикација, од чега 1.764 – куповином, 689 публикација откупом Министарства културе РС, 1.326 су поклоњене публикације, 74 публикације као обавезни локални примерак и 17 примерака књига сопственог издања и 5 књига на основу чланства у Српској књижевној задрузи. Процена је да Библиотека на крају 2025. године располаже фондом од 139.274 примерака монографских публикација, које се налазе у фондовима Позајмног одељења за одрасле, Дечјег одељења, Одељења стручне књиге и Завичајног одељења.

У 2025. фонд периодике је увећан за 85 наслова часописа и штампе за одрасле и децу, односно 1.015 јединица часописа, дневних и недељних листова штампе.

Фонд периодичних публикација на крају 2025. године има 20.849 јединица (часописа и листова), односно преко 400 наслова.

Фонд некњижне грађе садржи на крају 2025. године око 1000 штампаних јединица ситне документационе грађе, 100 аудио-визуелних записа (монтираних филмова), око 4000 дигиталних фотографија и преко 700 електронских докумената.

Средства која су утрошена за набавку књига исказана су у економској класификацији 515121 – нематеријална имовина (Еxcel табела у Финансијском извештају за 2025).

Средства која су утрошена за набавку периодичних публикација исказана су као део средства на ек. класификацији 515199 – остала нематеријална имовина и делимично на ек. класификацији 426621 – материјал за културу (Еxcel табела у Финансијском извештају за 2025).

3.2.2.1. Књиге

Попуњавање фондова куповином књига

Током 2025. купљено је укупно 1764 монографских публикација. Куповина књига вршена је континуирано током 2025. године. Реализована је 1 јавна набавка – отворени поступак, а кроз 25 јавних позива и 23 успешно реализованих партија.

Закључујемо да је у 2025. години купљено 282 публикације мање него у 2024. години, што је делимично утицај повећање цене књига на тржишту.

Попуњавање фондова преко откупа Министарства културе РС

Министарство културе Републике Србије спроводи откуп публикација од издавача сваке године, као меру културне политике и подршке библиотекама у Србији за квалитетније попуњавање књижних фондова. Сваке године Библиотека увећа свој фонд за значајан број капиталних публикација, публикација из области хуманистичких и друштвених наука, уметности и уметничког стрипа, што је изузетно значајно имајући у виду да је последњих година обим средстава за куповину књига веома смањен.

Откуп Министарства културе РС омогућио је набавку 689 публикација у 2025. години.

Закључујемо да је преко откупа у 2025. године набављен мањи број публикација у односу на 2024. годину, укупно 423 публикације мање.

Констатујемо да је преко откупа, средствима Министарства културе РС, набављена грађа у вредности од 753.530,00 што је за око 17 % мањи обим средстава у односу на средстава добијена за откуп у 2024. години.

Попуњавање фондова поклонима

Преко поклона је фонд монографских публикација увећан за 1.326 публикација. Исказани број поклоњених публикација односи се на поклоне грађана (старе књиге), поклоне аутора или издавача (нове књиге), а највећим делом на поклоне Народне библиотеке Србије, Универзитетске библиотеке „Светозар Марковић” Београд и Матице српске.

Грађани поклањају старе књиге, које се након пријема прегледају и врши се селекција. Публикације које одговарају нашим потребама обрађују се и уносе у фонд, а остатак се поклања другим библиотекама у Колубарском округу. Одређене публикације се прослеђују у Народну библиотеку Србије. Напомињемо да се селекција врши на основу правила библиотечко-информационе делатности.

Истичемо да се наставља тренд поклањања старих књига од стране грађана, који сређују своје приватне библиотеке. Велики део понуђених публикација не задовољава елементарни критеријум за пријем (оштећена грађа углавном), али се сви поклони прегледају и тек онда се врши пријем поклона.

У 2025. години, грађани, аутори, институције су поклонили укупно:

- Монографских публикација: 1.020 наслова; 1.156 књига.
- Периодичних публикација: 11 наслова; 11 јединица периодичних публикација.
- Некњижне грађе: 2 каталога.

У структури по донаторима, евидентирамо поклоне:

- Грађани: 612 наслова и укупно 664 књиге, 10 серијских публикација и 2 каталога.
- Издавачи: 36 наслова и укупно 72 монографске публикације
- Аутора: 3 наслова и 3 књиге
- Локално обавезни примерак: 26 наслова а 59 монографских публикација.
- Установе и организације: 343 наслова а 358 монографских публикација.

Остали поклони се односе на публикације добијене из фондова сувишака Народне библиотеке Србије, Матице српске, Универзитетске библиотеке „Светозар Марковић” Београд.

Закључак

У 2025. години водила се редовна и детаљна евиденција поклона, монографских и других публикација и грађе, као и евиденција монографских публикација које је Библиотека поклањала другима, појединцима и правним лицима. Ова активност је установљена 2019. године, а резултати оваквог рада значајно утичу на тачност података о публикацијама и изворима у Библиотеци, потребним за вођење евиденција приликом стручне обраде публикација, а посебно су важни подаци који се евидентирају у вези грађе добијене за попуњавање завичајних колекција и као локални обавезни примерак.

Евидентирано је да смо у фонд монографских публикација, на основу поклона унели 172 примерка монографских публикација мање него у 2024. години.

Приказ набавке књига у периоду 2017/ 2025. година по изворима набавке

Начин набавке	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Куповина	1.321	1.648	1.605	1.176	1.784	1.351	1.326	2.046	1.764
Откуп	1.288	1.344	1.559	1.498	1.310	1.131	1.169	1.112	689
Поклони	3.427	3.001	1.360	792	1.784	1.281	1.193	1.498	1.326
Сопствено издање	39	3	5	0	29	16	52	53	17
Размена	3	4	0	0	0	0	0	0	0
Обавезни примерак	2	1	7	94	178	78	144	74	74
Чланство (Српска књижевна задруга)	*	*	6	6	0	13	0	13	5
Укупно	6.080	6.001	4.542	3.566	5.085	3.870	3.884	4.796	3.875

* начин набавке није евидентиран у систему

Обим средстава оснивача опредељених за куповину књига у периоду 2010/2025. год:

Година	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Буџет	1.600.000	1.500.000	1.500.000	370.000	300.000	400.000	650.000	850.000	1.000.000	1.000.000	850.000	1.500.000	950.000	700.000	1.900.000	2.000.000
Донације					70.000	50.000										
Сопств. ср.					100.000											
Укуп. сред.	1.600.000	650.000	1.500.000	370.000	470.000	450.000	650.000	850.000	1.000.000	1.000.000	850.000	1.500.000	950.000	700.000	1.900.000	2.000.000

Набава монографских публикација у периоду 2022/2025.г. приказана по одељењима и у укупном обиму

Начин набав. Куповина Откуп Минист. Поклон	ПО 2022			ПО 2023			ПО 2024			ПО 2025			Укупно 2022	Укупно 2023	Укупно 2024	Укупно 2025				
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024					2025			
Куповина	816	730	1172	950	111	105	102	108	424	486	770	705	13	5	2	1	1.364	1.326	2.046	1764
Откуп	361	335	364	225	327	272	233	224	431	513	490	222	12	49	25	18	1.131	1.169	1.112	689
Минист.	709	349	581	658	283	498	281	288	167	224	383	215	122	122	253	165	1.281	1.193	1.498	1326
Поклон	3	8	11	0	2	7	8	0	2	14	9	4	9	23	25	74	16	52	53	17
Сопс. издање																				
Размен.																				
Обав. прим.	3	5	0	0	0	6	0	0	2	3	0	0	73	130	74	13	78	144	74	74
Чланство СКЗ																				5
Укупно по одељ	1892	1.427	2.128	1833	723	888	637	625	1.026	1.240	1.652	1146	229	329	379	271	3.870	3.884	4.796	3875
По одељ	48%	37%	44,4%	47,03%	19%	23%	13,3%	16,12%	26%	32%	34,4%	29,57%	6%	7,9%	8%	7%	100%	100%	100%	100%

Попуњавање фонда монографских публикација у односу на извор финансирања у 2025.

Извор набавке	Број примерака	Удео у укупној набавци у 2024.
Средства оснивача	1.764	45,8%
Откуп МКИ	689	17,7%
Поклон	1.326	34,2%
Обавезни локални примерка	74	1,9%
Сопствена издања	17	0,4%

Преглед попуњавање фонда монографских публикација у односу на извор финансирања у периоду 2017 – 2025.

Извор финансирања	Удео у ук.наб.* 2017	Удео у ук.наб.* 2018	Удео у ук.наб. 2019	Удео у ук.наб* 2020	Удео у ук.наб.* 2021	Удео у ук.наб.* 2022.	Удео у ук. наб. 2023.	Удео у ук. наб. 2024.	Удео у ук. наб. 2025.
Средства оснивача	22%	27%	35%	33%	35,1%	35,2%	34,2%	42,6%	45,8%
Откуп МКИ	21%	22%	34%	42%	26%	29,2%	30,1%	23,1%	17,7%
Поклон	56%	50%	30%	22%	35,1%	33,1%	30,7%	31,2%	34,2%
Обавезни локални примерка	1%	1%	1%	2,6%	3%	2%	1,3%	1,1%	1,9%

*Удео исказане набавке у односу на укупну набавку у години.

Преглед обима средстава и броја примерака набављених кроз откуп МК у периоду 2020 – 2025.

Откуп МК	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Средства у динарима	941.957,00	958.881,00	933.567,00	891.814,00	903.772,00	753.530,00
Број примерака	1.498	1.310	1.131	1.161	1.112	689
Удео у укупној набавци	42%	26%	29,2%	30,1%	23,1%	17,7%

Закључак

- 1) Попуњавање фонда монографских публикација вршено је куповином, и то кроз поступак јавне набавке, затим преко откупа Министарства културе РС, поклонима, обавезним локалним примерком и од сопствених издања.
- 2) Обим финансијских средстава која је оснивач определио за куповину књига у 2025. години је већи у односу на обим средстава у 2024. години, номинално, а и процентуално у односу на укупну набавку у 2025. години.

- 3) У укупној набавци књига за 2025.годину највеће учешће има набавка средствима оснивача, а дошло је до смањења удела набавке кроз откуп, у номиналном износу средстава, па тако и у броју примерака.
- 4) Учешће поклона у укупној набавци је 2025. години има тренд минималног смањења у односу на 2024. годину, а у просечном је нивоу у односу на претходних седам година.
- 5) Учешће обавезног примерка у укупној набавци је идентичан у 2025. години у односу на 2024. годину, али је уочен тренд стабилног попуњавања завичајног фонда обавезним примерцима, што је резултат интензивирања сарадње са завичајним ауторима и издавачима, односно акције која је покренута у 2020.години. Тренд повећања обавезног локалног примерка, забележен је у континуитету у периоду 2020 – 2025. година.

3.2.2.2. Периодика

Фонд периодичних публикација на крају 2025. године обухвата 20.849 јединица (око 400 наслова), од чега је 21 наслов и 625 периодичних јединица прибављено куповином/претплатом, 62 наслова и 390 периодичних јединица су пристигле путем поклона, односно обавезног локалног примерка, док је кроз издавачку делатност фонд обогаћен са 2 наслова по 3 примерка.

Периодичне публикације се налазе у Одељењу периодике, Завичајном одељењу, Позајмном одељењу за одрасле и Дечјем одељењу.

Купљени часописи:

1. Градац: часопис за књижевност, уметност и културу, бр 231/232, 233/234, 2024; 236/236, 2025;
2. Књижевни магазин, бр.239/240, 241/242, 243/244; год.25, бр. 245, 2025;
3. Пољопривредников пољопривредни календар за 2025;
4. Пољопривредник, бр. 2813-2837, 2025;
5. Читалиште, год. 10, бр. 19, 2011; год. 11, бр. 21. 2012; год. 12, бр. 22, 23 2013, год. 13, бр. 24, 25, 2014; бр. 31, 2017; год. 24, бр. 40, 2022; бр. 43, 2023; бр. 46, 47 2025;
6. Књижевне новине: лист за књижевност и друштвена питања, год. 76, бр. 1351; год. 77, бр. 1352/53, 1354, 1355/56, 1360/61, 1362/63, 2025; год. 75, бр. 1328/29, 1330/31, 1332/33, 1334/35;
7. Свеске: књижевност, уметност, култура, год. 35, бр. 155, 156, 157, 158, 2025;
8. Детињство, 2025/1, 2025/2, 2025/3, 2025/4;
9. Савременик плус: књижевни часопис, бр. 342/344, 345/347, 348/350, 351/353, 2025;
10. Књижевна фантастика: Стивен Кинг, год. 10, бр. 10, 2024;
11. Елементи: часопис за промоцију науке, год. 11, бр.39, 40, 41, 2025;
12. Педагошка стварност, бр. 02/2024;
13. Техника, бр. 6, 2024;

Поклони:

1. Бележница: часопис за библиотекарство, књижевност и културу, год. 25, бр. 46, 2024; год. 26, бр. 47, 2025;
2. Јавне библиотеке, год. 3, бр. 5/6, 2007;
3. Крагујевачко читалиште: информативни лист Народне библиотеке „Вук Караџић” у Крагујевцу, год. 10, бр. 21, 2006; год. 20, бр. 39, 2015; год. 14, бр. 27, 28, 2009; год. 18, бр. 36, 2013; год. 13, бр. 26, 2008; год. 24, бр. 48, 2019; год. 25, бр. 49, 50, 2020; год. 16, бр. 31, 32, 2011; год. 15, бр. 29, 2010; год. 26, бр. 51, 52, 2021; год. 28, бр. 55, 56, 2023; год. 29, бр. 57, 58, 2024; Поклон Народне библиотеке „Вук Караџић”
4. Златна греда: књижевност, уметност, култура, мишљење, бр. 258/260, 261/263, 264/266, 267/269, 270/272, 273/275, 276/278;
5. Исток: књижевност, уметност, баштина, год. 1, бр. 2/4, 2014; бр. 43, 2024; бр. 44/45, 2025
6. Кинотека, бр. 98, 99, 100, 101, 102/103, 104, 105, 106, 107/108, 2025;
7. Мозаик: Информативно гласило Градске библиотеке у Новом Саду, год. 16, бр. 109, 110, 111, 2014; год. 17, бр. 112, 2015; год. 19, бр. 121, 2017;
8. Организација знања, лет. 13. зв. 1, 4, 2008; лет. 14, зв.1/2, 2009; лет. 15, зв. 1/2, 3, 4, 2010; лет. 16, зв. 1/2, 3/4, 2011; лет 17, зв. 2, 4, 2012;
9. Савремена библиотека, год. 13, бр. 17, 1990, год. 31, бр. 36, 2019; год. 32, бр. 37, 2020; год. 21, бр. 26, 2009; год. 23, бр. 28, 2011; год. 24, бр. 29, 2012; год. 25, бр. 30, 2015; год. 29, бр. 34, 2017; год. 30, бр. 35, 2018; год. 33, бр. 38, 2021; год. 34, бр. 39, 2022; Поклон издавача „Народна библиотека Крушевац”.
10. Слово Ћирилово, год. 2, бр. 2, 2005, год. 6, бр. 6, 2009; год. 11, бр. 11, 2014; год. 12, бр. 12, 2015; год. 13, бр. 13, 2016; год. 15, бр. 15, 2018; год. 16, бр. 16, 2019; год. 17, бр. 17, 2020; год. 18, бр. 18, 2021; год. 19, бр. 19, 2022; год. 21, бр. 21, 2024; Поклон библиотека „Браћа Настасијевић” Горњи Милановац;
11. Нова мисао, бр. 17, 18, 2012; бр. 66, 67, 68, 69, 70, 2025; Поклон „Културног центра Војводина”;
12. Савременик плус: књижевни часопис, 225/2027, 2014; Поклон Милене Милисављевић;
13. Сусрети библиографа, (1985, 1986, 1988, 1990, 1995, 1996, 1997, 2002, 2003, 2005, 2007, 2010, 2012, 2013, 2016, 2017, 2019, 2021, 2023); П Библиотека „Др. Ђорђе Натошевић” Инђија
14. Нови легат: часопис за библиотекарство, науку и културу, год. 2, бр. 2, 2021; год. 3, бр. 5, 2022;
15. Годишњак библиотека Срема, бр. 3, 2003; бр. 4, 2004; бр. 6, 2006; бр. 10, 2010; бр. 11, 2011; бр. 12, 2012; бр.14, 2014; бр. 20, 2020; бр. 22, 2022; бр. 23, 2023; бр. 24, 2024; Поклон Библиотеке „Глигорије Возаревић” Сремска Митровица и Подружнице библиотекара Срема;
16. Вести: гласило Библиотеке Матице српске, год. 34, бр. 133, 134, 135, 136; Поклон Библиотеке Матице српске;
17. Библиотекар: часопис за теорију и праксу библиотекарства, год. 19, бр.1/2, 3/4, 5/6, 1967;
18. Годишњак Библиотеке Матице српске 2023, 2024; Поклон Библиотеке Матице српске

19. Нур: иранска кинематографија, год. 38, бр. 86, 2025; Поклон издавача „Културни центар Ирана“;
20. Глас библиотеке: часопис за библиотекарство и информациону науку, бр. 30, 2024; Поклон Библиотеке „Владислав Петковић Дис“ Чачак;
21. Поља: часопис за књижевност и теорију, бр. 550, 551, 552, 553, 554; Поклон издавача;
22. Дисово пролеће, год. 44, 2013; год. 46, 2015; год. 47, 2016; год. 49, 2018; год. 51, 2020; год. 52, 2021; год. 53, 2022; год. 54, 2023; год. 55, 2024; Поклон Библиотеке „Владислав Петковић Дис“ Чачак;
23. Књижевни лист: књижевност, уметност, култура и друштво, год. 6, бр. 53-58, 59/60, 61-64, 2007; год. 7, бр. 65/67, 68/69, 70, 71/72, 73, 74/75, 76, 2008; год. 8, бр. 77/78, 79/80, 81/83, 84/85, 86/86, 2009; год. 9, бр. 88/89, 90/91, 92/94, 95/96, 97/98, 2010; год. 10, бр. 99, 100, 101, 102, 2011; год. 11, бр. 103, 105, 2012;
24. Српски књижевни лист: месечник за књижевност, уметност и културу, бр. 1/106, 2/107, 2012; бр. 3/108, 4/109, 5/110, 6/111, 2013; бр. 8/113, 9/114, 2014; бр. 10/115, 11/116, 13/118, 2015; бр. 14/119, 15/120, 16/121, 2016; бр. 17/122, бр. 18/123, 2017; бр. 20/125, 21/126, 22/127, 23/128, 2018; бр. 24/129, 25/130, 26/131, 27/132, 2019; бр. 28/133, 2020; бр. 29/30/=134/135, 31/136, 32/137, 2021;
25. Кораци: књижевност, уметност, култура, год. 58, бр. 10/12 П; год. 59, бр. 1/3, 4/6, 7/9, 10/12, 2025;
26. Mons Aureus: часопис за књижевност, уметност и друштвена питања, год. 5, бр. 16, 2007; год. 9, бр. 32, 2011; год. 14, бр. 54, 2016; Поклон Народне библиотеке Смедерево;
27. Библиопис: часопис за књижевност, уметност, културу и библиотекарство, год. 10, бр. 7/8, 2015; год. 11, бр. 9/10, 2016; год. 12, бр. 11/12, 2017; год. 13, бр. 13/14, 2018; год. 14, бр. 15/16, 2019; год. 15, бр. 17/18, 2020; год. 16, бр. 19/20, 2021; год. 17, бр. 21/22, 2022; год. 19, бр. 25, 26, 2024; Поклон Народне библиотеке „Доситеј Новаковић“ Неготин;
28. Гласник Народне библиотеке Србије, год. 23, бр. 26/2024; Поклон Народне библиотеке Србије;
29. Багдала: часопис за књижевност, уметност и културу, бр. 542, 2024; 543/544, 545, 2025;
30. Интертекстуалност: часопис за подстицање и афирмацију интеркултуралне комуникације, бр. 28, 2024; бр. 29, 2025;
31. Ток: часопис за књижевност, уметност, културу и друштвена питања, бр. 68, 2025;
32. Шуме: ревија за рад и пословну сарадњу, бр. 161/162, 163, 2025;
33. Траг: часопис за књижевност, уметност, културу, год. 21, бр. 81, 82/83; 2025; Поклон Народна библиотека „Данило Киш“ Врбас;
34. Повеља, бр. 3/2016 + додаци 29 и 34;
35. Међај, бр. 112/113, 2020, Поклон Александра Ђуровића;
36. Latina et Graeca, бр. 29, 1987,
37. Глас осигураника, 12 бројева за 2025;
38. Часопис за књижевност и уметност, год. 1, бр. 1, 1989 Поклон Зорана Ненадовића;
39. Тенсо: часопис за поезију и поетско, год. 1, бр. 1, 2013 Поклон Зорана Ненадовића;
40. Бранковина, год. 21, бр. 9/10, 2018 Поклон Зорана Ненадовића;

41. Покровски благовесник, бр. 32, јануар 2025;
42. Менаџмент јавних набавки, Народна библиотека Србије
43. Ревивија за криминологију и кривично право, Vol. 61, No. 3, 2023, Поклон Драгана Обрадовића;
44. Архив за правне и друштвене науке, бр. 4, 1968, Поклон Драгана Обрадовића;
45. Правни информатор: закон о прекршајима, 2016 Поклон Драгана Обрадовића;
46. Херетикус, Vol. 1, No. 2, 2003; Vol. 2, No. 3, 2004 Поклон Драгана Обрадовића;
47. Избор Судске праксе, год. 33, бр. 4, 2025; Поклон Драгана Обрадовића;
48. Бдење, бр. 52, 2017; бр. 55, 2018; бр. 64, 2020, бр. 73/74, 2022; Поклон Дејана Богојевића;
49. Корени, год. 8, бр. 31, 32, 2009; Поклон Дејана Богојевића;
50. Путеви културе, бр. 19, 2012; Поклон Дејана Богојевића;
51. Липар, год. 8, бр. 29, 2006; Поклон Дејана Богојевића;
52. Наш траг, бр 1-4, 2018; 1-4, 2022; Поклон Дејана Богојевића;
53. Траг, бр. 22, 2010; бр. 77, 78, 2024 Поклон Дејана Богојевића;
54. Савременик, бр. 228/230, 2015; Поклон Дејана Богојевића;
55. Кораци, 3/4, 2008, 4/6, 2012, 1/3, 2017; Поклон Дејана Богојевића;
56. Исток, 2/4, 2014; бр. 17, 18, 2018, бр. 27, 2020; Поклон Дејана Богојевића;
57. Социолошки преглед (посебно издање): Сто година социологије у Србији, свеске 1/2012, 2/2012 и двоброј 3/4, 2012; Поклон социолошког друштва Србије;
58. Социолошки преглед, 1/2023, 2/2023, 3/2023; 1/202-, 2/2020, 3/2020, 4/2020; 1/2019, 2/2019, 3/2019, 4/2019; 1/2022, 2/2022, 4/2022; 2/2021, 3/2021, 4/2021; 1/2024, 2/2024, 3/2024; 1/2018, 2/2018, 3/2018, 4/2018; 3/2017, 4/2017; 4/2016; 1/2015, 2/2015, 4/2015; 1/2006, 2/2006, 3/2006, 4/2006; 4/2004; 1/2008; 4/2004/2002; 1-2/2001; 3-4/2001; 3-4; 1999; 3/4, 2003; 1/2012, 2/2012, 3/2012; 1/2013, 2/2013, 3/2013, 4/2013; 1/2014, 2/2014, 3/2014, 4/2014; Поклон социолошког друштва Србије;

Завичајна периодика (Обавезни локални примерак):

1. Пруга: информативни лист „Железница Србије”, бр. 1131, 1132, 1133, 1134, 1135, 1136 (по 2 примерка сваког броја);
2. Гимназијски Извештај за школску 2024/2025 (3 примерка);
3. Гимазијалац, јул 2025, бр. 110 (3 примерка);
4. Тешњарски гласноша, год. 38, бр. 61 (3 примерка);
5. Завичајни књижевни агапе, год. 3, бр. 3, 2025;
6. Алманах Љубини дани, год. 9 (6), бр. 5, 2025.
7. Службени гласник града Ваљева, год. 46, бр. 8, 8/1, 9, 10, 11 (1 и 2 свеска), 12, 13, 2025.

Према својој предметној одредници, највећи број часописа припада области књижевности и културе (Траг, Ток, Багдала, Браничево, Савременик плус, Поља, Кораци, Свеске, Књижевне новине, Књижевна фантастика, Градац, Кинотека, Нова мисао, Интеркултуралност, Селфи, Триптих, Баштина...) и области библиотекарства (Гласник Народне библиотеке Србије, Вести, Савремена библиотека, Гласило Библиотеке Матице српске, Библиотекар,

Годишњак Библиотеке Матице српске, Бележница, Сусрети библиографа, Панчевачко читалиште), док је мањи број часописа посвећен областима различитих примењених наука (Пољопривредник, Пољопривредников календар, Шуме, Техника, Елементи).

Поред стручних часописа, за Одељење периодике и за Позајмно одељење, током 2025. године набављала се и дневна (Политика, Блиц, Новости) и недељна штампа (Нин, Време, Напред), док се за Дечје одељење на недељном нивоу набављао Политикин забавник. Читаоцима је доступна дневна и недељна штампа у читаоници Музеја завичајних писаца. Недељници Нин и Време чувају се на одељењу периодике, док се Политикин забавник чува на Дечјем одељењу, а локални недељник Напред трајно се чува на Завичајном одељењу.

- Напред, бр. 3949-3999 (51 број, 4 комплета= 204 периодичне јединице)
- Време, бр. 1775-1826 (52 броја)
- Нин, бр. 3863-3914 (52 броја + Ревивија = 53 периодичне јединице)
- Политикин забавник, бр. 3804-3855 (52 броја)

Библиотека је у току 2025. година издала своја два периодична издања:

- Завичајни књижевни агапе, год. 3, бр. 3, 2025;
- Алманах Љубини дани, год. 9 (6), бр. 5, 2025;

Поред приказаног фонда за кориснике, Библиотека је претплаћена и на стручну литературу у вези са текућим радом запослених: билтен Буџетско рачуноводство (24 броја годишње), Правни саветник (24 броја годишње) и Подсетник за директора (24 броја годишње).

Такође, у горе наведени коначан збир периодичних јединица улази и један електронски часопис:

- Службени гласник, 120 бројева у 2025. години

Укупан збир набављене периодике у 2025. години је 85 наслова, 1.015 јединица:

Часописи/листови: 80 наслова, 534 јединице периодике

Штампа: 4 наслова, 361 јединице периодике

Електронски часописи: 1 наслов, 120 јединица периодике

Закључак

- 1) Обим средстава за набавку периодике у 2025. години је константан.
- 2) Библиотека је у 2025. и даље набављала углавном стручне часописе, као и најфреквентнија недељна и месечна издања.
- 3) Најзаступљенији су часописи из области књижевности, док недостају часописи и из других друштвено-хуманистичких наука, из уметности, природних и техничких наука, као и других научних области. Стручни часописи се у великој мери добијају као поклон, јер су финансирани уз подршку Министарства културе РС.

3.2.2.3. Фонд некњижне грађе

На крају 2025. године, фонд некњижне грађе која се води у Завичајном одељењу, чини бројне колекције и то:

- 1) Колекције штампане ситне документарне грађе у обиму који због тренутног сређивања није могуће тачно приказати, а евидентирамо да је реч о око 1000 штампаних примерака, насталих у периоду од 1987 – 2025. године.
- 2) Фонд електронске грађе у обиму од око 100 аудио-визуелних записа (монтираних филмова), око 4000 дигиталних фотографија и преко 700 електронских докумената.

Фонд штампане некњижне грађе је у 2025. години увећан за око 100 примерака позивница, плаката, флајера и сличних докумената.

Фонда електронске некњижне грађе је у 2025. години увећан за 20 филмова, 193 откупљене дигиталне фотографије о Ваљеву, око 1000 дигиталних фотографијама насталих на програмима Библиотеке, око 100 електронских докумената (плаката и позивница).

Фонд некњижне грађе је смештен у Завичајном одељењу. Ситна документациона, штампана грађа се прикупља од 1987. године до данас. Од 2020. године је започето са формирањем електронских збирки, односно, формиране су база електронске грађе, које се сваке године увећавају и чувају.

Штампана ситна документациона грађа и предмети се чувају у специјалним ватроотпорним витринама, које су набављене уз подршку Министарства културе РС.

Остала електронска грађа се чува у рачунару, на екстерним дисковима и на серверу.

ФОНД СИТНЕ ДОКУМЕНТАЦИОНЕ ГРАЂЕ

Овај фонд се прикупља од 1987. године у Завичајном одељењу. Од 2021. године овај фонд се чува у специјалним ватроотпорним витринама које је Библиотека купила од средстава добијених на конкурс Министарства културе РС. Плакати, позивнице и слична штампана документација се у њима чува, заштићена од пропадања и оштећења. У овом фонду се налази грађа у обиму од око 1000 штампаних примерака, насталих у периоду од 1987 – 2025. године.

Грађа није обрађена, а тренутно је у фази припреме за стручну обраду и унос у базу COBISS, као и за презентацију у дигиталној библиотеци, на сајту установе.

Фонд ситне документационе грађе је у 2025. години увећан за око 100 примерака (позивнице, плакати, флајери и сл).

ФОНД ЕЛЕКТРОНСКЕ ГРАЂЕ

Библиотека поседује и електронску грађу, а овај фонд је формиран у циљу прикупљања, трајног чувања и презентације и ове врсте грађе. Фонд чини три интерне базе, аудио-визуелна грађа, електронска документација и дигиталне фотографије. У свим базама се налази око 4000 дигиталних фотографија, око

100 филмова и преко 700 електронских докумената у вези са Библиотеком и осталим догађајима у Ваљево. Ова фонд је формиран 2020. године, у условима епидемије корона вируса. Колекције се чувају на Завичајном одељењу, а за њено формирање, прикупљање и презентацију задужена је Виолета Милошевић, виши дипл. библиотекар и директор.

- **Фонд аудио-визуелне грађе**

Овај фонд тренутно садржи само грађу Библиотеке, која је од краја 2021. године започела активност формирања архиве аудио-визуелних записа са својих програма. Ова база је постављена на интернет, а трајно се чува и у Библиотеци на рачунару. Тренутно се у њој налази око 100 филмова.

У 2025. години овај фонд је увећан за 20 филмова.

- **Фонд дигиталних фотографија**

Библиотека је 2022. године покренула нови програмски циклус под називом „Слике града 365”, са циљем прикупљања дигиталних фотографија о Ваљево и догађајима током сваке календарске године. Програм се одвија кроз форму фото-конкурса, откупа фотографија од ваљевских фотографа и регулисања ауторских права. Након спроведеног конкурса, Библиотека организује изложбу откупљених дигиталних фотографија, након чега се оне чувају као дигитална грађа у бази, дигиталне колекције на сајту Библиотеке и као штампане фотографије у фонду Завичајног одељења. У овој бази се тренутно налази око 900 фотографија у колекцији „Слике града 365”.

Библиотека поседује велику интерну базу фотографија са свих својих програма. Колекција није доступна за јавно прегледање, тек треба да буде предмет сређивања и обраде, али представља значајан извор информација за историју културе Ваљева. У овој бази се налази преко 2000 дигиталних фотографија.

У 2025. години овај фонд је увећан за 193 дигиталне фотографије путем откупа (налазе се на два места - у „Дигиталној библиотеци” и у интерној бази), и око 1.000 дигиталних фотографија које су настале на програмима Библиотеке (налазе се у интерној бази).

- **Фонд дигиталних докумената**

Фонд дигиталних докумената формиран је 2020. године, у условима епидемије корона вируса. Као једини начин комуникације са ауторима и произвођачима грађе, наметнуо се електронски документ. Библиотекар завичајног одељења је формирао колекције и наставио да их попуњава сваке године, тако да се ова збирка увећава и постаће део дигиталне колекције, са могућношћу претраживања.

У 2025. години овај фонд је увећан за око 100 дигиталних докумената који се односе на завичајне програме.

Закључак

- 1) Фонд дигиталне и штампане некњижне грађе се формира од поклона и преко откупа.
- 2) Фонд некњижне грађе представља значајну базу. У претходном периоду је рађено на физичкој заштити штампане грађе.
- 3) Потребно је започети рад на обради и презентацији ове грађе.

3.2.3. Обрт књижног фонда

Током 2025. године је издато **63.606** примерака монографских публикација, што је за око 2% мање у односу на претходну годину.

Закључак

- 1) У 2025. је издато 926 публикација мање него у 2024. години
- 2) Остварени обрт је 0.46 од укупног књижног фонда.

3.3. РАД СА КОРИСНИЦИМА И ФОНДОВИМА

Укупан број регистрованих корисника у 2025. години је у благом порасту.

Укупан број учлањења је био 1.817, а корисника услуга у вези са позајмицом књига у 2025.години је било 32.771, што је за 3.010 корисника више у односу на 2024. годину.

Укупан број долазака корисника у Библиотеку је око 46.000, што се односи на све услуге које пружамо – позајмица публикација, посета културним програмима и коришћење читаонице.

Библиотека је радила током целе године, редовно радно време са корисницима, у вези са позајмицом књига, а организовала је и културне програме током дана и у вечерњим сатима.

Библиотека је током 2025. пружала услуге следећим корисницима:

- корисници књига – позајмица ван библиотеке,
- корисници међубиблиотечке позајмице,
- корисници којима је пружена информација у вези са израдом семинарских, матурских и других истраживачких радова,
- корисници телефонских или онлајн информација у вези са књигом и позајмицом,
- корисници којима су пружене друге информације,
- корисници којима су пружене друге информације телефоном,
- остали корисници програма у Музеју завичајних писаца и Клубу младих (културни програми, радионице, трибине и др. програми).

Запослени на свим позајмним одељењима свакодневно су обављали позајмицу, раздуживање и резервацију публикација на захтеве корисника, вршили упис нових чланова, давали информације о публикацијама и изворима информација корисницима за њихове потребе, пружали су помоћи при избору литературе за читање, израду семинарских, матурских, дипломских и других радова, пружали су информације у вези књиге или других извора телефоном или електронском поштом.

Запослени су током 2025. године континуирано сређивали књижни фонд, у складу са стручним правилима тако што су издвајали неактуелне и оштећене примерке, улагали у полице нове публикације, померали су фонд и измештали књиге у нове полице, а све у циљу обезбеђења приступачности фонда

корисницима. Запослени су активно радили на издвајању књига из фонда, а ради одлагања у депо, припрему за отпис, давање поклона и сл.

Запослени на позајмним одељењима активно учествују и у активностима у вези анализе и набавке књижног фонда:

- учествују у раду Комисије за годишњу набавку књига,
- учествујући у изради спецификација за набавку и јавну набавку књига,
- учествују у избору књига добијених преко откупа Министарства културе,
- учествују у избору књига путем поклона из фондова Народне библиотеке Србије, Универзитетске библиотеке „Светозар Марковић“ и Матице српске и других институција,
- врше прегледање и селекцију свих књига добијених путем поклона грађана и институција.

Напомињемо да услуге Библиотеке не користе само учлањени корисници, већ и други грађани за задовољавање својих информативних, образовних, културних потреба. За појединачне захтеве корисника за информације у вези са књигом или одређеним изворима, контакти и слично, а које за кориснике обављају библиотекари и књижничари, не захтевамо учлањавање у библиотеку.

а) Рад са корисницима и фондом у Дечјем одељењу

Услуге Дечјег одељења током 2025. користило је 14.370 корисника. Најзаступљеније су услуге позајмице.

Преглед услуга и корисника Дечјег одељења упоредно 2019, 2020, 2021, 2022, 2023. и 2024. г.

Корисници/услуге	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Укупно корисника	16.470	8.130	8.706	13.524	17.147	15.436	14.370
Укупно чланова	9.899	6.232	6.983	9.109	10.470	9.526	9.076
Број издатих књига	19.653	12.153	14.887	22.185	26.836	21.764	20.061
Број редовних чланова	3.503	2.708	3.376	4.533	4.993	4.509	4.281
Предшколци	2.320	1.390	1.772	2.327	2.539	2.390	2.200
Прваци	749	400	351	694	958	868	766
Колективни чланови	1.623	460	20	37	551	588	829
Корисници са позајмног одељења	1.695	1.253	1.460	1.488	1.379	1.140	1.012
Број корисника без задужења	1.846	1.181	1.234	1.494	1.893	1.982	1.895
Број корисника читаонице	3.292	767	265	1.609	2.145	1.598	2.067
Број уписаних чланова (редовних)	435	408	438	541	518	481	397
Број уписаних предшколаца	122	36	86	117	124	143	114
Број уписаних првака	123	22	34	62	70	90	114
Број колективно уписаних чланова(од II раз. до VIII раз.)	218	37	14	47	185	144	100

Број корисника других услуга и давања информација	1.250	886	1.114	1.389	1.831	1.382	1.607
Број корисника штампе	293	58	45	155	510	258	267
Број учесника радионица	1.736	171	304	1.262	2.191	2.675	1.490
Обрада фонда у COBISS-у	390 књиге 342 записа	186 књига 153 записа	145 књига 107 записа	86 књига 54 записа	276 записа 429 књига	176 записа 209 књига	6 записа, 7 књига
Број књига за копирање	29	5	2	10	19	18	25
Број укоричених књига	/	12		/	/	/	/
Број отписаних књига	/	97	494	/	/	/	/
Број опомена	/	158	102	85	109	92	112

Дечје одељење је реализовало програме за децу до 14 година, у циљу промоције читања и анимирања деце и родитеља за коришћење библиотечких услуга. Одржани су циклуси:

1. „Читалачки изазов”,
2. „Од читања се расте”,
3. „Весела средa”, летњи циклус
4. „Децембарска весела средa”
5. „Креативни четвртак”,
6. „Зимовање у библиотеци”,
7. Новогодишње радионице и акција „Јелка жеља”,
8. Акција колективног учлањења у библиотеку и друге акције,
9. Драмско-рецитаторски и други сценски програми.

Посебно истичемо програмске целине:

1. Фестивал драмско-рецитаторског стваралаштва „Десанка Максимовић”, у оквиру које су одржана 2 драмско-рецитаторска програма са око 200 учесника, глумца и посетилаца, ученика основношколског узраста.
2. Трећи сусрет литерарних секција ваљевских основних школа „Од детета до поете“, нови циклус сусрета је започет крајем године. до поете“. Почетком 2025. године је одржана промоција новог зборника, другог по реду, који је настао након реализације Других сусрета литерарних секција ваљевских основних школа „Од детета до поете”.

Укупно је реализовано 52 појединачна програма, на којима је забележено око 1.500 учесника, деце до 14 година.

Дечје одељење је реализовало или подржало реализацију следећих активности:

- Акције колективног учлањења деце из основних школа.
- Акција „Читалачки изазов“ – библиотекари промовисали читање
- Еколошка акција прикупљања папирних кутија од цигарета које се касније рециклирају, а у сарадњи са организацијама из Београда.
- Хуманитарна акција „Чепом до осмеха“ реализује се у Библиотеци, која прикупља и организаторима предаје прикупљени материјал.
- Акција „Слаткиш за мог другара“ чију смо реализацију подржали у Библиотеци и активно учествовали.

- Помоћ корисницима грађе из Завичајног одељења, претраживање, информације, фотокопирање, издавање и сл.
- Школица глуме и културе говора, коју води Катарина Вићентијевић, организује се у Библиотеци, а њихов рад у оквиру установе координирају запослени на Дечјем одељењу.

Дечје одељење је смештено у истом објекту са управом Библиотеке, тако да запослени на овом одељењу редовно воде архиву, баве се формирањем и сређивањем архивске грађе и раде друге важне административне послове, јер Библиотека нема посебну службу, ни друго стручно лице које би радило послове из домена административних, правних и сличних послова. Овај посао се може сматрати засебним сегментом и који би могло обављати посебно одељење, имајући у виду обим и значај овог посла.

Запослени на Дечјем одељењу, као посебно задужење, воде евиденцију о вестима и објавама о Библиотеци.

Запослени на Дечјем одељењу, као посебно задужење, воде евиденцију о поклонима које Библиотека добија и онима које даје другима (појединцима и установама).

Стручне послове на Дечјем одељењу обављали су: Оливера Миловановић и Маријана Тимотић, књижничари, Милица Ранковић и Ђорђе Милинковић, дип. библиотекари.

Закључак

Активности Дечјег одељења су повећане, што указује на ангажован рад на промоцији књиге и читања. Програми су разноврсни, а број учесника креативних програма је повећан. Смањење броја ученика који су учлањени у 2025. години указује да је потребно интензивирати рад са образовним институцијама у циљу повећања броја читалаца.

б) Рад са корисницима и фондом у Позајмном одељењу за одрасле

Позајмно одељење је током 2025. пружило услугу позајмице књига за 13.844 корисника.

Преглед броја корисника и услуга у 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024. и 2025.г.

Корисници/услуге	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Укупан број корисника	20.694	14.103	11.961	14.457	14.929	13.931	13.844
Број учлањења	1.309	985	1.100	1.130	1.207	1.134	1.155
Структура чланова по полу	Мушкарци: 332; Жене: 823. Мушкарци до 30 година: 117; Мушкарци до 60 година: 127; Мушкарци 60+: 88 Жене до 30 година: 189; Жене до 60 година: 398; Жене 60+: 236						
Број издатих књига	45.556	37.307	34.989	42.407	42.576	37.688	37.704
Број враћених књига	41.955	32.634	28.841	37.723	37.612	31.950	30.960
Мушки корисници	3.915	3.179	3.354	3.823	4.140	3.845	3.583

Женски корисници	13.736	10.924	8.607	10.634	10.789	10.087	10.261
Број датих информација	57.787	40.660	35.320	43.790	48.495	42.873	44.060
Број укоричених књига	140	10	0	0	*	150	0

Запослени на Позајмном одељењу за одрасле су током 2024. године показали значајне резултате у раду са корисницима и фондом, а то се односи не само на учлађење и давање књига на позајмицу, већ и на упознавање корисника са фондом, књигама и ауторима, давање препорука и других информација. Таква комуникација је препозната као важна и корисна од стране корисника.

На овом одељењу су реализоване активности:

- пружање услуга корисницима са специфичним потребама, попут слабовидих, особа са другим инвалидитетом, као и старијим особама,
- рад са групним посетама, ученицима средњих школа који су посећивали библиотеку у оквиру програма сарадње,
- појединачан рад са корисницима у смислу презентације тематских препорука у циљу промоције књиге и читања и повећања интересовања корисника.

Поред наведеног, реализоване су и друге активности:

- Акција „Читалачки изазов“, током које су библиотекари промовисали акцију, водили евиденцију о задуженим и раздуженим насловима и прикупљали рецензије.
- Учешће у осталим културним и јавним програмима Библиотеке.

Запослени на Позајмном одељењу за одрасле, са посебним задужењем, раде послове припреме за набавке и јавне набавке књига, у смислу истраживања издавачке продукције и извештавања о стању на тржишту, обезбеђујући валидне и важне информације за Комисију за јавне набавке.

Стручне послове на Позајмном одељењу за одрасле са читаоницом обављали су: Лепа Свиленковић, Марија Андрејевић, Иван Базрђан, дипл. библиотекар и Гордана Грачанин, књижничар.

Чланови приказани по старосној структури у периоду 2021 - 2025

Година	Корисници	до 30 година	од 30 – 60 година	60+
2021	1.100	34%	40%	26%
2022	1.130	35%	42%	23%
2023	1.207	34%	42%	24%
2024	1.134	30%	44%	26%
2025	1.155	27%	45%	28%

Чланови приказани по полу у периоду 2021 – 2025

Година	Корисника	Мушкарци		
		до 30 година	од 30 – 60 година	60+
2021	370	98	99	92
2022	306	119	110	77
2023	303	112	120	71
2024	291	112	110	69
2025	332	117	127	88

Година	Корисника	Жене		
		до 30 година	од 30 – 60 година	60+
2021	811	272	346	193
2022	824	275	362	187
2023	904	295	387	222
2024	843	230	388	225
2025	823	189	398	236

Чланови евидентирани по броју позајмица у периоду 2021 – 2025

Година	Корисници	Мушкарци			Жене		
		до 30 год	30 - 60	60+	до 30 год	30 - 60	60+
2021	11.961	803	1.209	1.342	2.055	3.854	2.698
2022	14.457	1.124	1.483	1.216	2.569	4.767	3.298
2023	14.883	1.309	1.555	1.276	2.753	4.796	3.240
2024	13.932	1.099	1.586	1.160	2.923	4.461	2.703
2025	13.844	979	1.633	971	2.227	4.884	3.150

Закључак

- 1) Број чланова у Позајмном одељењу за одрасле у 2025. години је у благом порасту у односу на 2024. годину, за 21 учлањеног корисника. Број учлањених корисника на овом одељењу је изнад просека укупно учлањених у периоду 2021 – 2025.
- 2) Најбројнији су и даље чланови женске популације, око 2,5 пута у односу на мушку популацију. Најбројнији су чланови старости од 30 до 60 година 45%(34%), затим чланови до 30 година, око 27% (42%), а најмању бројност бележе чланови категорије 60+ 28% (24%).
- 3) Евидентирамо благи пораст процента чланова у категорији од 30-60 година и чланова у категорији корисника 60+, а у односу на 2024. годину. Процент корисника у категорији до 30 година је био у благом опадању у 2025. години.
- 4) Број корисника читаонице и даље није евидентиран у 2025. због престанка рада читаонице, јер због недовољног простора. Постојећи простор користи се за смештај фонда.

в) Рад са корисницима и фондом у Одељењу стручне књиге

Корисници Одељења стручне књиге су средњошколци, студенти, специјализанти и други истраживачи. Укупан број корисника овог одељења је био 4.512, а издато је 5.341 публикација и пружено је 7.112 информација.

Читаоница у Одељењу стручних публикација радила је са корисницима у читаоници, за разлику од периода пандемије, када корисници нису могли користити читаоницу, у којој има 22 читалачка места, 15 рачунара и пружа добре услове за учење. Основни недостатак је недовољан број места за све заинтересоване кориснике.

Стручне послове на Одељењу стручне књиге, у вези са фондом и корисницима, обављали су Данијела Падејски, виши дипл. библиотекар, Слађана Ликнић, дипл. библиотекар, Ирена Карадаревић, дипл. библиотекар и Иван Раденковић, књижничар.

Закључак

- 1) Остварени резултати у 2025. години указују на повећан број корисника у Одељењу стручне књиге, и то за око 6,4%, повећан број издатих примерака публикација, и то за 5,1%.
- 2) Простор за смештај фонда стручне књиге је одавно недовољан и постоји велика опасност да дође до стагнације овог одељења. Поједине области, као што су природне и техничке науке, чак и друштвене, попут економије и права, нису довољно заступљене у овом фонду, а не постоји физички простор за њихов развој. Не постоји проблем за набавку публикација за ове научне области, јер постоји добра сарадња са факултетима и научним институцијама, као и обострани интерес да се ови фондови развијају.
- 3) Захтеви корисника читаонице превазилазе постојеће капацитете Одељења стручних публикација.
- 4) Корисници углавном користе своју литературу за учење. Библиотека поседује добар фонд стручних и периодичних публикација, зато је потребно радити више на мотивисању корисника за ове фондове.

г) Рад са корисницима и фондом у Завичајном одељењу

Завичајно одељење у редовним условима пружа услуге корисницима без могућности позајмице ван Библиотеке. Позајмљене књиге се користе у читаоници Дечјег одељења, јер не постоји читаоница Завичајног одељења. Осим позајмице у читаоници, корисницима се пружа помоћ у проналажењу информација о изворима и грађи за израду различитих радова и истраживања. Услуга давања грађе за фотокопирање је честа, због правила да се грађа из овог фонда не може издавати на коришћење ван Библиотеке.

Најчешћа услуга овог одељења је позајмица периодичних публикација, пре свега листа „Напред“, због чега се у претходном периоду, у последње три године посебно, радило на дигитализацији ових листова и постављање на сајт у оквиру дигиталне библиотеке.

Због учесталих захтева студената и других истраживача, у изузетним случајевима, вршено је фотокопирање одређених текстова из публикација.

Током 2025. године у оквиру овог одељења се интензивно радило на:

- попуњавању завичајног фонда књигама и некњижном грађом, пре свега недостајућим примерцима обавезног локалног примерка, а потом и некњижном грађом, чему је претходило континуирано истраживање;
- одржавани су састанци са ауторима, издавачима, појединцима, институцијама и организацијама у циљу обуке за достављање грађе, локалног обавезног примерка, за завичајне збирке;
- вршено је истраживање у циљу прикупљања информација за израду пројекта чија је реализација утицала на унапређење рада и услова у Завичајном одељењу;
- извршено је истраживање и анализа фонда у циљу припреме грађе за дигитализацију;
- спроведене су активности у циљу анализе стања старе и ретке библиотечке грађе и њихове заштите од пропадања;
- вршено је сређивање завичајних периодичних публикација за инвентарисање и измену смештаја, јер ова грађа до сада није ни пописана, ни обрађена;
- обезбеђена је грађа завичајних аутора, у смислу прибављања посебних колекција које су поклоњене од наследника завичајних аутора, као и документације која ће омогућити да се регулише правни статус ове грађе и власништва Библиотеке;
- У Музеју завичајних писаца су се током 2025. године редовно одржавали културни програми, књижевне вечери, промоције, изложбе и сл. Музеј завичајних писаца су користиле и друге организације за своје потребе, као што су Фото-кино клуб Ваљево (редовно одржава састанке у овом простору), „Клуб Арс-нова“, „АРТ група АКТ“, Европски покрет, Удружење мултиплекслерозе, Каритас, Удружење „Бели Повлен“, Црвени крст Ваљево, Дијалогнет, Друштво за церебралну парализу Ваљево.

Стручне послове у Завичајном одељењу обављали су: Виолета Милошевић, дипл. виши библиотекар и директор, док су послове у вези позајмице ове грађе обављали запослени са Дечјег одељења.

Послове у вези набавке грађе за ово одељење обављали су и стручни радници запослени на другим одељењима, пре свега кроз избор поклона од стране Народне библиотеке Србије, Универзитетске библиотеке „Светозар Марковић“ и Матице српске, а затим и кроз праћење издавачке делатности у Србији у циљу проналажења информација о новим књигама и објављеним радовима и текстовима завичајних аутора.

Корисници и Набавка књижне и некњижне грађе у периоду 2022 - 2025

	2022	2023	2024	2025
Корисника	30	50	31	45
Корисника онлине	Још увек не постоји могућност аналитичке евиденције приступа завичајном фонду			
Набавка књига	229	329	379	271
Набавка периодике	11 наслова, 74 примерка	12 наслова, 62 примерка	12 наслова, 81 примерак	7 наслова; 78 примерака
Некњ. грађа аудио-визуелна	13	27	30	20
Фотографија	250	190	249	193

Закључак

- 1) Простор у коме се тренутно налази завичајни фонд је недовољан за квалитетан смештај грађе.**
- 2) Простор за чување грађе која припада овом фонду, пре свега старе и ретке књиге, затим заштићеног фонда, периодичних публикација, је недовољан, а делимично и неадекватан.**
- 3) Услови за смештај опреме, рачунара за кориснике, опреме за скенирање и фотокопирање грађе не постоје.**
- 4) Услови за допуну полица за смештај грађе не постоје, као ни услови за смештај опреме за некњижну грађу.**
- 5) Завичајно одељење нема своју читаоницу, што представља велики проблем за рад са овим корисницима.**
- 6) Завичајно одељење нема простор за смештај 6 легата значајних завичајних оставилаца.**

д) Рад са корисницима и фондом у Одељењу периодичних списа

Библиотека поседује веома богат фонд периодичних публикација, а грађу чине стручни часописи из различитих области. Овај фонд представља богат извор информација за студенте и остале научне раднике, због чега је потребно више радити на његовој презентацији и доступности корисницима.

Стручне послове, инвентар, обраду, смештај, набавку и друге послове у вези са периодичним публикацијама, обављали су Ирена Карадаревић и Ђорђе Милинковић, дипл. библиотекари. Стицање нових компетенција и лиценци за рад са фондом периодичних публикација, позитиван је резултат који ће обезбедити напредак у даљем развоју овог одељења.

Извршени стручни послови у вези са фондом периодичних публикација су:

У COBISS бази је инвентарисано 17 наслова, 49 годишта, 50 јединица и то:

1. Пољопривредников пољопривредни календар, годиште 2021;
2. Пољопривредников пољопривредни календар 2022;
3. Пољопривредников пољопривредни календар 2023;
4. Пољопривредников пољопривредни календар 2024;
5. Пољопривредников пољопривредни календар 2025;

6. Читалиште, год. 23, 2024;
7. Бележница, год. 25, 2024;
8. Градац, год. 51, 2024;
9. Златна греда, год. 24, 2024;
10. Исток, год. 11, 2024;
11. Књижевни магазин, год. 24, 2024;
12. Књижевне новине, год. 76, 2024;
13. Кинотека, год. 9, 2025;
14. Нова мисао, 2012;
15. Нови легат, год. 2, 2021;
16. Нови легат, год. 3, 2022;
17. Годишњак библиотека Срема, 2022;
18. Годишњак библиотека Срема, 2021;
19. Годишњак библиотека Срема, 2019;
20. Годишњак библиотека Срема, 2013;
21. Годишњак библиотека Срема, 2011;
22. Годишњак библиотека Срема, 2010;
23. Годишњак библиотека Срема, 2009;
24. Годишњак библиотека Срема, 2005;
25. Годишњак библиотека Срема, 2003;
26. Годишњак библиотека Срема, 2002;
27. Слово Ћирилово, год. 6, 2009;
28. Слово Ћирилово, год. 11, 2014;
29. Слово Ћирилово, год. 12, 2015;
30. Слово Ћирилово, год. 13, 2016;
31. Слово Ћирилово, год. 16, 2019;
32. Слово Ћирилово, год. 17, 2020;
33. Слово Ћирилово, год. 18, 2021;
34. Слово Ћирилово, год. 19, 2022;
35. Слово Ћирилово, год. 21, 2024;
36. Вести: Гласило библиотеке матице српске, год. 34, 2025;
37. Читалиште, год. 10, 2011;
38. Читалиште, год. 11, 2012;
39. Књижевне новине, год. 77, 2025;
40. Дисово пролеће, 2024;
41. Дисово пролеће, 2023;
42. Дисово пролеће, 2022;
43. Дисово пролеће, 2021;
44. Дисово пролеће, 2020;
45. Дисово пролеће, 2018;
46. Дисово пролеће, 2016;
47. Дисово пролеће, 2015;
48. Савремена библиотека, 2022;
49. Елементи, бр. 40, 2025;
50. Елементи, бр. 41, 2025.

Поред рада на инвентарисању серијских публикација обављани су и следећи послови:

- набавка периодичне грађе која недостаје у фонду,
- аналитика часописа за потребе Завичајног одељења,

- формирање фонда дупликата који ће бити коришћен за размену са другим библиотекама,
- пребацивање фонда периодике на Завичајно одељење како би се уобличио Завичајна збирка,
- формирање каталога дезидерата за публикације које су инвентарисане у COBISS бази.

Приказ резултата у сегменту инвентарисања периодичних публикација у 2023, 2024. и 2025.

Инвентарисано	2023			2024			2025		
	Наслови	Годишта	Бројеви	Наслови	Годишта	Бројеви	Наслови	Годишта	Бројеви
COBISS	13	279	1.014	43	411	1.118	17	49	50
Књига инвентара	38	172	373	62	155	198			

Закључак

- 1) Број корисника у овом одељењу променљив је и тешко мерљив.
- 2) У 2025. два стручна радника су похађала обуку за лиценцу за рад са периодичних публикацијама.
- 3) Корисници недовољно користе овај фонд из више разлога, а највише због тога што овај фонд није посебно издвојен, односно, не постоји простор за смештај фонда, ни читаоница за кориснике периодике
- 4) Фонд периодике је делимично видљив за кориснике, што је значајан резултат и позитиван помак у односу на претходни период.
- 5) Простор у коме је смештен фонд периодичних публикација је недовољан и неадекватан, што је дугогодишњи и озбиљан проблем који утиче на стање и развој овог сегмента рада.

ђ) Посетиоци културних програма као корисници услуга Библиотеке

Библиотека је у току 2025. године континуирано организовала самостално или учествовала у великом броју других, на нивоу града организованих, програма и манифестација. Посебно треба истаћи манифестације, односно, програмске целине као што су додела награде „Љубомир П. Ненадовић“ за најбољу путописну књигу на српском језику, додела награде „Десанка Максимовић“, „ВООКа у Дворишту“, „Завичајни књижевни агапе“, „Слике града 365“ – конкурс за откуп документарних фотографија, Сусрети литерарних секција ваљевских основних школа „Од детета до поете“, Фестивал драмско-рецитаторског стваралаштва „Десанка Максимовић“.

Важно место у раду Библиотеке у 2025. години представљао је Музеј завичајних писаца, у коме су организовани бројни културни садржаји. Поред сталне поставке посвећене завичајним великанима, користи се за све друге културне програме, а у току дана служи и као читаоница за штампу.

Закључак

- 1) Укупан број корисника услуга је у директној вези са организацијом културних програма.
- 2) Евидентирано је велико интересовање за програме у Музеју завичајних писаца.

е) Корисници услуга међубиблиотечке позајмице

За потребе корисника, Библиотека је у 2025. години наручила 50 књига путем међубиблиотечке позајмице, а на позајмицу другим библиотекама послала је 20 књига, односно, евидентирано је 70 позајмица, које су омогућиле да корисници дођу до жељених публикација.

Путем међубиблиотечке позајмице наручивали смо књиге за наше кориснике, а највише из Народне библиотеке Србије (18) и Универзитетске библиотеке „Светозар Марковић“ (17). Такође и из Градске библиотеке „Владислав Петковић Дис“ Чачак (2), Библиотеке „Браћа Настасијевић“ Горњи Милановац (1), укупно 50 примерака књига.

На позајмицу смо слали књиге у друге библиотеке и то у Градску библиотеку „Радован Бели Марковић“ Лајковац (7), Градску библиотеку „Милован Данојлић“ Љиг (2), Библиотеку „Божидар Кнежевић“ Уб (3), Народну библиотеку „Браћа Настасијевић“ Горњи Милановац (2), Народну библиотеку „Стефан Првовенчани“ Краљево (2), Народну библиотеку „Љубиша Ћенић“ Чајетина (2) и Народну библиотеку „Раде Драинац“ Прокупље (2), укупно 20 примерака књига.

Стручне послове у вези са међубиблиотечком позајмицом обављала је Данијела Падејски, виши дипл. библиотекар.

3.4. COBISS (КОРПОРАТИВНИ ОНЛАЈН БИБЛИОГРАФСКИ СИСТЕМ)

Библиотека у Ваљеву је чланица COBISS система са још 274 библиотеке у Србији. Овим системом руководи Народна библиотека Србије преко Националног ВБС центра. Као чланица, Библиотека учествује у изградњи система узајамне каталогизације са централним електронским каталогом и мрежом библиотека. Овај моћан библиотечко-информациони систем омогућава претраживање и информисање корисника, непрекидно, 24 сата. Читаоци могу преко инернета да претражују фондове свих библиотека у систему са било које тачке приступа (било из библиотеке, било из куће) и добију информације о траженој публикацији, без обзира у којој се библиотеци налази.

Тренутно српски узајамни каталог COBISS.SR садржи 4.020.457 библиографских записа. Овај библиотечко-информациони систем обједињује информације о библиотечким фондовима у Србији са информацијама и електронским документима из база података на било ком од сервера у систему.

Закључно са 31. децембром 2025. године COBISS база наше библиотеке (COBISSMBVA) садржи 89.028 записа (тј. 146.613 примерка библиотечке грађе је видљиво у систему COBISS).

У протеклој години урађено је укупно 3039 записа тј. 4118 библиотечких јединица у бази наше библиотеке COBISSMBVA. Од тога нових преузетих записа је 2504, нових креираних записа је 24, а поново ажурираних и допуњених записа је 509. Вршена је корекција постојећих записа у сва три електронска каталога – редакција у ауторском и предметном каталогу и рекласификација у стручном каталогу.

Обрађене су приновљене књиге путем куповине, поклона и Откупа публикација за библиотеке у 2025. години (који расписује Министарстава културе Републике Србије), за Позајмно, Научно, Дечје и Завичајно одељење. Приновљене су књиге из следећих категорија: домаћа књижевност, преводна књижевност, књижевност за децу, уметнички стрип, уметност, хуманистичке, друштвене и природне науке. Нових књига је урађено укупно 3813, а рађена је и ретроспективна обрада књига из постојећег фонда – (8 јединица).

Број новокреираних записа у бази се повећао и сада износи 1610, тј. 2269 примерака књига којих није било у узајамном каталогу, што би био наш допринос попуњавању централног електронског каталога. У питању су примерци књига које поседује само наша библиотека, од свих библиотека у COBISS систему. То су углавном књиге у малом тиражу, или ретке и старе. А понекад су у питању неажурност појединих издавача који не раде СІР (каталогизацију у публикацији), тако да нема адекватног трага да књига постоји, у библиотечком смислу.

Радам у COBISS систему наш стручни електронски каталог је увећан за 1020 јединица (одредница је број по УДК систему). Предметни електронски каталог у прошлој години смо допунили са 654 јединице (одредница је реч која означава предмет којом се књига бави). Електронски каталог на наслов добио је нових 928 јединица (одреднице су наслов дела, наслов оригинала, хрбатни наслов или наслов који креира сам каталогизатор).

Рад у COBISS	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Укупано записа COBISSMBVA	64.613	69.180	72.541	74.969	77.863	80.799	83.558	86.498	89.028
Урађено записа	13.298	5.539	4.367	2.728	3.716	3.448	3.043	3.434	3.039
Обрађене књиге	15.212	6.554	6.159	3.431	4.570	4.313	3.985	4.289	4.118
Нове књиге	4.916	4.281	4.549	3.221	4.216	3.992	3.942	4.263	3.813
Ретроспективна обрада/књиге	10.296	2.273	1.610	210	354	321	43	26	8
Преузети записи	9.094	4.439	3.317	2.428	2.894	2.680	2.488	2.915	2.504
Ажурирани и допуњени записи	4.105	965	1.006	156	624	512	284	493	509
Новокреирани записи	99	135	44	144	195	256	271	26	24

Стручне послове на Одељењу обраде обављали су: Данијела Падејски виши дипл. библиотекар и Слађана Ликнић, дипл. библиотекар, задужене за послове каталогизације у систему COBISS.

Послове, у домену физичке обраде монографских публикација, обављали су стручни радници овог и других одељења.

Закључак

- 1) У току 2025. године два стручна радника су похађала курсеве за стицање лиценце за обраду монографских публикација, односно, један стручни радник је стекао лиценцу за каталогизацију монографских публикација, а један је стекао лиценцу за преузимање записа у COBISS бази. Поред тога, два стручна радника су похађала курс и стекла лиценце за инвентарисање периодичних публикација кроз COBISS.
- 2) У току 2025. години радило се на унапређењу компетенција стручних радника. Они су похађали курсеве и стицали лиценце за рад у библиотечко-информационом систему.
- 3) Уз подршку COBISS-а Библиотека је обезбедила могућност свим корисницима да 24 сата могу приступати бази, претраживати и користити услуге Библиотеке. Услуга резервације, продужавања резервације и претраживања фонда је могућа онлајн у сваком тренутку.

3.5. СТАРА И РЕТКА БИБЛИОТЕЧКА ГРАЂА

На основу Закона о старој и реткој библиотечкој грађи („Сл. гласник РС“ бр. 52/11) и Решења Министарства културе и информисања РС о одређивању библиотека које обављају послове од општег интереса („Сл. гласник РС“ бр.14/13), Библиотека је проглашена за заштитара старе и ретке библиотечке грађе и обавља поверена јавна овлашћења, старајући се о културном наслеђу од изузетног значаја за Републику Србију.

У новембру 2014. добили смо свој акроним и приступну шифру Електронском регистру Старе и ретке библиотечке грађе. У 2015. приступило се обједињавању старе и ретке књиге из наших фондова. Прво су делимично издвојене старе књиге из Одељења стручне књиге и њима припојене књиге које су се налазиле у Завичајном одељењу. До сада је урађена каталожка обрада и класификација у нашу COBISS базу за 60 књига, односно, наша база је увећана за 6 записа; унети су подаци у Централни електронски регистар; унети су подаци у Електронски регистар Библиотеке, урађена је физичка обрада књига, с тим што су печати стављени само на полеђину насловне стране, због старости папира. Константовано је стање сваке књиге и то и подаци о белешкама и потписима у књигама, унети су у каталожки опис и у електронски регистар.

У Централни електронски регистар и у електронски заједнички регистар Библиотеке унето је 28 књига из библиотеке Црквене општине Ваљево (Храма Пресвете Богородице).

Стручне послове у вези са старом и ретком библиотечком грађом и њеном заштитом обављале су:

- 1) За послове стручне обраде публикација и вођење Регистра старе и ретке библиотечке грађе није именовано ново лице након одласка стручног радника у пензију.
- 2) Друго лице задужено за Регистар старе и ретке библиотечке грађе, на пословима, била је Виолета Милошевић, виши дипл. библиотекар и директор. Током 2025. године радила је као координатор послова заштите библиотечке грађе, и послове евиденције и истраживања на терену.

3.6. МАТИЧНЕ ФУНКЦИЈЕ

Матична библиотека „Љубомир Ненадовић“ обавља послове надзора над радом општинских, школских и специјалних библиотека у Колубарском округу. Надлежност Матичне библиотеке регулисана је и одвија се на основу важећег Закона о библиотечко-информационој делатности и на основу подзаконских аката донетих на основу овог закона. Активности које су предвиђене годишњим планом, одобрене и финансиране од стране Министарства културе и информисања Републике Србије, реализују Виолета Милошевић, директор матичне библиотеке и Ружица Дамњановић, руководилац Матичне службе.

Планирање и извештавање

- У 2025. су израђена документа:
 - Извештај о реализацији матичних функција у 2024.
 - Предлог Плана матичних функција за 2025.

Извештај је достављен Народној библиотеци Србије и Министарству културе РС, а Предлог плана матичних функција за 2025. годину је достављен Министарству културе РС.

У току 2025. године реализовано је укупно 10 стручних надзора у Колубарском округу.

Стручни надзори

- Надзори над стручним радом у општинским јавним библиотекама Колубарског округа, укупно 3 надзора:
 - 1) Градска библиотека „Милован Данојлић“ Љиг, 16.10. 2025.
 - 2) Библиотека „Радован Бели Марковић“ Лајковац, 28.11. 2025.
 - 3) Народна библиотека Осечина, 3.12.2025.
 - 4)
- Извршено је 7 стручних надзора у школама и то 2 надзора у библиотекама средњих школа и 5 у библиотекама основних школа:
Надзори над стручним радом у школским библиотекама Колубарског округа:
 - 1) Образовно васпитни центар Осечина, 2. 10. 2025.
 - 2) ОШ „Драгољуб Илић“ Драчић, 7. 10. 2025.
 - 3) ОШ „Сестре Павловић“ Белановица, 15.10.2025.
 - 4) ОШ „Миле Дубљевић“ Лајковац, 18.11.2025.
 - 5) ОШ „Војвода Мишић“ Пецка, 19.11.2025.
 - 6) Економска школа Ваљево, 16.12.2025.
 - 7) ОШ „Сестре Илић“ Ваљево, 17.12.2025.

Надзори/ број	20 12	20 13	20 14	20 15	20 16	20 17	20 18	20 19	20 20	20 21	20 22	20 23	20 24	20 25
Укупно	2	6	6	5	6	11	11	11	2	11	12	17	16	10
Јавне	/	5	/	5	1	3	2	3	2	3	1	4	/	3
Школске	2	1	6	/	5	8	9	7	/	7	10	13	15	7
Специјал.	/	/	/	/	/	/	/	/	/	1	1	/	1	/

Надзоре у Градској библиотеци „Милован Данојлић” Љиг и Библиотеци „Радован Бели Марковић” Лајковац спровеле су Виолета Милошевић, директор и Ружица Дамњановић, стручни радник на матичним пословима, која је реализовала и остале надзоре у библиотекама Колубарског округа. Записници о обављеним стручним надзорима, са препорукама за унапређење рада достављени су Народној библиотеци Србије – Матичном одељењу, библиотекама у којима је обављен надзор и Матичној библиотеци „Љубомир Ненадовић”, за архиву.

Надзори су обухватили услове за рад и развој библиотечко-информационе делатности, у складу са законима и подзаконским актима.

Стручна усавршавања запослених:

- Образовање библиотекара за рад у систему узајамне каталогизације, монографске публикације COBISS – 1 стручни радник са високом стручном спремом;
- Образовање библиотекара за рад у систему COBISS, инвентар серијских публикација – 2 стручна радника са високом стручном спремом
- Полагање испита за добијање стручног звања дипломирани библиотекар, у новембарском испитном року – 2 стручна радника из Библиотеке, а укупно 4 из мреже јавних библиотека Колубарског округа.

Акредитовани семинари одржани у Матичној библиотеци „Љубомир Ненадовић” Ваљево, укупно 1 семинар:

- 1) Библиографски извори и српска ретроспективна библиографија, предавач Марија Богдановић, библиотекар-саветник у Народној библиотеци Србије, присуствовало 15 стручних радника из Колубарског округа

Стручни скупови којима су присуствовали стручни радници Матичне библиотеке:

- 1) Јесењи форум БДС 2025. – „Набавка библиотечке грађе”
- 2) Округли сто завичајних одељења у Пријеполу, тема „Завичајни публицисти и завичајна публицистика: хроничари локалног живота”, 3 стручна радника

Пружање стручне помоћи

- 1) Обуке за рад у апликацији МБС за вођење библиотечке статистике одржаване индивидуално, углавном за библиотекарe школских библиотека који су ове године први пут ангажовани на пословима школског библиотекара. Обуке су се односиле на попуњавање образаца, рад у апликацији, вођење библиотечке статистике. Укупно 5 обука. Отворени нови кориснички налози за библиотекарe који ће годишњу статистику радити у апликацији.
- 2) Стручна помоћ за библиотеке које раде или планирају ревизију књижног фонда (законска регулатива, конкретне активности на ревизији и отпису, извештаји о ревизији са пратећом документацијом). Директори установа упознати са процедуром спровођења ревизије и отписа. Упутства дата у Записницима о надзору, у току надзора, мејловима, телефонским путем.
- 3) Стручна помоћ у школским библиотекама најчешће се односила на правилно вођење књиге инвентара, смештај грађе, планску набавку,

формирање посебних збирки поклона, формирање библиотека у подручним јединицама школа, аутоматизацију рада и др. Консултације обављане у библиотекама, телефоном или мејловима.

4) Инструкторски рад са кандидатима који су упућени на полагање стручног испита.

5) Матична библиотека пружала је стручну помоћ и библиотеци Високе пословне школе у Ваљевоу која је на основу Решења о одређивању библиотека које обављају матичне функције у библиотечко-информационе делатности у матичности УБ „Светозар Марковић“ у Београду.

Регистри и статистике

У 2025. години Централни регистар библиотека Србије и Окружни регистар библиотека Колубарског округа допуњен је Решењима о именовању директора и в.д директора јавних библиотека у Колубарском округу и другим документима који су потребни за Централни регистар. Сва потребна документа су достављена Народној библиотеци Србије. Нових регистрација библиотека није било у текућој години.

Библиотечке статистике

У 2025. за потребе Матичне библиотеке, Народне библиотеке Србије и Републичког завода са статистику прикупљени статистички подаци за 2024. за 36 библиотека Колубарског округа, у апликацији МБС. Процент урађених анкета о пословању у односу на број регистрованих библиотека износи 77%.

Надзор Народне библиотеке Србије

У 2025. години реализован је 1 редован надзор републичке матичне установе, Народне библиотеке Србије.

Редован надзор су спровели овлашћени представници Народне библиотеке Србије и он је обухватао анализу реализованих активности, стање у вези са запосленима и ефектима постигнутим у периоду између два последња надзора, а у односу на стандарде у области библиотечко-информационе делатности. Надзор је вршен кроз увид у документацију и фактичко стање у установама и одељењима. Извештај о реализованом надзору и установљеном стању је достављен у јануару 2026. године. (Записник о надзору над стручним радом Матичне библиотеке „Љубомир Ненадовић“ Ваљево, бр. 12-22/1 од 10. децембра 2025).

Закључак

- 1) Активности у области поверених матичних функција реализују средствима које је обезбедио оснивач, локална самоуправа града Ваљево, а изостала су средства Министарства културе Републике Србије за ове активности.

3.7. КУЛТУРНИ ПРОГРАМИ И ДРУГЕ ПРОГРАМСКЕ АКТИВНОСТИ

3.7.1. *Културни програми за одрасле и децу*

Библиотека је у 2025. години реализовала културне програме у пуном обиму. Уредник културних програма за одрасле је Виолета Милошевић, дипл. виши библиотекар, а у тиму за организацију културних програма за одрасле били су библиотекари: Ђорђе Милинковић, Иван Базрђан, Слађана Ликнић, Ирена Карадаревић, Марија Андрејевић, уз подршку других стручних радника.

Послове организације програма за децу обављали су: Маријана Тимотић, Оливера Миловановић, књижничарке и библиотекари Слађана Ранковић, Ирена Карадаревић, Милица Ранковић, Марија Мирковић, Марија Андрејевић и Магдалена Матић.

3.7.1.1. *Културни програми за одрасле*

10. јануар - У Музеју завичајних писаца отворена је изложба „Свет разговора Милоша Јевтића” поводом 50 година емисије „Гост Другог програма” Радио Београда и колекције „Одговори”. Ауторка изложбе историчарка уметности Зорица Атић, директорка у Центру за културу Гроцка;

11. фебруар - Обележена је тридесетдруга годишњица од упокојења Десанке Максимовић. Тим поводом је у Бранковини, на гробу песникиње служен помен коме су присуствовали представници Матичне библиотеке „Љубомир Ненадовић” и Задужбине „Десанка Максимовић” из Београда;

2.април - Поводом Међународног дана књиге за децу почела је акција „Бирам књигу”. За првих 100 основаца узраста од II до VIII разреда који две године нису били чланови Библиотеке, обезбеђена је бесплатна годишња чланарина. Партнер и донатор ове акције је била компанија „Еуропром” из Ваљева.

29. април - Представљање другог литерарног зборника ученика основних школа Ваљева „Од детета до поете” у Музеју завичајних писаца;

13. мај - У Музеју завичајних писаца одржана свечаност поводом окончања Читалачког изазова „Од 7 до 107”. У част књиге и читања окупили су се промотери, учесници и победници акције. Свима су уручена признања, а за промотере и победнике обезбеђене су награде;

16. мај – Библиотека је организовала 32. другу по реду доделу Награде „Десанка Максимовић”. Програму је претходио „Поетски час ваљевских ђака у част Десанки” на Тргу песништва у Ваљеву, а у Бранковини је положено цвеће на хумку песникиње. Једногласном одлуком жирија, у чијем су саставу били проф. др Горан Максимовић, проф. др Ђорђе Деспић, доцент др Бранко Вранеш, др Слађана Илић и песник Војислав Карановић, овогодишњим добитником проглашен је песник Драган Јовановић Данилов за укупни допринос српској поезији. Присутнима у Бранковини, у име Библиотеке, обратила се директорка Виолета Милошевић, а у име Града помоћник градоначелника Саша Ђоковић. Добитнику су статуу и плакету уручили представница Задужбине, др

Светлана Шеатовић, и председник жирија, проф. др Горан Максимовић. На иницијативу младих из удружења ЗВРК, а у сарадњи са Матичном библиотеком „Љубомир Ненадовић“, Ваљевском гимназијом и управитељством бранковинског комплекса одлучено је да се од овогодишње доделе започне са новом традицијом. Добитник Награде, са младима из удружења и ученицима Ваљевске гимназије, засадио је дрво липе недалеко од Десине школе – прво стабло у дрвореду нове „Песничке шуме“, која ће се са сваким наредним добитником награде увећавати. За уметнички део програма била је задужена пијанисткиња Марија Малиџан из Музичке школе „Живорад Грбић“ Ваљево, док је водитељка програма била Радмила Новаковић;

27. мај - Отворен фото конкурс „Слике града 365“, који Библиотека расписује у циљу прикупљања фотографија као документарне грађе за завичајну збирку.

ВООК-а у дворишту 2025. (01.07.2025 – 10.07.2025)

1. јул – „Маргина као начин живота“ Учествовали су др Михајло Пантић и Иван Базрђан.
2. јул – „Позлата поезије“, представљање књиге Остоје Продановића. Учествовали су др Радивоје Микић, Ђорђе Милинковић и аутор.
3. јул – „Сећање је једини сведок: О Сергеју Јесењину и Јосифу Бродском“; Учествовали су проф. ср Сања Домазет, Гордана Милосављевић и Иван Базрђан.
8. јул – „НГДЛ: Вече са добитником Нинове награде Маринком Арсићем Ивковим“. Учествовали су Маринко Арсић Ивков и Младен Весковић.
9. јул – „Писма радости и бола Десанке Максимовић“. Учествовали су др Светлана Шеатовић, проф. др Зорана Опачић и Марија Андрејевић.
10. јул – „Зашто читати класике српске књижевности?“ Учествовали су проф. др Бранко Вранеш и Ђорђе Милинковић.

Завичајни књижевни агапе 2025. (12.08.2025 – 15.08.2025)

12. август - Отварање изложбе документарне фотографије „Слике града 365/2024“ у Музеју завичајних писаца;
12. август - „Песници краљевске уметности“, представљање књиге Драгана Т. Павловића. Учествовали су Љиљана Павловић, др Марија Терзић, Ђорђе Милинковић и аутор.
13. август - „Зато, мајстор, што си чо'ек“, представљање књиге прича Мије Стојкановића. Учествовали су Иван Базрђан и аутор;
14. август - „Очекивања“, представљање књиге кратке прозе Јованке Божић. Учествовали су Радован Пулетић, Ђорђе Милинковић и ауторка;
15. август - „Адвокат: роман о грађанском рату који траје“, представљање романа Стефана Стефановића. Учествовали су Иван Милосављевић, адвокат Иван Базрђан и аутор;
28. август - Представљање издавачке делатности библиотеке „Љубомир Ненадовић“ у Народној библиотеци „Раде Драинац“ Прокупље, у оквиру манифестације „56 Драинчеви књижевни сусрети“. Учествовале су Виолета Милошевић, уредник издавачке делатности и Милица Ранковић, дипл. библиотекар;
2. септембар - Отварање изложбе „На трагу светлости“, организатора Фото-кино клуба из Ваљева, Фото савеза Србије у Музеју завичајних писаца;

12. септембар - У сарадњи Библиотеке и Међународног славистичког центра, под вођством професорке Снежане Кутрички и њених сарадника, слависти из шеснаест земаља света посетили су бранковински спомен комплекс и Матичну библиотеку „Љубомир Ненадовић” Ваљево. Уз пратњу домаћина, гости су се упознали са литерарном и културном историјом ваљевског краја, завршивши своје путовање у Музеју завичајних писаца, где су погледали гостујућу изложбу ваљевског фото-клуба, као и сталну поставку посвећену великанима завичајне књижевности;

30. септембар - У Бранковини је одржана церемонија доделе Награде „Љубомир П. Ненадовић” за најбоље путописно остварење на српском језику, у периоду од августа 2024. до августа 2025. године. Награду је добио књижевник Владимир Пиштало за књигу „Луке”, у издању Агоре. Поред славодобитника, на свечаном уручењу говорили су директорка Библиотеке, Виолета Милошевић, представник града, Ненад Патијаревић, као и члан жирија проф. др Михајло Пантић. Додели награде присуствовали су многобројни гости и представници институција. Церемонију уручења награде водила је Радмила Новаковић, док је за уметнички део програма био задужен камерни хор „Емануил”, под вођством професорке Вање Урошевић;

15. октобар У Музеју завичајних писаца, под покровитељством САНУ-а, одржан Округли сто под називом „Књижевна провинција – песник са маргине Сретен Кушаковић”, посвећен стваралаштву завичајног писца Сретена Кушаковића (1944-1986); Учествовали: Академик САНУ Јован Делић, дописни члан САНУ Миодраг Лома, проф. др Горан Максимовић, проф. др Бранко Вранеш, проф. др Мина Ђурић, др Предраг Тодоровић, доц. др Ведран Цвијановић, др Марко Аврамовић, мср Драгана Поповић, мср Ђорђе Милинковић, мср Иван Базрђан и Остоја Продановић;

29. октобар - У среду, 29. октобра, у сали Иво Андрић, у оквиру 68. Међународног београдског сајма књига, одржан је програм „Издавачка делатност Ваљевске библиотеке”. Тим који чине, Виолета Милошевић, главни и одговорни уредник, графички дизајнер, Душан Арсенић, Јосип Грачанин, технички уредник, и члан редакције Милица Ранковић, поделили су искуства и изазове са којима се суочавају у раду. Остоја Продановић је представио публикацију „Позлата поезије – ваљевска поезија и песници у 19, 20. и 21. веку”, Лора Петронић Петровић говорила је о првом преводу „Јежеве кућице” Бранка Ћопића на шпански језик, Марија Јевтић о изазову илустровања ове књиге, док је Радован Лазаревић представио фото-монографију „Новинар који је остао човек”. Разговор је изазвао велико интересовање публике, а по завршетку програма аутори су потписивали књиге које је издавач поклањао заинтересованима. У наставку програма, Библиотека је организовала представљање издавачке делатности и других установа културе из Ваљева, тако да је публика имала прилику да се упозна са радом Историјског архива, Модерне галерије и Интернационалног уметничког студија „Радован Трнавац Мића”. Програм је водила Марија Петровић Марковић, новинар и кустос.

2. децембар - У Музеју завичајних писаца организовано је вече посвећено академику Јовану Делићу и разговор о књизи Милоша Јевтића „Достићи немогуће: разговори са академиком Јованом Делићем”. Учествовали: проф. др

Јован Делић, редовни члан САНУ, Милош Јевтић, новинар и публициста, проф. др Славица Гароња, проф. др Драгана Вукићевић и доц. др Немања Каровић. Програм водио Ђорђе Милинковић;

11. и 12. децембар - Посета пољске књижевнице Доминике Словик Ваљеу реализована је у оквиру пројекта „Пољски књижевници у завичају Десанке Максимовић”, на културној рути „Жене писци”. У оквиру посете уприличен је пријем код градоначелника у Градској кући, као и конференција за медије у којој су учествовали књижевница, Анита Сек Пакић, заменица амбасадорке Републике Пољске у Србији, градоначелник Лазар Гојковић и директорка Матичне библиотеке „Љубомир Ненадовић”, Виолета Милошевић. У току посете, Доминика Словик је посетила Матичну библиотеку „Љубомир Ненадовић” и Модерну Галерију, а у Музеју завичајних писаца уприличено је представљање њене нове књиге „Рибље око”, као и дружење са локалним писцима. Наредног дана организован је обилазак културно-историјског комплекса у Бранковини у пратњи туристичког водича из Туристичке организације Ваљева;

11. децембар - У Музеју завичајних писаца одржано је предавање „ЕУ могућности за студирање и образовање” у организацији Европске куће из Београда;

3.7.1.2. Програми за децу

У радионицама и програмима за децу учествовало је њих 1.490.

„Зимовање у Библиотеци”

– 10.01.2025 – "Седео је и мирисао цвеће" – модератори: Марија Андрејевић, Слађана Ликнић и Лепа Свиленковић – 17 деце

– 13.01.2025 – "Мозаично путовање" – модератор: Слађана Ликнић – 26 деце

– 14.01.2025 – "Спакуј ужину и изабери здраво" – модератор Снежана Маринковић, дип. нутрициониста – 22 деце

– 15.01.2025 – 2 радионице – "Другарство" – модератор Ива Јевтић, мастер педагог и "И јабука је добар друг" – модератор Снежана Маринковић, дип. нутрициониста – 20 деце

– 16.01.2025 – "Путопис маште: истраживачи непознатих светова" – модератор Ирена Карадаревић – 23 деце

– 17.01.2025 – "Ако кињиш – љубав гасиш" – модератори Милица Ранковић и Бојана Николић – 20 деце

Одржано укупно 7 радионица кроз које је прошло 128 деце.

“Од читања се расте“

– 13.02.2025 – 1 радионица на тему "Дрвеће" за предшколце из обданишта "Колибри"; учитељице Сандра Пантелић и Марина Јовановић; модераторке Маријана Тимотић и Бојана Николић – 13 деце;

– 13.03.2025 – 1 радионица на тему "Занимања" за предшколце из вртића "Пчелица", васпитачица Ана Петровић, модераторке Маријана Тимотић и Милица Ранковић – 14 деце;

- 08.04.2025 – 2 радионице за ученике IV разреда ОШ "Нада Пурић" са учитељицама Весном Андрић и Марином Ковачевић ; модераторке Маријана Тимотић и Марија Мирковић – 40 ученика
 - 9.04.2025 – 1 радионица за ученике IV разреда ОШ "Андра Савчић" са учитељицом Драганом Гентић, модераторке Маријана Тимотић и Марија Мирковић – 26 деце
 - 16.04.2025 – 1 радионица на тему "Домаће животиње" за предшколце из ОШ "Сестре Илић"; васпитачице Љиљана Ристовић и Катарина Јанковић; модераторка Оливера Миловановић – 19 деце;
 - 14.05.2025 – 1 радионица за предшколце из вртића "Хајди"; васпитачица Виолета Радовановић; модератори Милица Ранковић и Оливера Миловановић – 24 деце;
 - 15.05.2025 – 1 радионица за предшколце из вртића "Палчица"; васпитачице Сузана Јаковљевић, Ивана Бабић и Весна Лазић; модератори Милица Премовић и Оливера Миловановић – 13 деце;
 - 04.06.2025 – 1 радионица на тему "Мој град" за предшколце из вртића "Палчица"; васпитач Саша Јефтић; модератор Маријана Тимотић – 16 деце
 - 1 радионица на тему "Бајке" за предшколце из вртића "Видра"; васпитачице Љиљана Симић и Ивана Икасовић; модератори Маријана Тимотић и Марија Мирковић – 20 деце;
 - 12.06.2025. – 1 радионица за децу из продуженог боравка из Прве основне школе са наставницом Аном Поповић; модератор Маријана Тимотић – 4 деце
 - 16.10.2025. - 2 радионице за ученике IV разреда "Прве основне школе" са учитељицама Драганом Глигорић и Надом Живановић; модераторке Маријана Тимотић и Марија Мирковић – 55 деце
 - 6.11.2025 – 1 радионица за предшколце из вртића "Наша радост"; васпитачице Светлана Јовановић и Марија Велимировић; модератор Маријана Тимотић – 27 деце
 - 7.11.2025. – 1 радионица за предшколце из вртића "Бубамара" – васпитачица Наталија Лесић; модератори Маријана Тимотић и Марија Мирковић – 9 деце;
 - 20.11.2025. – 1 радионица за предшколце из вртића "Хајди" – васпитачице Оља Степановић и Бранка Вујић; модератор Маријана Тимотић – 23 деце;
- Одржано укупно 16 радионица кроз које је прошло 303 детета.

„Међународни дан дечје књиге“

- 02.04.2025 – 1 радионица – ученици IV разреда ОШ "Нада Пурић" са учитељицом Јеленом Томић; модератори Оливера Миловановић, Милица Ранковић и Ђорђе Милинковић – 25 деце
 - 1 радионица – ученици II разреда ОШ "Нада Пурић" са учитељицом Мирјаном Беговић; модератори Маријана Тимотић и Марија Мирковић – 27 деце
- Одржано укупно 2 радионица кроз које је прошло 52 деце.

Колективни упис:

- 14.05.2025. – радионица са предшколском групом из вртића "Пинокио" – 13 деце

Акција „Бирам књигу“:

- колективно учлањење у сарадњи са ЕУРОПРОМ-ом; акција започела 03.04.2025. – појединачно учлањење основаца од 2. до 8. разреда , у оквиру ове акције учлањено 100 деце.

Укупно: 100 деце

Радионица са ученицима старијег узраста:

- 31.05.2025. – У посети Библиотеке били ученици 7. и 8. разреда ОШ "Нада Пурић" са наставницом Бојаном Мирковић; модератори Маријана Тимотић и Марија Мирковић – 15 ученика.

„Весела среда“:

- 2.07.2025 – радионица "Кулинарсако путовање" – модератор Слађана Ликнић – 14 деце
 - 9.07.2025. – радионица "Веровали или не" – модератор Лепа Свиленковић – 20 деце
 - 16.07.2025. – радионица "Меша се, не меша се" – модератор Марија Андрејевић – 21 дете
 - 23.07.2025. – радионица "Боца тајни из дубина мора" – модератори Милица Ранковић и Марија Мирковић – 17 деце
 - 30.07.2025. – радионица "Летња забава" – модератори Марија Андрејевић и Милица Ранковић – 25 деце
- Одржано укупно 5 радионица кроз које је прошло 97 деце.

„Креативни четвртак“:

- 3.07.2025 – "Кулинарски четвртак" – 17 деце
 - 10.07.2025 – "Веровали или не" – 23 деце
 - 17.07.2025 – "Меша се, не меша" – 16 деце
 - 24.07.2025 – "Боца тајни из дубина мора" – 25 деце
 - 31.07.2025 – "Летња забава" – 31 дете
- Одржано укупно 5 радионица кроз које је прошло 112 деце.

„Тешњарске вечери“:

- 7.08.2025 – "Распустимо распуст" – 8 деце

„Дечја недеља“:

- 7.10.2025 – Фестивал драмског стваралаштва „Десанка Максимовић“. Представе: „Буквар дечјих права“(ученици 1. разреда ОШ „Сестре Илић“ са учитељицом Наташом Живановић) и „Некад и сад“ (глумачка секција ОШ „Нада Пурић“ са учитељицом Миром Беговић)
Публика: ученици 3.разреда из Прве школе са учитељицом Јеленом Милинковић и ученици истуреног удељења ОШ "Андра Савчић" из Јошаве , 3.разред са учитељицом Весном Урошевић – укупно 87 деце.

- 8.10.2025 – Гостовање дечје списатељице Гордане Тимотијевић организовано у два сусрета са децом:

1. ученици 2.разреда ОШ "Милован Глишић" са учитељицама Данијелом Живановић и Катарином Продановић.
2. ученици 4.разреда ОШ "Сестре Илић" са учитељицом Славицом Ђурђевић. Присуствовало 118 деце.

- 9.10.2025 – Фестивал драмског стваралаштва „Десанка Максимовић“. Представе: „Избирачица" и „Глумачка екипа“ (глумачка секција 7. разреда ОШ „Нада Пурић“ са професорком Миром Смловић).

Публика: ученици 2.разреда ОШ "Сестре Илић" са учитељицама Снежаном Сајић и Миром Тулимировић; ученици 6.разреда из ОШ „Нада Пурић“ са професорком Миром Смолковић – укупно 95 деце.

–10.10.2025 – Дан отворених врата – 3 радионице:
– посета ученика 1. разреда из ОШ "Владика Николај"са учитељицама Павловић Јеленом, Остојић Живаном и Биљаном Гавриловић – 80 деце
– посета предшколаца из ОШ "Сестре Илић" са васпитачицом Љиљом Ристовић, присуствовало 9 деце.

Кроз радионице у оквиру Дечје недеље прошло укупно 389 деце.

„Децембарска весела среда“:

– 3.12.2025 – радионица "Мој суперорганизам", модератори Магдалена Матић и Милица Ранковић – 43 деце.
– 10.12.2025 – радионица "Чувари наше планете", модератор Магдалена Матић – 52 деце
Одржано укупно 2 радионица кроз које је прошло 95 деце.

Трећи сусрети литераних секција ваљевских основних школа „Од детета до поете“

15. децембар – Децембарски циклус Трећих сусрета литераних секција ваљевских основних школа „Од детета до поете“ одржани су у Музеју завичајних писаца. Своје литерарне радове представило је деветнаест ученика из три основне школе (Основна школа „Владика Николај Велимировић“, Основна школа „Нада Пурић“, Основна школа „Сестре Илић“ и Основна школа „Милован Глишић“), као и ученици VIII разреда Ваљевске гимназије. За уметнички програм била је задужена Дуња Мирић, ученица 6. разреда Основне школе „Владика Николај Велимировић“. Учествовало је укупно 39 ученика и остале публике;

„Новогодишње радионице“ и „Кићење јелке жеља“:

– 16.12.2025 – ученици 3. разреда ОШ „Сестре Илић“; модератори: Магдалена Матић, Марија Андрејевић и Милица Ранковић – 54 деце
–17.12.2025 – ученици 3. разреда ОШ „Андреја Савчић“; модератори: Магдалена Матић, Марија Андрејевић и Милица Ранковић – 55 деце
–18.12.2025 – ученици 4. разреда ОШ „Нада Пурић“; модератори: Магдалена Матић, Марија Андрејевић и Милица Ранковић – 22 деце
– 26.12.2025 – ученици 4. разреда ОШ"Нада Пурић"– модератори: Магдалена Матић, Марија Андрејевић, Марија Мирковић и Милица Ранковић – 23 деце
Одржано укупно 4 радионица кроз које је прошло 154 деце.

Закључак

- 1) Културни програми за одрасле и децу у 2025. су реализовани у пуном обиму.
- 2) У програмима је учествовало скоро 1500 деце, што представља добар ефекат рада овог одељења.

3.7.2 Библиотека организује и учествује као организатор или суорганиза-тор у значајним манифестацијама националног и међународног карактера, а које су одржане у 2025:

1. Љубини дани и додела Књижевне награде Љубомир П. Ненадовић за најбољу путописну књигу на српском језику – додела Награде у Бранковини.
2. Књижевна награда Десанка Максимовић – песничка награда за животно дело у сарадњи са Задужбином Десанка Максимовић – додела Награде у Београду ове године.
3. Мађународни скуп слависта у сарадњи са Међународним славистичким центром и Филолошким факултетом у Београду – стручна екскурзија у Бранковини.
4. „Пољски књижевници у завичају Десанке Максимовић, на културној рути „Women Writers Route“.

3.7.3 Библиотека организује програме у оквиру градских и локалних манифестација:

1. „Граду на дар“ – организовање гостовања добитника НИН-ове награде у оквиру обележавања Дана града у марту сваке године.
2. Дечја недеља се обележава сваке године у Библиотеци и у другим установама и организацијама
3. „ВООКа у Дворишту“ – дугогодишња књижевна манифестација током лета, у јуну и јулу месецу.
4. Јелка жеља – обележавање доласка новогодишњих и божићних празника традиционално се организује као хепенинг за децу.
5. „Завичајни књижевни агапе“ – циклус књижевних представљања завичајних аутора и удружења културе у време фестивала у августу.
6. Трећи литерарни сусрети литерарних секција ваљевских основних школа „Од детета до поете“ – манифестација коју Библиотека организује у сарадњи са основним школама града Ваљева.
7. Фестивал драмско-рецитаторског стваралаштва „Десанка Максимовић“, трећа по реду манифестација која афирмише културу говора и квалитет јавног изражавања.
8. „Слике града 364“, четврти фото-конкурс и изложба откупљених радова, у циљу прикупљања ове грађе за завичајну збирку, као и њену презентацију јавности.

3.7.4 Остале информативно-промотивне активности

Пракса која је устаљена у последњих неколико година, са циљем да се јавност информише о активностима и резултатима Библиотеке, настављена је и у 2025. години.

Организовано је штампање месечних плаката, постера и флајера, на различите начине су дистрибуиране позивнице и информације о програмима. Гостовања на медијима и посета новинара који су извештавали о нашим програмима су у задовољавајућем обиму.

У 2025. години су настављене корекције и допуне новог сајта како би информације о нашем раду биле редовно доступне корисницима и заинтересованим грађанима.

3.7.5 Сарадња са медијима

Сарадња са медијима одвијала се у циљу информисања јавности и корисника о начину рада Библиотеке, услугама које пружа корисницима, културне и образовне делатности коју спроводи.

У 2025. у медијима су објављена 134 текста о програмима Библиотеке и то у штампаним листовима, порталима и другим медијима, укупно 39 различитих средства за јавно информисање.

Остварени резултат указује да смо уз подршку медија омогућили већу транспарентност свог рада и резултата.

	2021	2022	2023	2024	2025
Број објављених новинарских текстова	73	118	121	133	134
Број медија	23	30	32	38	39

Закључак

- 1) Сарадња са медијима је веома важна за библиотечко-информациону делатност, која не спада у категорију „популарне културе“, лакше доступне корисницима преко свих информативних канала. Присуство информација о програмима Библиотеке у медијима може утицати на веће интересовање публике у будућности.
- 2) Када је реч о извештавању о културним садржајима у библиотечкој делатности, истичемо значај континуираног и информативног извештавања о догађајима и резултатима и потребу трајног чувања медијског материјала, као документарног и архивског материјала. У том погледу истичемо континуирано праћење и извештавање штампе, листа „Напред“, који се и чува у завичајној збирци Библиотеке.

3.8 ДИГИТАЛИЗАЦИЈА

И током 2025. настављен је интензиван рад на развоју „Дигиталне библиотеке“.

Део колекције листа „Напред“ од 1945. до 1980. доступан је за кориснике. Може му се приступити преко нашег сајта (www.bibliotekavaljevo.rs) или преко линка https://digitalna.nb.rs/view/URN:NB:RS:SD_B569333C73560EF47EBA5462B69D8F5D

Део колекције од 1974. до 1990. године налази се и на нашем сајту, на поддомену www.digitalna.bibliotekavaljevo.rs и обухвата укупно 413 бројева, односно 20.636 страница.

У 2025. години је читава колекција овог листа дорађивана и отклоњени су уочени пропусти у скенираном материјалу, чиме је квалитет колекције (скенова) значајно побољшан. То је био обиман посао и успешно су га реализовали

запослени на пословима дигитализације: Јосип Грачанин, систем-инжењер информатичар и Иван Раденковић, књижничар.

Поред тога у 2025. години дигитална архива је допуњена и колекцијом документарних фотографија које су одабране на конкурсима „Слике града 365 “ за 2023. и 2024. годину.

Закључак

1) Остварени су значајни резултати на пољу дигитализације и то:

- **Значајан рад је уложен на превазилажење проблема који су везани за постављање грађе на интернет и рад на платформи Омека.**
- **Веома је важно јачати сектор дигитализације у Библиотеци, јер су у савременом добу потребе корисника веома усмерене ка садржајима на интернету.**

3.9 ИСТРАЖИВАЧКИ РАД

а) Истраживања у области пројектног планирања

Током 2025. години спроводила су се обимна истраживања са циљем да се анализирају могућности и планирају даље могућности за унапређење основне делатности, као и услова за рад библиотечких стручњака.

Истраживање је извршила Виолета Милошевић, руководилац пројектног тима. Ефекти овог истраживања су били успешни, што се верификује кроз три пројекта добијена на конкурсима Министарства културе РС и то:

- 2 пројекта у области заштите културног наслеђа, сектор библиотечно-информациона делатност (Опремање библиобуса и набавка дигиталне опреме за презентацију културног наслеђа);
- 1 пројекат у вези са савременим стваралаштвом, област међународна сарадња, на основу кога је реализован пројекат „Пољски књижевници у завичају Десанке Максимовић, на културној рути „Women Writers Route“.

б) Истраживања у области издавачке продукције и проналажења грађе на терену

Сви стручни радници, запослени на одељењима, без обзира на редовне послове које су обављали, вршили су током 2025. године и истраживање тржишта књига, пратили су издавачку продукцију, њен квалитет и обим, а све у циљу квалитетног планирања набавке и препоруке за кориснике.

Поред праћења редовне издавачке продукције, вршена је и претрага и проналажење завичајне књижне и некњижне грађе из ранијег периода, а која може бити важна за истраживање културне баштине овог краја. На овим пословима радили су Иван Базрђан, Ђорђе Милинковић, Ирена Карадаревић, Слађана Ликнић, Маријана Тимотић, Оливера Миловановић, Милица Ранковић, Данијела Падејски и Виолета Милошевић.

в) Научно-истраживачка делатност

- Истраживање о завичајном истраживачу и хроничару Милораду Радојчићу, извршила је Виолета Милошевић, виши дипл. библиотекар и директор, за потребе учешћа на 11. Округлом столу завичајних одељења. Стручни скуп под називом „Завичајни публицисти и завичајна публицистика – хроничари локалног живота”, одржан је у Пријепољу, у организацији Библиотеке „Вук Караџић“ Пријепоље, а рад Виолете Милошевић је објављено у истоименом стручном зборнику са тог скупа.
- Истраживање о завичајном библиографу, Бранки Јовић, извршиле су Данијела Падејски и Ружица Дамњановић, виши дипл. библиотекар, а рад „Бранка Јовић и њен допринос развоју библиографије ваљевског краја” објављен је у стручном часопису „Корак библиотеке”, у издању Народне библиотеке Ужице.
- Истраживање о издавачкој делатности Библиотеке, извршиле су Милица Ранковић, дипл. библиотекар и Виолета Милошевић, виши дипл. библиотекар и директор, за потребе учешћа на скупу “Драинчеви књижевни сусрети” у Прокупљу, 56. по реду у организације Народне библиотеке „Раде Драинац” Прокупље. Истраживање је објављено у форми презентације.

3.10. ИЗДАВАЧКА ДЕЛАТНОСТ

Издавачка делатност се интензивно развија од 2022. године и представља трајну стратешку оријентацију Библиотеке. Редакцију чине: Виолета Милошевић, уредник, Јосип Грачанин, технички уредник, Слађана Ликнић и Милица Ранковић, лектори, Иван Базрђан и Ђорђе Милинковић, књижевни критичари.

3.10.1. Монографске публикације

- **„Јежева кућица”**, илустрована публикација, двојезично издање на српском и шпанском језику, издата поводом 75 година од свог првог издања и 100 година од рођења Бранка Ћопића, у знак сећања на академика Бранка Ћопића. Ауторке су Лора Петронић Петровић из Ваљева и Алисја Лопез из Шпаније, професорке шпанског језика. Ауторка оригиналних илустрација је Марије Јевтић из Ваљева, графички дизајнер, илустратор, сценограф и костимограф.
- **„Новинар који је остао човек”**, фото-монографија новинара Радована Лазаревића дугогодишњег дописника РТС-а из Ваљева. Обимна аутобиографија, али и значајан документ о историјату медијских редакција Ваљева и Србије, чији је сведок и учесник догађаја био и Лазаревић.
- **„Завичајни књижевни агапе”**, периодична публикација настала у оквиру истоименог програма Библиотеке, а у склопу фестивала који промовише завичајно стваралаштво.
- **„Љубини дани”**, алманах истоимене манифестације и награде за најбољи путопис на српском језику, који излази од 2016. године. Број из 2025. године је заправо пети број ове периодичне публикације, а прати догађаје везане за ову манифестацију из 2022, 2023. и 2024. године.

3.10.2. Информативна графичко-издавачка продукција

Пропагандно-информативни материјал је објављиван за јавне програме и акције Библиотеке, у добром квалитету и оптималном обиму за обавештавање корисника и за архиву и документацију Библиотеке. Током 2025. године штампане су позивнице, плакати, флајери и каталози за изложбе, које смо прослеђивали грађанима и институцијама, оглашавали наше програме у информативном излогу и у другим институцијама. Одређен број примерака од сваког штампаног материјала се сачуван у завичајној збирци некњижне грађе.

Сви пропагандно-информативни материјали су рађени и као пдф формати да би могли бити објављени на сајту и друштвеним мрежама, а сачувани су и као е-збирка некњижне грађе Библиотеке.

3.10.3. Књижевне награде и конкурси

Током 2025. године, Библиотека је са својим издаваштвом учествовала на неколико републичких и регионалних књижевних конкурса:

- Књига „Ица машталица”, ауторке Марије Шкорнички, пријављена је на конкурс „Милован Данојлић”, који организује Градска библиотека „Милован Данојлић“ у Љигу.
- Књига „Вече уочи представе”, аутора Николе Поповића, пријављена је на конкурс за награду Дома културе Студентски град у Београду, за најбољу нефикцијску књигу.
- Књига „Вече уочи представе”, аутора Николе Поповића, пријављена је на конкурс за награду „Стеван Сремац”, коју додељује Град Ниш и Нишки културни центар.
- Књига „Кристализација”, аутора Саше Обрадовића, пријављена је на конкурс за награду „Стеван Сремац”, коју додељује Град Ниш и Нишки културни центар.

3.11. 68. МЕЂУНАРОДНИ БЕОГРАДСКИ САЈАМ КЊИГА

3.11.1. Библиотека као излагач

Први пут у својој историји Библиотека је у октобру 2025. године као излагач учествовала на Међународном београдском сајму књига, највећој и најпосећенијој културној манифестацији у Србији и региону. Овај пројекат је реализован кроз подршку оснивача, Града Ваљева, у циљу презентације успешног рада у области издавачке делатности коју је Библиотека остварила. Током трајања Сајма, свакодневно је организован рад штанда, а посетиоцима су представљене публикације и аутори.

Библиотека је организовала и пратећи програм у посебној сали, где је бројној публици представила своја издања и ауторе, као и тим који успешно ради на реализацији издавачке делатности. Библиотека је организовала и долазак сарадника, аутора и других културних представника из Ваљева, али и других гостију из Београда.

3.11.2. Учествовање у другим програмима Београдског сајма књига

Током Сајма књига, одржавали су се и програми Библиотекарског друштва књига, за чланове Друштва и за све друге библиотекаре. У једном од програма, као излагач по позиву, учествовала је и Виолета Милошевић, презентујући своја искуства у вези са набавком и откупом књига за јавне библиотеке у Србији.

3.12. УЧЕШЋЕ У ОДБОРИМА И КОМИСИЈАМА

Запослени у Библиотеци активно учествују у комисијама, секцијама и другим стручним телима и на тај начин прате новости у домену библиотечно-информационе струке на нивоу Србије.

1. Директор Библиотеке, Виолета Милошевић, члан је Управног одбора Библиотекарског друштва Србије, а у ово тело изабрала ју је Скупштина Библиотекарског друштва Србије, на предлог Подружнице Колубарског округа, за период 2023 – 2027.
2. Директор Библиотеке, Виолета Милошевић, члан је Управног одбора Задужбина „Десанка Максимовић“
3. Запослени стручни радници Библиотеке активно учествују у раду тела на нивоу Републике Србије и то:
 - Ружица Дамњановић, члан је Библиотекарског друштва Србије и Секције за матичне библиотеке,
 - Ђорђе Милинковић, члан је Библиотекарског друштва Србије,
 - Виолета Милошевић активни је члан тела БДС-а: Секције за завичајна одељења (потпредседник), Секције за покретне библиотеке, Секције за стално стручно усавршавање, Секције за културно-образовну делатност и Секције за јавне библиотеке.

Што се тиче учешћа у раду комисија и одбора на нивоу града Ваљева:

- 1) Виолета Милошевић, виши дипл. библиотекар и директор Библиотеке, члан је Одбора за старање о спомен-комплексу Бранковина.
- 2) Виолета Милошевић је члан Комисије за организацију и развој Црвеног крста Ваљево, задужена за послове на изради монографије поводом 150 година од оснивања Црвеног крста у Ваљеву.

3.13. ПРОЈЕКТИ

3.13.1. „Пружање библиотечких услуга удаљеним корисницима – опремање возила за библиобус – друга фаза“

Пројекат је реализован захваљујући подршци Министарства културе РС, преко конкурса у области библиотечно-информационе делатности у 2025. години. Пројекат је обезбедио опремање и адаптацију возила марке „Форд Транзит“ за организовање услуге библиобуса у наредној години.

3.13.2. Пројекат „Набавка опреме за презентацију културног наслеђа и активности у библиотечко-информационој делатности“

Пројекат је одобрен од стране Министарства културе РС, област заштите културног наслеђа, библиотечко-информативна делатност у 2025. години, али је због дужине рокова за јавну набавку анексиран за реализацију у 2026. години. Захваљујући обезбеђеним средствима, Библиотека ће набавити веома вредну опрему, 2 интерактивна дисплеја за презентацију културног наслеђа. Један уређај ће бити инсталиран у Библиотеци, а други је тзв. интерактивни тотем на отвореном, на локацији за коју буде одобрена локација у 2026. години.

3.13.3. Пројекат „Women Writers Route“

Пројекат се одвија у сарадњи са Форумом словенске културе из Словеније, а чији су потписници Република Србија, Министарство културе РС и градови Ваљево и Нови Сад. Циљ пројекта је мапирање руте жена писаца, значајних за европску културу, а окосница учешћа Библиотеке је Музеј завичајних писаца и књижевно стваралаштво Десанке Максимовић. Реализација пројекта се сагледава у значајном учешћу у области културе, туризма и других институционалних и појединачних сарадњи.

3.13.4. Пројекат „Пољски књижевници у завичају Десанке Максимовић, на културној рuti „Women Writers Route“

Пројекат је реализован кроз партнерску сарадњу са Амбасадом Републике Пољске”, а уз подршку Министарства културе РС, које је финансирало долазак пољске књижевнице Доминике Словик. Током боравка у Ваљеву, организован је сусрет са ваљевским књижевницима, посета Бранковини и другим значајним културним и туристичким местима.

3.13.5. Пројекат ЕУТЕКА

ЕУТЕКА је био пројекат који је реализовала Делегација Европске уније у сарадњи са чланицама мреже коју је чинило 48 библиотека у Србији. Ваљевска библиотека је била чланица мреже од самог почетка овог пројекта у Србији, а кроз сегмент пружања информација грађанима о Европској унији, образовању и стипендирању кроз пројекте, могућностима финансирања преко приступних фондова и другим темама које су важне за Србију и Европску унију.

Пројекат је завршен, али је за грађане у Библиотеци и даље доступна база информација о постигнутим резултатима у сарадњи Србије и Европске уније.

3.13. ПАРТНЕРСТВА

Неговање добре сарадње са институцијама и појединцима, настављена је и у 2025. години, а најзначајнија су:

- 1) **Амбасада Републике Пољске** у Београду, са којом је реализован један пројекат у 2025. години и остварена сарадња са пољским књижевницима. Амбасада је била званични партнер Библиотеке на пројекту који је финансирао Министарство културе РС.
- 2) **Национални савет словачке националне мањине у Србији**, је партнер у области културне сарадње, реализације и размене пројеката, са којим су већ договорени програми за 2026. годину.
- 3) **Форум словенске културе** са седиштем у Словенији, са којим је потписан протокол о приступању Библиотеке и Града Ваљева као чланова европског пројекта „Women Writers Route” у области развоја културног туризма, а који ће се у Ваљеву тицати Музеја завичајних писаца и промоције Десанке Максимовић као завичајне ауторке, значајне за европску културу.
- 4) **Европска кућа**, мрежа културних и информативних центара, као главно место за дијалог, повезивање и сарадњу између грађана и Европске уније, са којом је реализован програм „Представљање платформе ЕУ о могућностима за студирање и образовање”.
- 5) **Академија струковних студија Западна Србија – одељење у Ваљеву**, са којом је потписан уговор о сарадњу у области стручне праксе, а пружана је и подршка у области стручног рада њихове новоформиране библиотеке.
- 6) **Српска академија наука и уметности** је институција са чијим члановима реализујемо програме, а у 2025. години је организован научни скуп посвећен завичајном песнику Сретену Кушаковићу. Председник овог скупа је био др Миодраг Лома.
- 7) **Филозофски факултет Универзитета у Новом Саду** са којим је потписан протокол о спровођењу стручне праксе у 2023. години. До краја године један студент на мастер студијама реализовао је свој програм у Библиотеци, а са другим је започета стручна праксе под менторством.
- 8) **Заједница матичних библиотека Србије**, је професионална струковна асоцијација која окупља 26 највећих библиотека Србије. Скупштину чине директори тих матичних библиотека, између осталих и директор ваљевске библиотеке, а председава управник Народне библиотеке Србије. Орјентисана је ка изградњи јединственог библиотечно-информационог систем и унапређењу матичних функција у Србији. Виолета Милошевић је била председник Надзорног одбора Заједнице матичних библиотека.
- 9) **Библиотекарско друштво Србије** је најстарије, добровољно струковно удружење библиотекара Србије. Оно делује кроз разгранату мрежу подружница и секција. Има своје органе управљања, Скупштину и Управни одбор, који се бира на 4 године. Виолета Милошевић, директор Библиотеке, члан је Управног одбора овог удружења, изабрана од стране Скупштине БДС за период 2023 – 2027. године.
- 10) **Одбор Београдског сајма књига**, је тело које управља овом значајном културном манифестацијом, а сарадња са њим се одвијала током организације учешћа на овој значајној манифестацији, као и у активностима у вези са наградама Сајма.
- 11) **Фото-кино клуб Ваљево** је једно од најактивнијих удружења љубитеља фотографије у Србији, основано 11. јуна 1976. године. Окупља професионалце и аматере, промовишући фотографију кроз едукацију,

изложбе и такмичења. Библиотека и Фото-кино клуб остварују добру сарадњу, а овај клуб користи просторије Музеја завичајних писаца за своје редовне састанке и друге активности.

- 12) **Каритас Ваљево** је хуманитарна организација која пружа подршку осетљивим групама, а са којом сарађује и Библиотека. Програми и едукације које организује Каритас, често се одржавају у Музеју завичајних писаца.
- 13) **Црвени крст Ваљево** је организација са којом је остварена сарадња на плану прикупљања грађе и израде монографије Црвеног крста Ваљево, поводом 150 година од оснивања.
- 14) **Друштво за церебралну парализу Ваљево „Ми идемо увек корак напред“**, са којим је реализована сарадња кроз пројекат **„Бесплатна чланска карта за особе са инвалидитетом, децу и одрасле“**, о чему је потписан Протокол о сарадњи, а организатори и координатори пројекта су Ненад Павловић (Друштво за церебралну парализу) и Виолета Милошевић (Матична библиотека „Љубомир Ненадовић“ Ваљево).

4. ПРОСТОР И ОПРЕМА

4.1. ПРОСТОР (ОБЈЕКТИ)

Библиотека обавља своју делатност у три пословна објекта, три целине, укупне површине око 1170 метара квадратних, а чији је власник град Ваљево.

- Зграда у Карађорђевој бр. 44 има мање од 800 метара квадратних, у три нивоа. У овом објекту се налазе Позајмно одељење за одрасле, Научно одељење, Одељење периодике, Матична служба, Клуб за младе, Финансијско-рачуноводствена служба и магацински простор. Приземље зграде оштећено је капиларном влагом, захтева сталне санационе интервенције, а за трајно решење потребна су велика инвестициона улагања.
- Зграда у улици Војводе Мишића 35 је стамбено-пословни објекат у чијем приземљу се налази Дечје одељење, Завичајно одељење и управа Матичне библиотеке, на око 230 метара квадратних. Библиотека располаже и припадајућим подрумским просторијама, које су тренутно нефункционалне, а стављање у употребу захтева значајно инвестирање које се не може реализовати на нивоу редовног годишњег планирања и текућег одржавања простора.
- Зграда у улици Војводе Мишића 29 је пословни простор у коме се од краја 2015. налази Музеј завичајних великана. Реч је о издвојеном сегменту завичајног одељења, које је Одлуком Града Ваљева дато на коришћење Библиотеци за потребе завичајних активности. Објекат реално има око 70м² у приземљу, а додатна квадратура остварена је захваљујући платформи, која није од трајног и зиданог материјала. Музеј завичајних писаца је објекат репрезентативне намене и као такав одговара потребама за које је добијен.

Истичемо да наведени објекти не одговарају законом прописаним стандардима за функционално обављање библиотечко-информационе делатности. Књижни фонд се делимично налази у слободном приступу, простор за смештај и коришћење фонда је недовољан и неадекватан, не постоји простор за читаонице, изложбе, сала за одржавање књижевних и других културних програма, Библиотека нема депо, а магацини, помоћне просторије и тоалети организовани су у оквиру задатих просторних могућности, односно, не одговарају стандардима савременог пословања.

4.1.1. ИНИЦИЈАТИВА ЗА НОВУ ЗГРАДУ БИБЛИОТЕКЕ

Послови на решавању проблема неадекватног и недовољног простора Библиотеке довели су до помака у 2025. години. Након поновног стављања на снагу одлуке о опредељењу зграде Дома војске за потребе библиотечко-информационе делатности, у току 2025. године је урађен пројектни задатак у сарадњи са Народном библиотеком Србије. Вршене су и друге активности са циљем да се изврше припреме за фазу израде коначне пројектне документације. Сарадња се одвијала са Заводом за заштиту споменика,

Друштвом архитеката Ваљева, Удружењем архитеката Србије, са другим институцијама и стручњацима из области заштите и библиотечно-информационе делатности у Србији.

Закључак

- 1) Решавање вишедеценијског проблема Библиотеке као матичне и регионалне институције, утиче на њено стратешко позиционирање и даљи напредак и развој библиотечно-информационе делатности у Колубарском округу.**
- 2) Обезбеђење новог простора ће утицати на решавање горућих проблема, који су садржани у свим документима након стручних и инспекцијских надзора Министарства културе и Народне библиотеке Србије, а то су:**

- Простор за рад Библиотеке је недовољан и неадекватан за реализацију библиотечно-информационе делатности, јер досадашњи чини само 40% од законског стандарда.
- Библиотека нема депо, као простор за депозитни смештај грађе.
- Опрема за смештај фонда је недовољна и представља само око 30% од стандарда за смештај, чување и коришћење библиотечке грађе.
- Опрема за смештај, чување и коришћење библиотечке грађе не одговара стандардима ни у погледу прилагођености за коришћење (висина полица ван стандарда).
- Књижни фонд није у слободном приступу и није прилагођен за кориснике, одрасле, а децу посебно.
- Библиотека нема довољно простора за повећање капацитета и опреме за смештај фонда, у било ком сегменту рада са фондом и корисницима.
- Библиотека нема довољно простора за смештај опреме за рад – рачунара за кориснике и запослене, скенера, штампача, копира-апарата и друге савремене опреме.
- Не постоје просторије за прихват, привремено или трајно одлагање публикација и грађе, магацини, просторије за поправку и заштиту фонда.
- Због проширења смештајних капацитета за фонд, не постоји више простор за организовање културних програма.
- Не постоји простор за организовање изложби, као делатности која је законом предвиђена.
- Не постоји простор за рад одељења за дигитализацију које је законом прописано.
- Не постоји простор и опрема за рад са децом и организацију радионица у циљу промоције читања и учења.
- Не постоји простор и опрема за рад са младима, који је законским стандардима прописан.
- Не постоји простор за смештај стране књиге који је законом прописан.
- Не постоји простор за смештај периодичних публикација који је законом прописан.
- Не постоји простор за читаоницу у склопу Одељења периодичних публикација.
- Не постоји простор за смештај грађе, опреме и за рад у Завичајном, које је законским стандардима прописано
- Не постоји издвојена читаоница у склопу Завичајног одељења, а што је законским стандардима прописана.
- Не постоји простор за читаоницу у склопу Дечјег одељења, а која је законским стандардима прописана.
- Не постоји перспектива за даљу адаптацију и проширење простора.

Немогуће је у постојећим објектима вршити реорганизацију или даљу доградњу и преправку опреме.

- Библиотека нема могућност обезбеђења паркинга за кориснике, што је стандардом прописано.
- Објект у Карађорђевој 44 је у поступку реституције, што је важна чињеница за даље планирање.
- Објект у Карађорђевој 44 је у лошем стању и неопходно је значајно инвестиционо улагање због израженог проблема са капиларном влагом, која се и поред интервенција, није могла санирати. Фасада зграде је у лошем стању, а нова се не може урадити без санирања влаге, што је велики инвестициони захват.
- Простор Библиотеке у Војводе Мишића је специфичан, јер је реч о пословно-стамбеном објекту, у чијем приземљу је смештена управа, дечје и завичајно одељење. Библиотека није издвојена целина и трпи последице због сустанарских проблема (немогућност прикључења на јавну топлификацију, проблеми са изливањем воде, проблеми са урушавањем зидова и фасаде и др).

4.2. ОПРЕМА

4.2.1. ТЕКУЋЕ ОДРЖАВАЊЕ И ОПРЕМАЊЕ ПРОСТОРНИХ КАПАЦИТЕТА

У 2025. смо радили на текућем одржавању постојећих просторних капацитета, као и на опремању. Редовно одржавање и друге извршене активности су извршене на начин да квалитативно утичу на степен опремљености, квалитет услова за рад и пружање услуга корисницима, од којих посебно истичемо:

- 1) Набављена је опрема за возило „Форд Транзит“, зимске гуме са опремом.
- 2) Набављена је рачунарска опрема за рад са корисницима и грађом.
- 3) Набављена је опрема – намештај за излагање грађе и поставки.
- 4) Набављена је електронска опрема за одржавање хигијене (усисивач).
- 5) Извршени су лимарски радови на крову објекта у Карађорђевој 44, друга фаза постављања нових хоризонталних и вертикалних олука.
- 6) Поправке моторног возила „Југо Флорида“, мањег обима.
- 7) Вршене су преправке постојећих полица и опреме за књижни фонд.
- 8) Радови на електро-инсталацијама и на замени лед-расвете.
- 9) Поправке и текуће одржавање рачунарске и друге опреме (штампачи, копир-апарати и др).

4.2.2. РАЧУНАРСКА И ДРУГА ТЕХНИЧКА ОПРЕМА

Библиотека је у 2025. години унапредила своје техничке капацитете и купила следећу опрему:

- Стони скенер CANON LiDE 300, A4
- Монитор ASUS VA27EHF, 27" EYE CARE, 192 x 1080, 100Hz
- Бар код скенер HONEYWELL Voyager 1350g, 1D, 2D, са постолњем, IP40
- Термални принтер STAR TSP 654II GRY, 150mm/sec, Autocutter, USB

- Disc drive za NAS 3.5" WD 8TB Red Plus 5.640rpm, 256MB
- PC рачунар DSCL Ryzen 5 5600GT/16GB/M.2 512GB/Win11Pro

На крају 2025. године Библиотека поседује опрему:

- online UPS уређај SAMURAI Power TC 1000 PF1
 - TOSHIBA Canvio Basics 2TB 2.5" екстерни хард диск HDTB420EK3AA
 - TRANSCEND 2TB 2.5" екстерни хард диск USB 3.1 TS2TSJ25M3S
 - одвлаживач Trotec TTK170S, 4 ком. (уређаји за одvlaживање просторија)
 - Опрему за контролу влаге у просторијама Библиотеке и на терену:
- одвлаживач Trotec TTK170S, 4 ком. (уређај за одvlaживање просторија)
 - овлаживач Brune B250, 2 ком. (уређаји за овлаживање просторија)
 - Data logger Trotec BL 30, 3 ком. (уређаји за контролу температуре и влажности просторија).
- Компјутерску опрему – 37 рачунара. Овај број рачунара је оптималан за: обављање основних задатака запослених радника, за потребе корисника библиотеке 10 ком, за рад на терену.
 - један рачунар (донација ЕУ) у склопу пројекта „ЕУ у вашој библиотеци”
 - један рачунар за контакт са Канцеларијом заштитника грађана
 - Дигитални фото-апарати – 2 ком
 - Ласерске штампаче – 7 ком
 - Скенер уређаје – 10 ком.
 - Дигитални пројектор и 1 пројекционо платно
 - LED телевизор за презентацију и оглашавање – 2 комада
 - Мултифункционални уређај (скенер, штампач, факс) – 1 комад
 - Фото-копир апарат – 2 комада
 - Опрема за озвучавање - 1 миксета са појачалом/10 канала, 2 звучника са сталцима, 5 микрофона (2 конференцијска, 2 са сталцима и 1 бежични) и остала опрема за повезивање и напајање.

4.2.3. МОТОРНА ВОЗИЛА

Библиотека тренутно поседује у свом власништву два возила: комби марке „Форд Транзит“, купљен 2024. године, и моторно возило „Југо Флорида“, купљено пре двадесет две године, а оба набављена средствима Министарства за културу Републике Србије.

Комби марке „Форд Транзит“ је купљен за потребе организовања мреже библиотека на територији приградских и сеоских насеља, што представља значајан напредак имајући у виду чињеницу да су почетком деведесетих година прошлог века затворени сви огранци и књижнице.

Возило марке „Југо Флорида“ служи за потребе обављања послова из области матичних функција, јер је Библиотека регионална установа која врши надзор над стручним радом 47 библиотека на територији Колубарског округа, поред Ваљева у општинама Уб, Љиг, Лајковац, Мионица и Осечина.

Ово возило се користи и приликом организовања програма у сеоским и приградским срединама, јер су пре извесног времена затворени сви огранци

Библиотеке (Дивци, Каменица, Ставе, Бранковина...), што истичемо као посебан проблем.

Закључак

Имајући у виду старост путничког возила и чињеницу да је оно неопходно у раду установе (која своју основну делатност и поверена јавна овлашћења обавља на територији целог Колубарског округа, стручни надзор у области библиотечко-информационе делатности над радом 45 библиотека у складу са Законом о библиотечко-информационој делатности и Решењем министра културе и информисања о поверавању јавног овлашћења у области матичних функција, као и поверене послове у области заштите културног наслеђа на основу Закона о старој и реткој библиотечкој грађи и Решења министра културе и информисања о именовању библиотека које обављају јавно овлашћење у области заштите старе и ретке библиотечке грађе), истичемо посебну потребу за обезбеђење средстава за набавку новог путничког возила за Библиотеку, како бисмо могли безбедно и у континуитету да вршимо своју делатност и поверене послове на територији целог Колубарског округа.

5. ЗАШТИТА И БЕЗБЕДНОСТ НА РАДУ И ЗАШТИТА ИМОВИНЕ

5.1. Заштита на раду

У складу са Законом о заштити од пожара („Сл. гласник РС” бр. 111/2009, 20/2015, 87/2018 и 87/2018 – др. закони), Библиотека је у току 2025. године организовала послове у вези са редовним одржавањем система за откривање и дојаву пожара, као и обука запослених за поступање у случају пожара. Редовно је вршена и провера исправности апарата за гашење пожара у свим објектима и возилима.

У складу са законом и предвиђеним роковима, вршена је провера нисконапонске електромреже и громобранских инсталација. У складу са законом и предвиђеним роковима, вршено је периодично мерење микроклиме у свим просторијама, а у 2025. години у летњим условима.

У складу са законом вршена је редовна обука запослених у вези са заштитом на раду, након чега су запослени полагали тестове.

У Библиотеци су спроведене редовне мере дезинфекција, дезинсекција и дератизација (ДДД), као скуп мера и метода за сузбијање и уништавање организама који могу бити преносиоци заразних болести или њихови резервоари, изазивачи алергија, имати токсично деловање или су на други начин штетни по здравље човека и његову околину.

Послове у вези са заштитом од пожара, заштитом и безбедношћу на раду, као и квалитетом услова рада, обављала су овлашћена правна лица.

Библиотека је редовно вршила набавку и допуну опреме и средстава за заштиту на раду у редовним и ванредним ситуацијама.

Библиотека поседује и опрему за заштиту грађе и запослених у околностима повећане влаге и то: 4 уређаја за одvlaживање просторија, 2 уређаја за овлаживање просторија, као и 3 уређаја за контролу температуре и влажности просторија. Ова професионална опрема је набављена уз подршку Министарства културе РС и намењена је за Библиотеку и све друге установе заштите које су у њеној мрежи у Колубарском округу.

5.2. Осигурање запослених и имовине

5.2.1. Осигурање запослених

У складу са законима, Библиотека је у 2025. години уговорила обавезно здравствено осигурање запослених. У циљу подизања квалитета услова за здравље запослених, а полазећи од принципа одрживости усвојеног Финансијског плана за 2025. годину, уговорено је и додатно осигурање запослених од хируршких интервенција.

5.2.2. Осигурање имовине

Библиотека је и у 2025. години осигурала имовину и то објекте и опрему, а посебно је осигурала књижни фонд, све у циљу смањења ризика у случају наступања осигураних случајева у редовним и ванредним ситуацијама.

Наведено осигурање имовине вршено је у складу са важећим актима које је Библиотека усвојила, а то су Процена ризика и План евакуације и склањања, чиме су поштовани и препознати ризици по приоритетима.

Закључак:

Библиотека је предузела све активности у циљу заштите здравља и безбедности запослених и имовине, поштујући важећу законску регулативу.

Библиотека је установа у сектору заштите културног наслеђа, којој су поверени послови у области заштите старе и ретке библиотечке грађе. Институција је која води регистар наведене грађе и сарађује са надлежним институцијама на републичком нивоу, предлаже оснивачу и другим надлежним институцијама да предузму активности у циљу стварања услова за заштиту старе и ретке библиотечке грађе на територији Колубарског округа.

Библиотека предлаже да се у акт Процена ризика на нивоу Колубарског округа донесу одлуке које ће регулисати начин склањања грађе, место и учеснике у процесу склањања грађе од интереса за Републику Србију.

Библиотека предлаже да се у састав Штаба за ванредне ситуације на нивоу Колубарског округа укључи стручњак из области заштите културног наслеђа, а који поседује компетенције у области заштите покретног и непокретног културног наслеђа, а све у циљу смањења ризика у случају наступања ванредних ситуација.

6. ОРГАНИЗАЦИЈА РАДА И КАДРОВИ

6.1. ОПШТЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ

Библиотека обавља своју делатност у наведеним службеним просторијама, али њена надлежност се простире на све јавне, школске, специјалне библиотеке на територији Колубарског округа, над којима врши надзор, пружа стручну помоћ и налаже мере за отклањање уочених недостатака.

Библиотека је чланица библиотечно-информационог система COBISS од 2005, уз подршку Народне библиотеке Србије и Националног ВБС центра.

Целокупно пословање библиотеке одвија се у једном непрекидном низу операција и активности, повезаних у организационе целине, односно одељења и службе.

На основу Закона о раду, Закона о јавним службама, Закона о буџетском систему, Закона о библиотечно-информационој делатности, Закона о заштити старе и ретке књиге, Статута Библиотеке и Правилника о систематизацији радних места дефинисани су основни сегменти пословања Библиотеке:

- послови менаџмента,
- организација поверених матичних функција и јединственог библиотечног система на територији Колубарског округа,
- организација поверених послова у вези са старом и ретком библиотечком грађом на територији Колубарског округа,
- формирање библиотечких фондова (набавка и чување) и истраживачки послови,
- организација библиотечке мреже на територији града,
- обрада библиотечног материјала и формирање каталога,
- организација међубиблиотечке позајмице,
- презентовање библиотечке грађе корисницима, коришћење и евидентирање,
- вођење библиотечких статистика,
- пружање информација,
- рад са завичајним збиркама и легатима,
- издавачка делатност,
- послови дигитализације грађе,
- рад са књигама на страним језицима,
- популарисање књиге и читања: књижевни сусрети, предавања, изложбе, филмске и друге пројекције, трибине, дебате, радионице и сл),
- заштита библиотечног материјала,
- пројектно планирање,
- финансијско-административни послови,
- помоћни и курирски послови.

Радно време Библиотеке са корисницима у 2025. години је било радним данима од 8 до 20 часова.

Библиотека функционише кроз рад управе и девет организационих целина:

1. Одељење обраде и стручне књиге
2. Одељење периодичних публикација
3. Одељење матичних функција

4. Завичајно одељење и одељење старе и ретке библ. грађе и посебних збирки и целина
5. Одељење за дигитализацију
6. Дечје одељење са читаоницом и рад на терену
7. Позајмно одељење за одрасле са читаоницом и рад на терену
8. Финансијско-рачуноводствено одељење
9. Послови одржавања хигијене и други помоћни послови.

Током 2025. године, због постојећег проблема са бројем извршилаца, вршена је едукација запослених у циљу стицања компетенција за више послова. Захваљујући ротацијама запослених током године, као и тимском раду, постигнути су резултати и остварене су планиране активности у пуном обиму.

6.2. КАДРОВСКА СТРУКТУРА

Ред. бр.	Запослени	Радно место	Стручна спрема
1.	Виолета Милошевић	Директор/виши дипломирани библиотекар	VII
3.	Данијела Падејски	виши дипл.библиотекар	VII
4.	Ружица Дамњановић	виши дипл. библиотекар	VII
5.	Иван Базрђан	дипл.библиотекар	VII
6.	Катарина Јосовић	дипл. библиотекар	VII
7.	Ирена Карадаревић	дипл. библиотекар	VII
8.	Слађана Ликнић	дипл. библиотекар	VII
9.	Лепа Свиленковић	дипл. библиотекар	VII
10.	Ђорђе Милинковић	дипл. библиотекар	VII
11.	Милица Ранковић	дипл. библиотекар	VII
12.	Марија Андрејевић	дипл. библиотекар	VII
13.	Јосип Грачанин	систем инжењер-информатичар	VII
14.	Ивана Ристић	финанс. рачун. аналит.	VII
15.	Билјана Андрић	шеф рачуноводства	VI
16.	Иван Раденковић	књижничар	IV
17.	Маријана Тимотић	књижничар	IV
18.	Оливера Миловановић	књижничар	IV
19.	Гордана Грачанин	књижничар	IV
20.	Љубинка Табаковић	благајник	IV
21.	Вера Ђурић	спремачица	IV
22.	Гордана Митровић	спремачица	II

Програмски и финансијски план за 2025. годину реализован је са 18 радника на неодређено време и 4 радника на одређено време.

Преглед структуре запослених указује да је 16 радника радило на стручним пословима, а 6 радника на осталим, заједничким (општим) пословима.

Стручне и остале послове, запослени су обављали у оквиру својих служби и одељења, а поједини су имали више задужења због недовољног броја извршилаца.

Стручне послове у оквиру одељења су обављали:

а) Позајмно одељење за одрасле: Гордана Грачанин, Иван Базрђан, Лепа Свиленковић и Марија Андрејевић б) Дечје одељење: Оливера Миловановић, Маријана Тиморић, Милица Премовић и Ђорђе Милинковић в) Одељење стручне обраде: Данијела Падејски и Слађана Ликнић г) Одељење периодичних публикација: Ирена Карадаревић д) Завичајно одељење и одељење старе и ретке библ. грађе и посебних збирки и целина: Виолета Милошевић и Ђорђе Милинковић љ) Матично одељење: Ружица Дамњановић њ) Одељење дигитализације: Јосип Грачанин и Иван Раденковић.

Остали послови, обављани ван редовног рада у одељењима:

а) На пословима одржавања мреже и система информационог система и других послова у вези са одржавањем хардвера радио је Јосип Грачанин б) На пословима евиденције о раду запослених и праћења вести у медијима:

Оливера Миловановић в) На пословима евиденције поклона и издања Библиотеке: Милица Ранковић г) На пословима израде спецификација за јавне набавке и набавке књига: Гордана Грачанин д) На пословима свих набавки и јавних набавки: Јосип Грачанин ђ) На пословима уређења сајта Јосип Грачанин, Лепа Свиленковић, Марија Андрејевић и Виолета Милошевић е) На пословима организације културних програма: Виолета Милошевић (уредник), Иван Базрђан и Ђорђе Милинковић, Слађана Ранковић, Лепа Свиленковић, Ирена Карадаревић ж) На пословима издавачке продукције: Виолета Милошевић (уредник) и Јосип Грачанин з) На пословима набавне политике монографских публикација: Ружица Дамњановић, Данијела Падејски, Маријана Тимотић, Гордана Грачанин, Слађана Ранковић, уз подршку осталих стручних радника који раде са корисницима и фондом.

Библиотека нема правну, ни службу општих послова, тако да су ови послови распоређени на библиотечке раднике: а) На пословима израде документације, вођења архива и евиденција радили су: Виолета Милошевић, директор и Оливера Миловановић, књижничар б) На пословима у вези са јавном набавком радио је Јосип Грачанин, систем-инжењер информатичар.

Поред стручних послова, активности из делокруга финансија и рачуноводства обављале су запослене у Одељењу рачуноводства, Биљана Андрић, шеф рачуноводства, Ивана Ристић, финансијско-рачуноводствени аналитичар и Љубинка Табаковић, благајник.

Послове одржавања хигијене и курирске послове обављале су Гордана Митровић и Вера Ђурић.

Закључак

- 1) Основна делатност реализована је са 16 стручних радника, од којих сви имају стручна звања, у складу са законским условима, а 8 има потребне лиценце за рад у систему COBISS.**
- 2) За рад Библиотеке у стандардним условима потребно је оптимално 22 радника на стручним пословима у библиотечко-информационој делатности, па је садашњи број запослених око 72% од стандардом потребног броја стручних радника у Библиотеци.***
- 3) Два радника су полагала стручни испит у Народној библиотеци Србије, а три радника су похађала курсеве за стицање лиценци за рад у библиотечко-информационом систему COBISS.**

***Извор информације:**

– Записник о надзору над стручним радом Матичне библиотеке „Љубомир Ненадовић“ Ваљево, бр. 12-22/1 од 10. децембра 2025. (Народна библиотека Србије)

– База Мрежа библиотека Србије (Народна библиотека Србије)

7. ПОСЕБНЕ МЕРЕ И РЕЗУЛТАТИ

Реализацијом Програма рада у 2025. редовних активности, послова и задатака свих запослених, али и ефикасним додатним ангажовањем остварени су позитивни резултати. У неким сегментима су достигнуте и увећане вредности остварене пре пандемије, што бележимо као резултат изузетног залагања.

- Библиотека је реализовала услуге позајмице књига на свим одељењима, радећи у континуитету, у пуном обиму радног времена.
- Реализоване су активности набавке опреме и материјала (око 95%).
- Реализоване су стручне услуге у вези са основном делатношћу (око 98%).
- Реализовани су јавни културни програми у потпуности у складу са планом активности и остварена је квалитетна комуникација са институцијама и појединцима.

7.1 ПОСЕБНИ РЕЗУЛТАТИ

Библиотека је у 2025. години организовала програме и активности у складу са планом, а посебно истичемо следеће:

1. Сретењским орденом првог степена за нарочите заслуге од историјског и културног значаја за Републику Србију и њене грађане, указом председника Републике Србије одликована је Библиотека.
2. Урађен је пројектни задатак и вршене су друге активности на плану израде документације за адаптацију објекта некадашњег Дома војске у Карађорђевој 24.
3. Пројекат „Пружање услуга удаљеним корисницима – опремање возила за библиобус“, који је финансирало Министарства културе Републике Србије на конкурс у 2025. години.
4. Научни скуп посвећен завичајном песнику Сретену Кушаковићу, реализован је у сарадњи са САНУ, Филолошким факултетом и Институтом за књижевност и уметност у Београду, уз учешће 15 научних сарадника.
5. Пројекат „Women Writers Route“, чије су чланице Библиотека и Град Ваљево, у сарадњи са Форумом Словенске културе са седиштем у Словенији, сертификован је и даље код Савета Европе.
6. Пројекат „Пољски књижевници у завичају Десанке Максимовић, на културној рути „Women Writers Route“ реализован је уз подршку Министарства културе.
7. Обезбеђена су средства за пројекат „Набавка опреме за презентацију културног наслеђа и активности у библиотечно-информационој делатности“, а на конкурс Министарства културе.
8. Прво учешће Библиотеке на Сајму књига у Београду, највећем културном догађају у Србији, у својству излагача и организатора програма током сајамских дана.
9. Манифестација „Љубини дани“ – једанаеста сезона конкурса и манифестације доделе награде

10. Посебни резултати на пољу издавачке делатности, објављене 4 монографске публикације и велики број примерака грађе информативног и документационог карактера, за објављивање припремљене још 4 монографске публикације.
11. Додела награде „Десанка Максимовић“, тридесет друга свезона, у сарадњи са Задужбином Десанка Максимовић.
12. „ВООК-а у Дворишту, тридесет осма сезона.
13. Трећи Сусрет литераних секција ваљевских основних школа „Од детета до поете“.
14. Трећи Фестивал драмског стваралаштва „Десанка Максимовић“.

8. ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЕШТАЈ

Приходи

Укупни приходи Библиотеке у 2025. су били 53.558.907,06 динара. Примарни извор прихода представљала су буџетска средства, од чега су средства оснивача, града Ваљева, у износу од 50.854.222,96 дин, а преостала средства се односе делом на приходе од Министарства културе и информисања Републике Србије, у укупном износу од 1.383.182,64 дин за финансирање пројеката на конкурсима Министарства културе.

Преостали приходи су средства реализована из других извора и то су: приход од чланарине 911.405,00 дин и средства из донација 55.000,00 динара, приход од имовине која припада имаоцу полисе осигурања 3.640,01 динара, нераспоређени вишак прихода из ранијих година 252.570,95 и пренета неутрошена средства за посебне намене 98.885,50 динара.

Расходи

Расходи у 2025. су износили укупно 53.414.851,08 дин., од чега је 50.854.222,96 дин. на терет буџета града и 1.290.512,64 од Министарства културе Републике Србије, а преко Града Ваљева. Преостали износ у обиму 1.270.115,48 односи се на: 816.350,02 дин. расходи из осталих извора (чланарина); 15.230,50 дин. средства из донација и расходи финансирани из суфицита из ранијих година 438.534,96 дин.

Детаљан преглед прихода и расхода исказан је у Финансијском извештају о пословању Библиотеке, а који преставља интегрални додатак овом извештају.

Јавне набавке

Током 2025. године успешно су спроведене три јавне набавке.

1. Једна јавна набавка књига – отворени поступак кроз 25 јавних позива и 23 успешно реализоване партије.
2. Једна јавна набавка за опремање комби-возила за библиобус и пружање библиотечких услуга удаљеним корисницима у приградским и сеоским насељима.
3. Јавна набавка, један обједињен поступак јавне набавке за електричну енергију, а који је спроведен преко Медицинске школе Ваљево.

9. ЗАКЉУЧНА РАЗМАТРАЊА

Матична библиотека „Љубомир Ненадовић“ Ваљево је у 2025. години реализовала активности предвиђене финансијским и програмским планом. Реализовани су послови у домену библиотечко-информационе делатности, заштите културног наслеђа, велики број културних програма, радионица и сличне активности у циљу промоције културе и образовања.

Извештај представља документ који је настао на основу анализе извештаја о реализованим пословима и активностима, који директору достављају запослени и то: 156 недељних и 9 годишњих извештаја од стране стручних служби у области библиотечке делатности, преко 30 извештаја финансијске службе, 1 тромесечни, 1 шестомесечни извештај и 1 годишњи извештај финансијске службе.

Достављени извештаји представљали су извор информација за анализе и планирања која су извршена током 2025. и на крају 2025. године.

На основу комплетног извештаја о раду у 2025. години може се закључити следеће:

I У 2025. књижни фонд је увећан за 3.875 монографских публикација, тако да на крају 2025. године Библиотека располаже укупним фондом од 139.275 монографских публикација (књига), што представља укупно увећање од 2,8%.

Фонд периодичних публикација увећан, тако да на крају 2025. године Библиотека располаже фондом од **20.849** јединица периодичних публикација, односно преко 400 наслова.

Фонд некњижне грађе је увећаван, чуван и селектован у 2025. години. Овај фонд је делимично доступан онлајн преко услуге „Дигитална библиотека“, а већим делом се налази у интерној бази, разврстан у колекцијама.

II Обим средстава за набавку књига у 2025. години је већи у односу на 2024. годину, али то није утицало на повећање броја купљених примерака, што делимично може бити последица повећања цене књига на тржишту.

III Број укупно регистрованих корисника у 2025. је око **46.000**, а од тога је **32.771** регистрованих корисника који долазе због услуге позајмице књига, што је за 10% бољи резултат у односу на 2024. годину.

Библиотека је регистровала 36.791 онлајн приступа COBISSMBVA бази и 59.220 погодака, односно, информација о публикацијама.

IV Издато је у 2025. години око 63.606 примерка монографских публикација, углавном ван библиотеке. Издавали смо књиге и за рад у читаоници.

V На крају 2025. COBISS база Библиотеке COBISSMBVA садржи 89.028 записа, односно, 146.613 примерак књига је видљив у систему COBISS. У 2025 години је урађено укупно 3.039 записа, тј. 4.118 књига у бази Библиотеке COBISSMBVA, од чега је нових преузетих записа 2504, а поново ажурираних и допуњених записа 509 и нових креираних записа је 24.

VI Библиотека је у 2025. години омогућила **36.791** онлајн приступа COBISSMBVA бази и **59.220** (пгодака) информација у вези са фондом у овој бази.

VII Библиотека је у 2025. години обезбедила финансијску подршку Министарства културе Републике Србије за реализацију три пројекта: 1) Пројекат „Набавка опреме за презентацију културног наслеђа и активности у библиотечко-информационој делатности“ 2) Пројекат „Пружање библиотечких услуга удаљеним корисницима – опремање возила за библиобус – друга фаза“ 3) Пројекат у области међународне сарадње, под називом „Пољски књижевници у завичају Десанке Максимовић, на културној рути „Women Writers Route““.

VIII Библиотека је реализовала један научни скуп области научно-образовне и истраживачке делатности, у сарадњи са САНУ, Филолошким факултетом у Београду, Филозофским факултетом у Новом Саду и Нишу и Институтом за књижевност и уметност у Београду, на тему књижевне поетике завичајног песника Сретена Кушаковића.

Наставак овог пројекта се очекује у 2026. години, када ће бити објављен зборник радова са научног скупа.

IX Културни програми у Библиотеци су одржавани у планираном обиму, од којих су најзначајније манифестације на републичком нивоу, „Љубини дани“, награда Десанка Максимовић, „ВООКа у Дворишту“, „Завичајни књижевни агапе“, радионице и програми за децу и појединачни програми. У 2025. години је остварен запажен резултат у раду Музеја завичајних писаца, посете публице школског узраста и других.

Током реализације културни програми и манифестације остварене су бројне сарадње са савременим књижевним ствараоцима и научницима, у циљу промоције знања, књиге и читања.

X У области сарадње са високошколским установама, Библиотека је реализовала једну стручну праксу у сарадњи са Филозофским факултетом у Новом Саду.

XI Библиотека је у 2025. значајно унапредила своју издавачку делатност, објављивањем 4 наслова публикација, од којих су две периодичне публикације. Информативни материјал који се односи на културне програме и који се чува као ситна документациона грађа, штампан је у запаженом обиму.

XII У 2025. години је извршено значајно попуњавање дигиталне колекције на подсајту (<https://digitalna.bibliotekavaljevo.rs>), који се налази на домену www.bibliotekavaljevo.rs. Дигитална колекција се презентује преко Омека платформе и садржи за сада дигитализовану грађу из завичајног фонда, периодичне публикације и старе и ретке књиге.

XIII Библиотека је током 2025. радила на стручном усавршавању и образовању, како својих запослених, тако и стручних радника у другим јавним и школским библиотекама. Два радника из Матичне библиотеке „Љубомир Ненадовић“ у Ваљеву, а укупно четири из мреже јавних библиотека Колубарског округа упућена су на полагање стручног испита из библиотечко-информативне делатности. Три библиотекара су похађала обуке за лиценце за рад у систему узајамне каталогизације.

XIV Библиотека је као матична установа извршила десет стручних надзора, након чега су достављени извештаји о затеченом стању и мерама које треба спровести у циљу унапређења библиотечко-информационе делатности.

Матична библиотека
„Љубомир Ненадовић“ Ваљево

Директор
Виолета Милошевић

ИЗВРШЕЊЕ ФИНАНСИЈСКОГ ПЛАНА ЗА ПЕРИОД 01.01.-31.12.2025.

I Приходи и примања за 2025 .год.

Конто	Опис прихода	2025.год.	01.01. до 31.12.2025.	Индекс
791111	Приход из буџета Града	56,219,000.00	50,854,222.96	90.46
741413	Приход од имовине која припада имаоцима полисе осигурања	3,640.01	3,640.01	100.00
742342	Приход од продаје добара и услуга (оств. из проширене дел.)	1,040,000.00	911,405.00	87.64
744141	Текући добровољни трансфери од физичких и правних лица	55,000.00	55,000.00	100.00
733144	Текући наменски трансфери у ужем смислу, од Републике у корист нивоа градова	1,450,000.00	1,383,182.64	95.39
321311	Нераспоређени вишак прихода из ранијих година	252,570.95	252,570.95	100.00
311712	Пренета неутрошена средства за посебне намене	511,965.46	98,885.50	19.31
	УКУПНИ ПРИХОДИ	59,532,176.42	53,558,907.06	89.97

II Расходи и издаци за програмску активност 1201-0001 за 2025. год.

Група	Конто	Опис	СРЕДСТВА ИЗ БУЏЕТА 2025. ГОД.	ИЗДАЦИ ИЗ ОСТАЛИХ ИЗВОРА 2025.	СРЕДСТВА ИЗ БУЏЕТА 01.01. ДО 31.12.2025.	ИЗДАЦИ ИЗ ОСТАЛИХ ИЗВОРА 01.01. ДО 31.12.2025.	Индекс буџет	Индекс остали извори
1	2	3	4	5	6	7	8	8
411		ПЛАТЕ „ДОДАЦИ И НАКНАДЕ ЗАПОСЛЕНИХ	28,925,000.00	0.00	27,067,738.36	0.00	93.58	#DIV/0!
	411111	плате по основу цене рада	26,270,000.00		24,902,628.74		94.79	
	411115	минули рад	1,550,000.00		1,273,055.53		82.13	
	411117	накн. зар. за бол. до 30 дана	655,000.00		645,572.39		98.56	
	411151	накнада за неиск. год. одмор	450,000.00		246,481.70		54.77	

412	СОЦИЈАЛНИ ДОПРИНОСИ		4,205,000.00	0.00	4,063,420.50	0.00	96.63	
	412111	допринос за пио	2,780,000.00		2,682,125.74		96.48	
	412211	допринос за здр. осиг.	1,425,000.00		1,381,294.76		96.93	
413	НАКНАДЕ У НАТУРИ		50,000.00		49,000.00		98.00	
	413142	поклони за децу запослених	50,000.00		49,000.00			
414	СОЦИЈАЛНА ДАВАЊА ЗАПОСЛЕНИМА		2,100,000.00	10,000.00	1,846,964.04	0.00	87.95	0.00
	414311	отпремнина прил.одл.у пензију	1,500,000.00	5,000.00	1,471,733.25			
	414314	помоћ у случају смрти запосл.	100,000.00	5,000.00				
	414411	помоћ у медиц. лечењу запосл.	500,000.00		375,230.79			
415	НАКНАДЕ ЗА ЗАПОСЛЕНЕ		600,000.00	50,000.00	507,526.36	24,583.59	84.59	49.17
	415112	накнаде тр. за превоз на посао	600,000.00	50,000.00	507,526.36	24,583.59	84.59	49.17
416	НАГРАДЕ ЗАПОСЛЕНИМА		2,430,000.00	0.00	2,245,705.19	0.00	92.42	
	416111	јубиларне награде	2,430,000.00		2,245,705.19			
421	СТАЛНИ ТРОШКОВИ		5,362,000.00	125,300.00	4,026,243.40	86,172.68	75.09	68.77
	421111	трошкови платног промета	80,000.00	40,000.00	18,893.75	42,592.68	23.62	106.48
	421211	услуге за електричну енергију	1,950,000.00		1,416,039.32		72.62	
	421225	централно грејање	2,100,000.00		1,686,454.33		80.31	
	421311	услуге водовода и канализације	80,000.00		60,972.81		76.22	
	421321	дератизација	60,000.00		58,000.00		96.67	
	421324	одвоз отпада	40,000.00		30,564.19		76.41	
	421325	услуге чишћења	100,000.00		13,800.00		13.80	
	421391	допр.за кор.град.земљ. и сл.	2,000.00					
	421411	телефон телекс и телефакс	70,000.00		35,408.05		50.58	
	421412	интернет и слично	120,000.00	5,000.00	75,616.27		63.01	

421414	услуге мобилног телефона	150,000.00	5,000.00	117,834.60		78.56	
421419	остале услуге комуникације		5,300.00		5,280.00		99.62
421421	пошта	85,000.00	5,000.00	63,470.76	300.00	74.67	6.00
421422	услуге доставе		4,000.00				
421511	осигурање зграда	50,000.00	2,000.00	43,872.90			
421512	осигурање возила	120,000.00	20,000.00	110,097.08			
421513	осигурање опреме	100,000.00		87,263.50			
421521	ос. запосл. у случ. нес. на раду	20,000.00		15,243.84			
421522	здрав. осигурање запослених		28,000.00		27,200.00		97.14
421619	закуп осталог простора	120,000.00		109,982.00			
421911	радио телевизијска претплата		11,000.00		10,800.00		98.18
421919	остали непоменути трошкови	115,000.00		82,730.00		71.94	
422	ТРОШКОВИ ПУТОВАЊА	416,000.00	70,000.00	325,580.00	46,144.00	78.26	65.92
422111	трошкови дневница на сл. путу	225,000.00	35,000.00	223,290.00	20,141.00	99.24	57.55
422121	трошкови превоза на сл. путу	25,000.00	11,000.00	5,830.00	10,940.00		99.45
422131	трошкови смештаја на сл. путу	166,000.00		96,460.00			
422194	накнада за употр. сопств. возила		24,000.00		15,063.00		
423	УСЛУГЕ ПО УГОВОРУ	3,696,000.00	465,000.00	3,214,557.06	373,745.98	86.97	80.38
423211	услуге за израду софтвера		65,000.00		58,000.00		89.23
423321	котизација за семинаре		70,000.00		70,000.00		100.00
423399	остали издаци за стручно образ.	160,000.00	7,000.00	131,300.00			
423421	услуге информисања јавности	6,000.00					
423432	објављивање тендера и информативних огласа		3,000.00				
423539	остале правне услуге	130,000.00	40,000.00	95,500.00	30,864.19		77.16
423599	остале стручне услуге		19,000.00				

423621	угоститељске услуге				141,000.00			139,705.00		99.08
423711	репрезентација				115,000.00			75,176.79		65.37
423712	поклони				5,000.00					
423911	остале опште услуге		3,400,000.00				2,987,757.06		87.88	
425	ТЕКУЋЕ ПОПРАВКЕ И ОДРЖАВАЊЕ		1,035,000.00		10,000.00		883,345.96	0.00	85.35	0.00
425111	зидарски радови		2,000.00							
425112	столарски радови									
425113	молерски радови		10,000.00							
425115	радови на водов. и канализацији		5,000.00							
425116	централно грејање		20,000.00							
425117	електричне инсталације		92,000.00				82,340.00			
425119	остале усл. и матер. за тек. одр.		610,000.00		1,000.00		608,640.00			
425211	механичке поправке		100,000.00		2,000.00		95,859.96			
425212	поправке ел. и електрон. опреме		15,000.00				7,550.00			
425221	намештај		10,000.00		5,000.00					
425222	рачунарска опрема		20,000.00		2,000.00		11,296.00			
425224	ел. и фотографска опрема		50,000.00							
425229	ост. попр. и одрж. админ. опр.		1,000.00							
425281	опрема за јавну безбедност		100,000.00				77,660.00		77.66	
426	МАТЕРИЈАЛИ		970,000.00		243,340.01		900,571.30	208,178.76	92.84	85.55
426111	канцеларијски материјал		102,000.00		35,000.00		100,104.90	22,982.00	98.14	
426131	цвеће и зеленило		8,000.00		25,000.00		6,000.00	23,000.00	75.00	92.00
426311	струч. лит. за ред. потребе зап.							79,200.00		99.00
426411	бензин		200,000.00		5,000.00		180,000.00			
426621	материјал за културу		210,000.00		44,700.00		208,176.46	39,979.10	99.13	89.44

426819	остали материјал за одрж. хиг.	110,000.00	15,000.00	106,342.21		96.67	
426911	потрошни материјал	30,000.00		19,041.60		63.47	
426912	резервни делови	160,000.00		149,600.00			
426919	остали мат. за посебне намене	150,000.00	38,640.01	131,306.13	38,017.66	87.54	98.39
465	ОСТАЛЕ ДОТАЦИЈЕ И ТРАНСФЕРИ	265,749.96		265,749.96		100.00	
465111	Остале тек. дотације и трансф.	265,749.96		265,749.96			
482	ПОРЕЗИ, ОБАВЕЗНЕ ТАКСЕ И КАЗНЕ	0.00	25,000.00	0.00	12,978.00		51.91
482131	регистрација возила		19,000.00		12,267.00		
482211	републичке таксе		2,000.00				
482231	градске таксе		2,000.00				
482251	судске таксе		2,000.00		711.00		35.55
483	НОВЧАНЕ КАЗНЕ И ПЕНАЛИ ПО РЕШЕЊУ СУДОВА	100,000.00	0.00	0.00	0.00		
483111	новч. казне по решењу судова	100,000.00					
512	МАШИНЕ И ОПРЕМА	480,000.00	40,000.00	359,373.00	0.00	74.87	
512211	намештај	100,000.00	28,000.00	43,000.00			
512221	рачунарска опрема	320,000.00	10,000.00	281,604.00			
512241	електронска опрема	10,000.00	2,000.00	6,989.00		69.89	
512251	опрема за домаћинство	50,000.00		27,780.00			
512631	опрема за културу						
515	НЕМАТЕРИЈАЛНА ИМОВИНА	2,500,000.00	0.00	2,489,922.21	0.00	99.60	
515121	књиге у библиотеци	2,000,000.00		1,991,390.21		99.57	
515123	визуелна уметност	312,000.00		311,800.00		99.94	
515199	остала нематеријална осн. ср.	188,000.00		186,732.00		99.33	

УКУПНИ ТРОШКОВИ		53,134,749.96	1,038,640.01	48,245,697.34	751,803.01	90.80	72.38
------------------------	--	----------------------	---------------------	----------------------	-------------------	--------------	--------------

Извори финансирања							
01	Приходи из буџета	52,869,000.00		47,979,947.38			
04	Сопствени приходи		883,640.01		656,457.51		
08	Донације		55,000.00		15,230.50		
13	Нерас. вишак прих. из ран. год.		100,000.00		80,115.00		
17	Пренета нутр. ср. за пос. намење	265,749.96		265,749.96			
Укупно		53,134,749.96	1,038,640.01	48,245,697.34	751,803.01		

Расходи и издаци за програмску активност 1201-0003 за 2025.год.

Група	Конто	Опис	СРЕДСТВА ИЗ БУЏЕТА 2025. ГОД.	ИЗДАЦИ ИЗ ОСТАЛИХ ИЗВОРА 2025.	СРЕДСТВА ИЗ БУЏЕТА 01.01. ДО 31.12.2025.	ИЗДАЦИ ИЗ ОСТАЛИХ ИЗВОРА 01.01. ДО 31.12.2025.	Индекс буџет	Индекс остали извори
423		УСЛУГЕ ПО УГОВОРУ	2,090,000.00	238,786.45	1,540,110.69	137,062.51	73.69	57.40
	423413	услуге штампања публикација		168,786.45		85,800.00		
	423419	остале услуге штампања	950,000.00	20,000.00	901,115.60	4,540.00	94.85	
	423599	остале стручне услуге	900,000.00	50,000.00	546,325.09	46,722.51	60.70	93.45
	423599	остале стручне услуге-МК	240,000.00		92,670.00			
424		СПЕЦИЈАЛИЗОВАНЕ УСЛУГЕ	1,500,000.00	80,000.00	1,426,834.89	22,830.00	95.12	28.54
	424221	услуге културе	850,000.00	60,000.00	781,801.67	16,230.00	91.98	27.05
	424911	остале специјализоване услуге	650,000.00	20,000.00	645,033.22	6,600.00	99.24	
УКУПНИ ТРОШКОВИ			3,590,000.00	318,786.45	2,966,945.58	159,892.51	82.64	50.16

Иzvори финансирања						
01	Приходи из буџета	3,350,000.00			2,874,275.58	
04	Сопствени приходи		160,000.00			159,892.51
07	Трансф. од др. нивоа власти					
13	Нерас. вишак прих. из ран. год.		152,570.95			
15	Неутрошена ср. Донација		6,215.50			
17	Неутр.ср.трансф.од др. нив. вл.	240,000.00			92,670.00	
Укупно		3,590,000.00	318,786.45		2,966,945.58	159,892.51
Укупно 0001+0003		56,724,749.96	1,357,426.46		51,212,642.92	90.28
					911,695.52	67.16

Пројекат - Опремање библиотекуса за пружање библиотечких услуга удаљеним корисницима

Група	Конто	Опис	СРЕДСТВА ИЗ БУЏЕТА 2025. ГОД.	ИЗДАЦИ ИЗ ОСТАЛИХ ИЗВОРА 2025.	СРЕДСТВА ИЗ БУЏЕТА 01.01. ДО 31.12.2025.	ИЗДАЦИ ИЗ ОСТАЛИХ ИЗВОРА 01.01. ДО 31.12.2025.	Индекс буџет	Индекс остали извори
512		МАШИНЕ И ОПРЕМА МК	1,450,000.00	0.00	1,290,512.64	0.00	89.00	#DIV/0!
	512631	опрема за културу	1,450,000.00		1,290,512.64			
УКУПНИ ТРОШКОВИ			1,450,000.00	0.00	1,290,512.64	#REF!	89.00	#REF!
Иzvори финансирања								
07		Трансф. од др. нивоа власти	1,450,000.00		1,290,512.64			
Укупно			1,450,000.00	0.00	1,290,512.64	0.00		
Укупно 0001+0003+ ПРОЈЕКАТ			58,174,749.96	1,357,426.46	52,503,155.56	911,695.52	90.25	67.16

N. Milić

**Образложење реализације финансијског плана Матичне библиотеке
„Љубомир Ненадовић“ за период од 01.01.-31.12.2025. године**

Приходи:

Матична библиотека „Љубомир Ненадовић“ Ваљево је остварила укупне приходе у износу од 53.558.907,06 динара са процентом реализације 89.97%.
Из буџета Града су остварени приходи у износу од 50.854.222,96 динара, приходи на основу наменских трансфера Министарства културе по пројектима у износу од 1.383.182,64 динара док је из осталих извора остварено 1.321.501,46 са процентом реализације 70,93%. Матична библиотека „Љубомир Ненадовић“ Ваљево је приходовала мањи износ од планираних јер су повећања цена услуга које су пружане корисницима повећаване од новембра 2025. године.

Програмска активност 1201-0001

Установа културе Матична библиотека "Љубомир Ненадовић" – за период од 01.01.-31.12.2025. године реализовала је средства у укупном износу 47.979.947,38 динара односно 88.57 % од укупно планираних 54.173.389,97 динара. Средства из буџета града Ваљева су реализована у износу од 48.245.697,34 динара односно са 90,79%, док су средства из осталих извора реализована у износу од 751.803,01 односно 72,38%. Средства из осталих извора нису реализована у складу са планом због већ поменутог повећања цена услуга које је реализовано од новембра 2025. године а на основу ког је планиран приход у 2025. години.

Код следећих позиција постоје одступања у односу на план:

Економске класификације 421 и 422 – Стални трошкови и Трошкови путовања

Планирана средства на економској класификацији сталних трошкова у износу од 5.487.300,00 динара реализована су у износу од 4.112.416,08 динара односно 74,94%. Средства из буџета града Ваљева су реализована у износу од 4.026.243,40 динара односно 75,09%, док су средства из осталих извора реализована у износу од 86.172,68 динара односно 68,77%.

До одступања у реализацији планираних расхода по поменутој економској класификацијама је дошло на основу рационалног опхођења при коришћењу ресурса односно уштеда на Дечијем одељењу које се греје на котао на електричну енергију где је се у прелазном периоду користила инвертер клима која је купљена из средстава буџета града Ваљева 2022. године. Такође, у оквиру трошкова платног промета из осталих извора дошло је прекорачења у износу од 2.592,68 динара због преноса средстава из буџета града Ваљева у последња два дана

календарске године а обзиром да установа за разлику од већине установа културе трошкове платног промета плаћа из сопствених средстава дошло је до поменутог прекорачења.

Планирана средства на економској класификацији трошкови путовања у износу од 486.000,00 динара реализована су у износу од 371.724,00 динара односно 76,49%. Средства из буџета града Ваљева су реализована у износу од 325.580,00 динара односно 78,26% док су средства из осталих извора реализована у износу од 46.144,00 динара односно 65,92%.

До одступања у реализацији планираних расхода по поменутој економској класификацијама је дошло због организације стручних скупова у Ваљеву где је установа већином била домаћин па самим тим је дошло до мањих трошкова путовања обзиром да су стручни скупови већином били у нашем граду.

Економска класификација 483- Новчане казне и пенали

Установа није у извештајном периоду реализовала планиране расходе јер није била кажњавана од стране судова Републике Србије.

Економска класификација 515- Нематеријална имовина

У оквиру планираних средстава за набавку нематеријалне имовине односно набавку библиотечко информационе грађе реализована су средства у износу од 2.489.922,21 динара односно 99,60% .

Током 2025. књижни фонд је увећан за 3.875 монографских публикација, од чега 1.769 – куповином (и чланство у СКЗ), 689 публикација откупом Министарства културе РС, 1.326 су поклоњене публикације, 74 публикације као обавезни локални примерак и 17 примерака књига сопственог издања. Процена је да Библиотека на крају 2025. располаже укупним фондом од 139.274 примерака монографских публикација, које се налазе у фондовима Позајмног одељења за одрасле, Дечјег одељења, Одељења стручне књиге и Завичајног одељења.

У 2025. фонд периодике је увећан за 100 наслова часописа и штампе за одрасле и децу, односно 1.267 јединица часописа дневних и недељних листова штампе. За фонд који се трајно чува обезбеђена су 4 наслова, односно 204 јединица штампе.

Сада овај фонд има 20.849 јединица периодичних публикација (часописа и листова), односно преко 400 наслова.

Током 2025. набављено је укупно 3.875 монографских публикација. Куповина књига вршена је континуирано током 2025.године. Реализована је 1 јавна набавка књига – отворени поступак, а кроз 23 успешно реализованих партија.

Програмска активност 1201-0003

Економска класификације 423- Услуге по уговору и 424-Специјализоване услуге

Планирана средства на економској класификацији услуге по уговору износила су 2.328.786,45 динара. Реализована средства на економској класификацији услуге по уговору износила су 1.677.173,20 динара односно 73,69%

Планирана средства на економској класификацији специјализоване услуге износила су 1.580.000,00 динара. Реализована средства на економској класификацији специјализоване услуге износила су 1.449.664,89 динара односно 95.12%.

У оквиру ових економских класификација Матична библиотека „Љубомир Ненадовић“ Ваљево реализује штампу публикација у оквиру свог издаваштва организацију стручних семинара и радионица као и бројних манифестација од којих су најзначајније „Љубини дани“, Награда Десанка Максимовић - „Десанкини мајски разговори“, БООК-а у дворишту.

Библиотека је у 2025. години реализовала културне програме у пуном обиму. Посебно истичемо манифестације и програмске целине „Book-а у дворишту“, „Завичајни књижевни агапе“, нову програмску шему у оквиру „Тешњарских вечери“, пројекат „Слике града 365“ и др. Библиотека је и ове године доделила награду „Љубомир П. Ненадовић“, за најбољу путописну књигу на српском језику, а организовала је и свечану доделу награде „Десанка Максимовић“. Нове програмске целине „Сусрети литерарних секција ваљевских основних школа „Од детета до поете“ и Четврти драмски фестивал „Десанка Максимовић“, веома добро су прихваћени код публике, институција и појединаца. Музеј завичајних писаца, као одличан простора за програме и изложбе, афирмисао се и током 2025. године и важна је тачка културних збивања на нивоу Ваљева. Библиотека је први пут као излагач учествовала на Међународном београдском сајму књига, највећем културном догађају у Србији, где је излагала своја и издања других установа културе, а организовала је и јавну промоцију ових издања, кроз пратеће програме ове манифестације.

Специјализоване услуге реализоване кроз програме сарадње са Народном библиотеком Србије, ULUPUDS-ом и другим стручним удружењима и истакнутим појединцима (професори универзитета, научни сарадници, извођачи културних програма, аутори уметничких дела и сл.) организацијама и фирмама које врше услуге у домену културе или су подршка за реализацију културних програма.

Пројекат 1201-4007 “ Пружање библиотечких услуга удаљеним корисницима – опремање возила за библиобус “

У оквиру планиране апропријације извршено је опремање библиобус возила за удаљене кориснике Матичне библиотеке „Љубомир Ненадовић“ Ваљево путем поступка јавне набавке у износу од 1.290.51,64 динара односно 89“%. Пружање ове услуге у потпуности је планирано да почне у 2026. години.

Пројекат 1201-407 „Пољски књижевници у завичају Десанке Максимовић, на културној рути „Women Writers Route“, реализован је уз подршку Министарства културе, а обезбедио је долазак пољске књижевнице Доминик Словик у Ваљево.

Директор
Матичне библиотеке
„Љубомир Ненадовић“ Ваљево
Viola Milosevic
Виолета Милошевић

